

LJUBLJANA/ PREDSTAVNIKI SLOVENCEV V ITALIJI PRI SLOVENSKI VLADI

Slovenija bo dosledno ščitila interese slovenske manjšine

V pripravi je osnutek sporazuma, ki ga bo slovenska vlada predložila Italiji - V petek srečanje Rupel - Colombo, Drnovšek kmalu pri Amatu

BOJAN BREZIGAR

Italiji, da pristopi k usklajevanju besedila. Do stikov z Italijo bo prišlo v kratkem: že ta teden se bo Rupel srečal s Colombom v Gradcu, v kratkem pa naj bi prišlo tudi do srečanja med Drnovškom in Amatom, ki ga je - kot je dejal sam Drnovšek - Amato odpovedal zaradi hrupa v Trstu.

»Bolje je, da se o tem pogovarjamo, ko bo stanje mirno,« je dejal predsednik slovenske vlade, ki je se dodal, da je za Slovenijo osimski sporazum konstanta, pripravljena se je pogo-

varjati o konstruktivnih predlogih za izboljšanje, ne namerava pa odstopati od svojih interesov.

Ta stališča so predstavniki slovenske vlade izrekli potem ko so predstavniki manjšine obrazložili sedanje stanje. Obrazložitev je bila poglobljena, vendar resnici na ljubo nekoliko preveč nekoordinirana, tako da so gostitelji predlagali, naj zamejski Slovenci sestavijo prednostno lestvico problemov, ki naj bi jih Slovenija obravnavala v odnosih z italijanskimi sogo-

Sicer pa so prisli v posegih predstavnikov manjšine do izraza vsi osrednji problemi Slovencev v Italiji. Klavdij Palčić je predlagal, da bi bila manjšina aktivno sodelovana pri pripravi in pogovore z italijanskimi oblastmi. Ivo Jevnikar je opozoril na nevarnost, da volilne reforme v Italiji otežkocijo ali celo onemogočijo prisotnost slovenskih predstavnikov v izvoljenih telesih. Milos Budin je prav tako naglasil nujnost zastopstva manjšine, o čemer pa je se v manjšini sami

v teku razprava. Ta razprava zadeva tudi zaščitno zakonodajo in izrazil je upanje, da bo manjšina izdelala skupni zakonski osnutek. Sergij Lipovec je med drugim omenil vprašanje slovenske imovine, ki jo je odvzel fašizem, Riccardo Ruttar je - mestoma polemično - orisal stanje v Beniciji s poudarkom na novi obliki pluralnosti, ki jo predstavlja Demokratični forum, Fabio Bonini je opozoril na se nereseno vprašanje slovenske šole v Beneski Sloveniji, Filibert Benedic pa je kot primer neizvajanja obvez navedel vprašanje slovenskih televizijskih oddaj.

RIM / UBLAŽITEV UKREPOV

Pokojninsko reformo bodo uvajali postopoma da ne bo križev in težav

Penzije bodo prilagajali draginji

RIM - Vladni odlok o pokojninski reformi ni sicer posebno navdušil ljudi, je pa boljši od prvotno zacrtanih ukrepov: že zaradi tega, ker bodo vrednost penzij vsako leto prilagajali gibanju življenjskih stroškov, kar ni bilo splošno nikakor predvideno in kar izrecno pozdravlja sindikat. Nova dolocila zadevajo tako privatne uslužbence (s casnikarji, voditelji podjetij, sportniki in umetniki vred), kakor tudi namescence javnega sektorja, pa se samostojne delavce, ki so vpisani pri INPS (kmete, trgovce in obrtnike), ne pa svobodnih poklicev (odvetniki, geometri, inženirji, arhitekti, komercialisti, zdravniki, veterinarji, notarji, konzulenti za delo, racunovodje in farmacisti).

Po novem naj bi bil pokojninski tretman pravicnejši in enak za vse, da pa ne bi izzvali socialnih pretresov, ga bodo uveljavljali postopoma, a

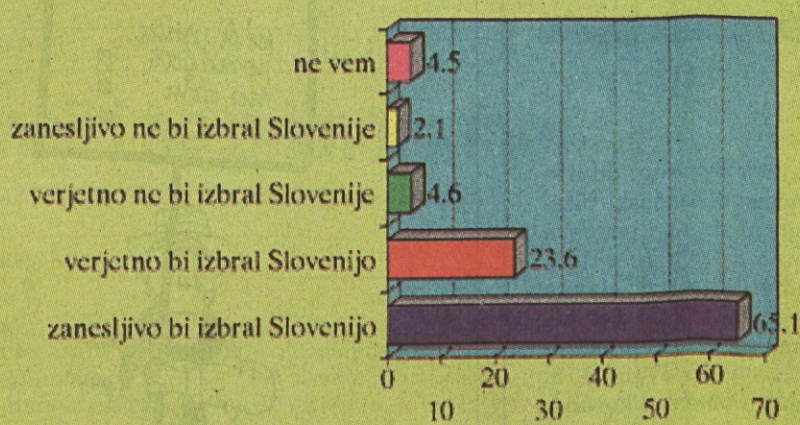
kdor je dozorel gotove pravice, ta jih bo tudi obdržal.

Kaj določa v grobem novi zakon? Če hočes v pokoj na osnovi delovne dobe, moraš imeti plačanih vsaj 35 let ustreznih prispevkov, kar za privatne uslužbence že velja, pač pa nastopijo spremembe za namescence državnih in krajevnih uprav. Upokojitvena starost se bo vzpela do leta 2002 s 60 na 65 let pri moških in s 55 na 60 pri ženskah - v letih 1994/1995 na 61 oz. 56, v 1995/1996 na 62 oz. 57 itd. (po upokojitvi boš lahko prostovoljno delal največ dve leti), nobene spremembe pa ne bo za univerzitetne profesorje, primarije, sodnike in državno vodilno osebje, prav tako ne za slepe in 80-odstotne invalide, vojascino, policijo, gasilce, gozdne čuvaje, jetniške paznike, letalske posadke, uslužbence javnih prevoznih podjetij, poklicne sportnike in trenerje.

SLOVENSKO JAVNO MNENJE 92

Slovenci bi spet živeli v - Sloveniji

Če bi imeli možnost izbirati deželo, v kateri bi želeli živeti, ali bi izbrali Slovenijo?

Center za raziskovanje javnega mnenja
in množičnih komunikacij, okt./nov. 1992, N = 1924

V Sloveniji živi 6, 7 odstotka ljudi, ki Slovenijo zanesljivo ali verjetno ne bi več izbrali za svojo domovino. S Centra za raziskovanje javnega mnenja nam sicer niso posredovali natančnih podatkov o socialni ali nacio-

nalni sestavi te skupine, najbrž pa ne bi smeli biti presenečeni, če bi ugotovili, da je med nezadovoljnimi veliko Neslovenec. V tem primeru bi morali pripadniki večinskega naroda razmisliti o svojem odnosu do tuževcih dr-

zavljanov drugih narodnosti. Sicer pa, država, ki le redko razveseli svoje prebivalce s čim zares prijetnim, si lahko šteje v cast, ker jo ti se zmeraj ljubijo v tolikšnem številu. Kako je že zapisal pesnik? »Lepo je biti Slovenec, ...«

HRVAŠKA / MRAČNE NAPOVEDI

Hrvaška skrajna desnica se združuje v novo stranko

JELENA LOVRIČ

ZAGREB - Paragova Stranka prava kot hrvaška skrajna desnica postaja pravi otroški vrtec v primerjavi s stranko, ki se zdaj pojavlja na hrvaškem političnem prizorišču. Ustanavlja jo Ivan Vekić, ki je bil policijski minister in eden od ustanoviteljev HDZ, in Bosiljko Mišetić, ki je bil pravosodni minister in član vodstva Narodne stranke. Pri-družuje se jima del nezadovoljnih skrajnih desničarjev iz drugih strank, presenetljivo pa je, da se pogajajo tudi z Zdravkom Tomcem.

Programa nove stranke se niso objavili, vodja Mišetić pa že oznanja, da »hrvaški clovek, ki v svojih genih nosi nekaj katoliškega ali krščanskega, ne more biti liberalce«. Odkrito priznava, da sovrazi Srbe. »Srbi, tudi tisti, ki si rok niso umazali s krvjo, bodo morali nositi bre-

me grehov svojih sonarodnjakov nad hrvaškim narodom. Ne bi bil rad Srb na Hrvaškem, vsaj ne naslednjih petdeset let!«

Mišetić trdi, da je na Hrvaškem »na hrvaško nesrečo malo pravih ustašev« in da so »danes potrebni ljudje, ki lahko za Hrvaško jokajo, umrejo in, kar je najvažnejše, za Hrvaško ubijajo«.

Mišetić meni, da »je otroka od rojstva, se pravi, se preden ga naučijo brati in pisati, treba učiti, kdo je njegov sovražnik. Sovražnik pa je na našem ozemlju Srb«.

Mišetićev strankarski kolega Vekić napoveduje dva založniška podviga: roman o življenju v Zagrebu v letih 1944 in 1945 in na Hrvaškem zaenkrat se neobjavljeni roman Anteja Pavelića.

V Zagrebu so predstavili tudi knjigo Branimirja Petenerja Ustasi - spomin in dediščina.

MOJA BANKA

BCIKB

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

■ DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Težavno dogovarjanje o reformi italijanskega političnega sistema

RIM - V komisiji za ustavno in institucionalno reformo se stvari kljub prizadevanjem predsednika komisije De Mite le počasi premikajo. Včeraj so se vsaj dogovorili o dnevnem redu bodočega dela, danes pa se bodo lotili konkretnih problemov in predlogov.

..... stran 8

Slovenci v DSL o reviziji Osima

Slovenska komponenta Demokratične stranke leveice je mnenja, da se mora z revizijo Osimskih dogovorov soočiti celotna deželna stvarnost. Jasna stališča pričakujejo tudi iz rimskega stankinega vodstva. Na skupščini na Opčinah je padlo tudi nekaj kritik na račun političnega zadržanja tržaskega tajništva DSL.

..... stran 9

Sindikalistke proti krčenju proračuna

TRST - Krčenje proračunskih finančnih sredstev na področju vzgojnih in rekreacijskih dejavnosti v Tržaški občini razburja marsikoga, ki se s temi dejavnostmi ukvarja. Proti občutnemu rezanju sredstev za otroške vrte, poletne centre in nekatere druge socialne storitve se je včeraj izreklo na tiskovni konferenci Koordinacijsko združenje žensk sindikatov CGIL, CISL in UIL, ki meni, da bodo ti ukrepi še bolj oslabilili že itak oslabiljene socialne službe Tržaske občine.

..... stran 10

Zapleti z dvojezičnim šolstvom na Gradiščanskem

DUNAJ - Avstrijsko ministrstvo za šolstvo je sklenilo, da ustavi šolske poskuse s prostovoljnim poukom hrvaščine in madžarščine na Gradiščanskem. Do zdaj prijavljenim k dvojezičnemu pouku bi slednji moral trajati do osmga razreda, ministrstvo pa ga je enostransko ukinilo, češ da bo novoustanovljena manjšinska gimnazija v Oberwartu pritegnila nase potencialne interese.

Zaenkrat manjša nevarnost poplav

GORICA - Izboljšanje vremena je zaenkrat odpravilo nevarnost obsežnejših poplav na Goriškem. Odpira pa se novo poglavje polemik o tem, kdo je kriv za zamude in da doslej še niso bila opravljena že pred leti načrtovana dela za urejanje in čiščenje struge hudournika Birše. Danes bo o vremenski ujmi predvidoma razpravljali tudi goriški pokrajinski svet.

..... stran 12

Goričani v Rimu

GORICA - Delegacija goriških upraviteljev in gospodarstvenikov, ki jo je vodil senator Darko Bratina se je v Rimu srečala s predstavniki ministrstva za finance in poslanske zbomice. Dosegli so omeščanje stališč centralnih oblasti glede ohranitve goriške proste cone. Na ministrstvu za zunanje zadeve je goriška delegacija imela prav tako uspešne pogovore o obnovi gospodarskega dela Osimskih sporazumov.

..... stran 12

IZŠLA JE TRETJA ŠTEVILKA REVIEJE

PEPITA

REVIIJA Z NASMEHOM

KOMENTAR

Slika z zunanjo politiko in hladnim tušem

BARBARA KRAMZAR

Torkova tiskovna konferenca slovenskega zunanjega ministra Dimitrija Rupla in njegovih gostov iz Efte je bila natančno tisto, kar si vsak posten diplomat predstavlja z nočno moro.

Namesto da bi obiskovalci iz Evropskega združenja za svobodno trgovino, ki smo ga Slovenci zadnjih nekaj let pozdravljali kot svojo prvo institucionalno stopnico v Evropo, razumeli politične potrebe slovenske javnosti in predvsem politikov, je norveški vodja delegacije Jan Ivar Nalsund hladnokrvno zavrnil tovrstne slovenske predstave. Maja podpisana reyjkaviska deklaracija z vsemi svojimi komiteji in najnovejšim podkomitejem vred je samo navadna deklaracija o sodelovanju med Slovenijo in EFTO in nobena zakonska zveza, bi lahko ponovili prosto po Janu Ivarju Nalsundu.

Zunanjemu ministru, ki je pred novinarji dobil diplomatsko kosarico, pa se kljub temu ni treba zalostiti. Ne samo zato, ker Slovenci dobro poznamo njegovo sposobnost vrniti se skozi okno, če ga odslovijo pri vratih. V EFTI zbrane Avstrija, Švica, Liechtenstein, Finska, Švedska, Norveška in Islandija, vse po vrsti razvitejše in bolj urejene države od Slovenije, se bodo po januarskem trznem zblizanju z državami ES tudi same namučile s prilagajanjem zakonov, standardov, sociale in podobnega neizprosno maastrichtskim zapovedim. Etnično, jezikovno in gospodarsko razdeljena stara celina ima sama preveč težav s združenjem, da bi si v svojih vrstah želela se eno nezanesljivo in nerazvito Grčijo.

Slovenija brez učinkovitega lastniškega preoblikovanja, produktivnega gospodarstva in urejenih socialnih vprašanj pa bi bila za bruseljske evrokrate natančno takšno cokla težavnemu spreminjanju Evrope v velesilo ameriškega sloga kot je danes egejski del Balkana.

Tolazimo se lahko s privoscljivim napovedovanjem, da Evropa ne more zgraditi se ene zelezne zaves, pa naj si to se tako zeli, in da bo enkrat morala napisati Marshallov nacrt za svoj vzvod, ki ji bo v nasprotju primeru zakuhala se kaksno krizno zarise v dvoriscu. Ne moremo pa se tolaziti, da bo kdo tudi takrat opravljal naporno gospodarsko in zakonsko priblizevanje stadardom razvitih namesto nas. Z EFTO ali brez nje moramo Slovenijo spreminjati predvsem sami.

MOJE MNENJE

Ali so Slovenci bolj papeški od papeža?

MARJAN OGRINC

Ze od sprejete 757. resolucije Varnostnega sveta Zdruzenih narodov 30. maja letos se vprasanje kulturnega embarga ni tako aktualiziralo, kot ob nastopih najvplivnejse skupine prvinskega rocka z območja bivše Jugoslavije - Partibrejkersov. Ze velikokrat doslej se je prav zaradi nastopa kake rock skupine zapletlo pri razlagi črke zakona mednarodnega prava, v tem primeru embarga, kot je formuliran v resoluciji.

Skupina je imela v desetih dneh, od 11. do 21. novembra, kar sedem nastopov po Sloveniji, dva od teh v Ljubljani, medtem ko je tretjega prepredil MSNZ Ljubljana, ki daje dovoljenja za prireditve, saj 9. celn zakona o izvajanju resolucije

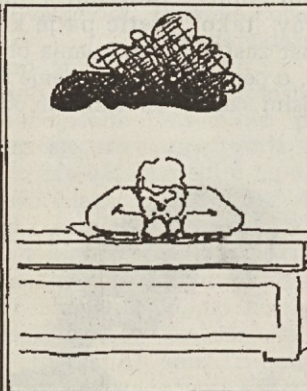
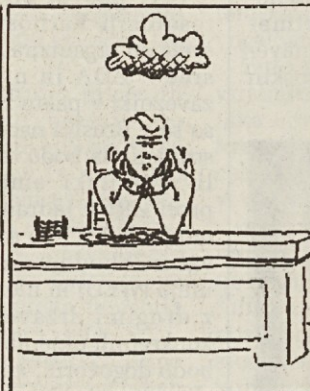
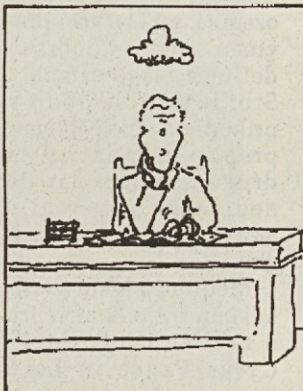
Varnostnega sveta OZN (Uradni list RS, 6. novembra 1992) kot kulturni embargo velja za vse, ki so v tem clenu navedeni. V tem clenu piše: "Prepoveduje se znanstveno in tehnično sodelovanje, kulturna izmenjava in obiski oseb in skupin, ki jih uradno sponzorira ali ki predstavljajo (podčrtal M. O.) Zvezno republiko Jugoslavijo oziroma Republiko Srbijo ali Republiko Crno goro." V resoluciji pod oznako 8 c piše: "Suspend scientific and technical cooperation and cultural exchanges and visitis involving persons or groups officially sponsored by or representing the Federal Republic of Yugoslavia (Serbia and Montenegro)." K samosvojemu

obnašanju pri razlagi tega clena resolucije lahko stojimo tudi glasbeni program radia Slovenije, kjer se "skladbe oziroma besedila srbskih in crnogorskih glasbenikov ne predvaja" (citirano po zapisniku 4. seje programskega sveta za nacionalne radijske programe, kjer so sprožili to vprasanje).

Kaj to pomeni? Prepričan sem, da neznanje, površno razumevanje in samovoljna interpretacija tega clena resolucije ne upravičuje posledic, ki nastanejo, ker vse kulturnike, znanstvenike in celotno tehnično sodelovanje mečejo v isti kos. Varnostni svet je ravno z razlikovanjem med

navedeni "državi" in jih ti državi uradno sponzorirata, ter med drugimi, ki so se znašli v teh režimih, pa z njimi nimajo nič skupnega, ali se jim v danih okoliščinah celo upirajo, hotel zavarovati tiste znanstvenike, kulturnike in tehnične sodelavce, ki so pač zavezani svojemu poklicu. Le tako bodo lahko se naprej delovali v mreži transnacionalnih in naddržavnih odnosov neke kulturne, znanstvene, tehnološke, ali - če hocete - tudi civilizacijske kontinuitete, ki jo vojna sicer prekinja, vendar nikoli ne izniči. Ali ob tako zagrešenih predstavah o embrgu pri osebah, ki bi po funkciji morale biti odgovorne pred domačo in tujo javnostjo, ne poskusa Slove-

nija pri izvajanju embarga biti "bolj papeška od papeža"? Besedilo resolucije je namreč pravno nesporno!

MOJE MNENJE

Samo pozitivni program je učinkovit

BOGO SAMSA

Povsod zmaga je demokracija, socializem vseh vrst in barv, socialdemokracija / da o komunizmu sploh ne govorimo / postaja sinonim za prevladno strankarstvo, za tangente, korupcije, nasilje in neučinkovitost. Resitev ni v zmajskem protinapadu, nič ne pomaga slaba tolazba, da gre za stare nostalgicne fasise in naciste, Miloseviceve cetnike ali ustase in podobne zgodovinsko propadle pojave.

Samo pozitivni program je lahko učinkovit. Samo tak program lahko odpre novo vizijo in z njo zdruzi moči, ki lahko nekaj spremenijo. To pa pomeni priznavanje novih samostojnih držav, kot je Slovenija, v Italiji

pa priznavanje federalne ureditve države, ko bodo regije samostojne, osrednjo z državo pa bodo združevali samo se zadržava, enoten denar, sodstvo in obramba. Nekateri zunanji odnosi (predvsem pa gospodarsko razporejanje sredstev) morajo biti v pristojnosti samostojnih in avtonomnih dežel. V našem primeru to nujno vodi k regionalnemu povezovanju komplementarnih držav in dežel Slovenije, Koroske, Bavarske in seveda Furlanije-Juljske

krajine. To je najboljši in učinkovit odgovor nazadnjasko-nacionalističnemu Trstu. S tem je povezan nič manj varen in odločilen problem leveice. Ne strankarsko ozko, temveč tiste brez etiket, široko demokratične, laične, kulturne in humanistične. Takšna je bila ob svojem stoletnem vzponu in samo na teh osnovah lahko znova postane eno izmed odločilnih gibal moderne družbe. Vedno bodo ziveli tisti, ki lahko sami uspejo in oni, ki jim

je treba pomagati, vedno bo nujna clovska solidarnost in na tej osnovi moderen pogled na svet. Amerika z zmago demokratov najbrz ze utira pot tej obnovljeni moderni viziji sveta, saj se koncuje dolgotrajno razdobje Reganizma in z njim najbolj brutalnega kapitalizma brez socialne regulative.

To pa je tudi problem enotnosti leveice na celotnem področju: V Italiji mrgoli levih med seboj povsem sprtih strank, v Sloveniji jih

lahko nastejemo najmanj pet, na Hrvaškem tri, stiri (ki pa skupaj niso dobile na volitvah niti deset odstotkov glasov). Najbrz ni slučajno, da so prvo pobudo za regionalno povezovanje in združevanje leveice dali prav furlanski socialisti, močno podprti s furlanskimi prenovitelji. Pogovori so že bili, zajeli so vseh pet regij, in prvi rezultat je poskus oblikovanja skupnega manifest, ki naj obnovi zgodovinsko dragoceno socialdemokratskega gibanja, internacionalizem, misljen seveda kot priznanje, in zaščito vseh narodov in manjšin kot pomoč in humanizem, ne pa kot prevlado ene partije nad celotno družbo.

STATISTIKA

Za pravice slovenskih rojakov na Hrvaškem

JANKO SAJE

Da bi Republika postala borka za pravice nasih neosvobojenih rojakov na Hrvaškem, vam posredujem nekaj hrvaških statističnih podatkov o Slovencih na Hrvaškem.

Vsega skupaj jih je 0,5 odstotka; po posameznih občinah pa: (glej tabelo).

Število Slovencev se je po drastičnih etničnih čiščenjih letih 1945 in 1953 poslastno zmanjšalo. Na Reki iz 10.000 leta 1870 (tega

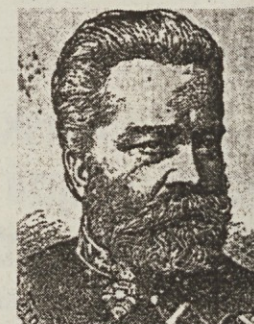
leta je Hrvaška okupirala Reko, ki ji jo je Kranjska posodila kot koridor!) na sedanjih približno 3000. Najmanjši upad Slovencev v sto letih pa je v Pulju - le za 200. Bogata, za naso zgodovina

vino pomembna zakladnica, je avstrijski Meyerjev konverzacijski leksikon iz leta 1898, ki dovolj podrobno opisuje naso zgodovino, število prebivalcev in kar je najbolj pomembno, povsod navaja slovenska, ne pa tudi hrvaška imena: Reka, Pulj, itd.... Saj se končno ve, kaj vse je obsegala vojvodina Kranjska. Na voljo so tudi barvni zemljevidi avstrijskega porekla z mejami Kranjske, Primorja in drugih slovenskih pokrajin pod cesarjem Francem Jozefom. V trenutku, ko se s Hrvati borimo za meje, da nam ne bi pobrali se tistega, kar imamo, je najvažnejše

poglavje Primorje.

Kako lepo bi bilo, če bi v glavi Republike pisalo poleg Ljubljane, Trsta in Celovca tudi Reka...!

Na koncu bi rad priporočil, da na tečajni strani povsod navajate

U kolu su svi Hrvati Stare države, State slave vjerni brati 'z Like, Krbave; Kranjci, Štajer, Gorotanci I Slavonija, Bosna, 'Srbij, Istrijanci, Ter Dalmacija.

denarne enote, da bomo vedeli ali gre za sto mark ali eno.

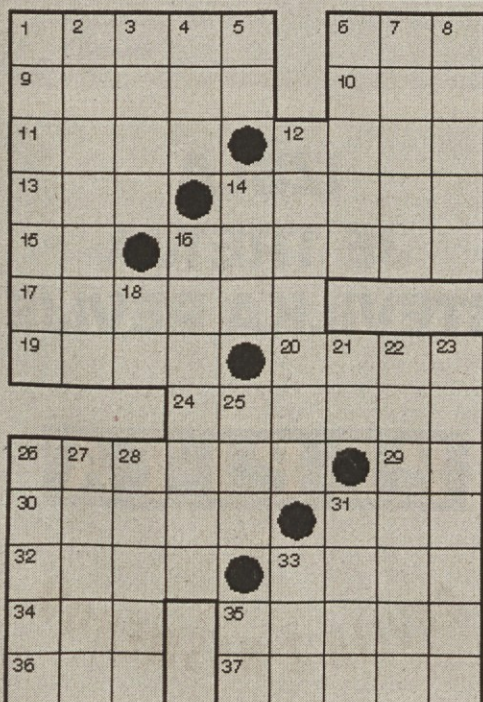
Obcina	Število prebivalcev 91	odstotki
Buje	23572	3,2
Buzet	7384	1,6
Cres-Lošinj	11639	0,8
Cabar	5144	3,2
Cakovec	118779	0,7
Delnice	17745	0,9
Karlovac	80855	0,5
Klanjec	10780	1,1
Krk	15861	0,6
Labin	25800	0,9
Opatija	29774	2,9
Ozalj	14607	0,8
Pazin	18915	0,3
Poreč	22846	0,9
Pulj	84606	1,5
Reka	205836	1,5
Rovinj	19686	0,8
Zagreb	930550	0,8

Vodoravno:

1. daljše vrhnje oblačilo (dežni, zimski, ...), 6. rodoviten danski otrok (krajša oblika), 9. ranocelnik, 10. mati bogov v grški mitologiji, 11. hitro hlapljiva tekočina, narkotično sredstvo, 12. ocvrto pecivo okrogle oblike z marmeladnim nadevom, 13. staroslovanski zli duh, 14. italijanska luka pri Bariju (anagram ARTIN), 15. kemijski znak za nikelj, 16. vaditelj zivali, 17. indigov prepisni papir, intka, 19. neprijeten, zapleten položaj, 20. skupnost lobistov, 24. tisočinka milimetra, 26. pomiritev med sprtimi stranmi, 29. Hala Tivoli, 30. rezilo, britvica, 31. ameriški književnik (Edgar Allan, Krokro), 32. imetje, lastnina, 33. merska enota za majhne tlake, 34. starejši moz, oca, 35. drag kamen, rdece obarvan korund, 36. dvojica, 37. igrača v obliki rogovilice za proženje kamenčkov.

Navpično:

1. prečni tram, 2. preprosto, odprto stranišče, 3. švicarsko-francoski pisatelj (Claude, Ariana), 4. travi podobna rastlina, ki raste na vlažnih tleh, locek, 5. Cačinović Rudi, 6. glavno mesto francoskega departmaja Pas-de-Calais, 7. nekdanji italijanski predsednik v letih 1971-78 (Giovanni), 8. drag kamen, modro obarvan korund, 12. čistokrvna potomka priseljencev v Latinski Ameriki, 14. trzišče, 16. najlepší, najtrši in najdražji drag kamen, čisti ogljik v kristalni obliki, 18. Dusan Sesok, 21. oranje, 22. slovenski protestantski solnik (Adam, Zimske urice), 23. oddelek za notranje bolezni, 25. vrsta vrbe, 26. v funkcionalno enoto povezane naprave, 27. dobili naj bi jo vsak mesec z željo, da bi bila cim visja, 28. izdelovalec tehničnih risb, 31. fant, 33. tvor, 35. Rudolf Francel. Zmago Pezdirc

Razstava
modne
fotografije
v galeriji
ŠKUC

Fotografija Janka Dermastje

MOJCA KUMERDEJ

Od 10.do 21.novembra je v Galeriji ŠKUC na ogled prva samostojna razstava modnih fotografij enega najzanimivejših slovenskih modnih fotografov Janka Dermastje.

Na razstavi je mogoče videti samo modno fotografijo. Kaj pa plesne in gledališke fotografije; znan si tudi kot izjemno dober fotograf gledaliških predstav?

Ples in gledališče me se vedno zelo zanimata, samo treba je poskrbeti tudi za denar, ki ga pa pri gledališču in plesu ni, no, saj ga tudi v modi ni kaj dosti, prav zato pa delam tudi reklame, kataloge, industrijsko fotografijo...

Ampak modna fotografija ti je očitno najbližja?

S fotografijo se ukvarjam petnajst let, dolgo časa sem se iskal, marsikaj poskusil, na koncu pa se le odločil za modo. Navsezadnje modne fotografije prej tudi ni bilo, prelomnica na tem področju je nedvomno revija AV, četudi nekateri tega nočejo priznati.

Oblacila na tvojih fotografijah se vselej ujemajo z ozadjem, redko so modeli postavljeni pred studijsko platno.

Res je. Najprej kreacijo nastudiram, potem pa

poisčem čim boljše ozadje. S tem ko fotografijo fiksiraš v določen čas in prostor, fotografija dobi tudi smisel.

Roland Barthes v *Camera Lucida* pravi, da "fotografija replicira v neskončnost nekaj, kar se je zgodilo le enkrat in se eksistencialno ne more več ponoviti". Fotografija je torej postavljena med življenjem in smrtjo, nekaterim pomeni ohranjanje življenja, drugim predvsem vračanje smrti. Kaj pomeni tebi?

Mislim, da ohranjanje življenja. S tem ko trenutek ovekovečis, ga fiksiraš, ta trenutek potem nekako živi naprej.

Kakšen pomen ima za te naključje?

Največkrat si naključja ne dopušcam, razen seveda pri gledališču. Tudi pri Stopovem Stylingu, s katerim se ukvarjam v zadnjem času, so kljub "street verziji" stvari v glavnem nameščene. Tudi pri tej vrsti fotografije me namreč gibanje ne zanima.

Pa se ti ne zdi, da zato, ker vse strogo vnaprej namestis, morda fotografije delujejo preveč uglajeno lepe, da jim manjka nekakšen izziv?

To bi bilo vprašanje za Janja Stravs, njega za-

nima koncept gibanja, medtem ko jaz stvari fiksiram. Gre mi predvsem za to, da je fotografija izpiljena, da dobi nekakšen kompaktni, kar je seveda splet modne kreacije, manekenke, ozadja, atmosfere...

Kako se lotiš fotografije pa je predvsem tvoja odločitev?

V glavnem. V nekaterih tvojih fotografijah je tudi precej slikarskih elementov.

Tega se lotevam predvsem v zadnjem času, odkar delam skupaj s prijateljico slikarko Dunjo Zupancič. Dunja mi precej fotografij stilizira, dostikrat vanje poseže tudi z akrilnimi barvami. Pri tehničnem delu namreč zelo rad eksperimentiram, prav zato porabim tudi ogromno materiala, filmov, papirja...

Ukvarjaš pa se predvsem z žensko modo.

Rad bi delal žensko, mosko in otroško modo, ženske mode sem že malo sit. Na žalost pa pri nas moske mode skoraj ni, so sicer krojaci, ni pa tudi moskih butikov. No, prihodnje leto pa se bom lotil tudi ženskega perila, seveda, odvisno od izdelovalcev, če bodo pripravljeni plačati manekenke in ne nazadnje tudi mene.

Zgoraj levo in desno fotografiji Janka Dermastje

NOVICE

Branje za užitek

Evropska skupnost skuša svoje prebivalce vsaj za kratek čas odvrtiti od velikih televizijskih ekranov in laserskih gramofonov ter vsaj za trenutek njihove nosove potunkati v knjige. **Branje je bistvo evropske kulture**, pravi **Robert Key**, britanski sekretar za nacionalno dediščino. Ministri Evropske skupnosti so prejšnji teden razpravljali o 18-mesečni kampanji, ki se bo začela prihodnjega aprila v Københavnu. S to akcijo želijo opozoriti javnost, da niso vse velike misli posredovane elektronsko. **Bralne navade so vedno slabše, in to nas zelo skrbi**, je potopil portugalski sekretar za kulturo **Pedro Santana Lopes**. Akcija bo obsegala slogane, knjižna kazala, medijske spote, sejme, konference, shranjevanje papirja in pobude za prevajanje tujih del.

Pasolini in Nafta

Deset let po smrti italijanskega cineasta in pisatelja **Piera Paola Pasolinija** je izšel umetnikov zadnji, nedokončani roman **Nafta**, ki govori o osebnosti podvojenosti: na eni strani opisuje državni petrolejski holding (ENI), na drugi pa gre za Carla Vallettija, inženirja pri ENI-ju, ki se kot lik podvaja v Carlu de Polisu, "pozitivnem junaku", in Carlu de Tetisu, "negativcu". Oba obseda razjedajoča spolnost, tema, ki se prav tako podvaja znotraj Carlovega moskega in ženskega pola. Pisatelju Paolu Volponiju je Pasolini zaupal: »To naj bi bil obseden roman, najmanj na 2000 straneh, z naslovom Nafta. Obravnaval bo problematiko političnega življenja Italije in njene krize v zadnjih dvajsetih letih.« Toda veliko bolj kot za »obračun« gre za Carlove spolne variacije, ko obsedeno zapeljuje svojo sestro, mater, staro mater, družinske služabnike in mlade »decke« na travniku, v predmestju glavnega mesta. »**Ubogi Pasolini, ki so ga zalozniki izdali**,« protestira kolumnist **Nello Ajello**. Edino, kar bodo bralci lahko odkrili v tem nedokončanem delu, je po njegovem »velikanski repertoar izvirnih obscenosti, prava enciklopedija ero-pomo-sado-mazo-epizod.«

Unescov razpis za fotografe

V okviru svetovnega desetletja za kulturni razvoj (1988-1997) Unesco in Azijski kulturni center za Unesco razpisujeta natečaj za svetovno fotografsko tekmovanje. **Letosnja tema je družina**; po svojih močeh naj bi prispevali k Mednarodnemu letu družine 1994. Vsak tekmovalec mora poslati tri fotografije, ki pa ne smejo biti objavljene. Glavna nagrada, ki bo podeljena trem tekmovalcem, je **5000 ameriških dolarjev**, sedem nagrajencev bo prejelo po 1000 dolarjev, podelili pa bodo tudi 120 castnih nagrad. Naslov: **UNESCO/ACCU WORLD PHOTO CONTEST 1993, c/o Asian Cultural Centre for UNESCO, Japan Publishers Bldg. No. 6, Fukuromachi, Shinjuku - ku, Tokio 162, Japan**, za informacije pa se lahko obrnete tudi na Ministrstvo za znanost in tehnologijo (tel. 111-107, Zofija Klemen-Krek)

Nigel Kennedy odhaja

Angleški *enfant terrible* klasične glasbene scene **Nigel Kennedy** je za založbo EMI posnel svojo zadnjo orkestralno ploščo. Zgodilo se je na koncertu v živo, kjer je Radijskemu orkestru iz Kiela dirigiral nemški dirigent **Klaus Tennstedt**. Kennedy je odigral *Beethovnov Violinski koncert v D-duru* z Guarnerijevo violino, okrog glave pa je imel rdečo bandano Jimmija Hendrixa, ki jo je kupil na dražbi v New Yorku. Finale skladbe je sklenil s stiriminutno improvizacijo - briljantno montazo iz Beethovna, Kreislerja in hommageov Hendrixu, s katero je izvedel svoj značilni prevrat običajnih izvedb. Kennedy se bo odslej posvetil komornim glasbi: godalnim kvartetom, jazzu in improvizacijam. Pravi, da zanj ni vrnitve na velike orkestralne odre, razen morda v primeru, ko bi mu modernistični skladatelji napisali nove koncerte za orkester. "Veseli sem, da so ljudje žalostni, ko odhajam," pravi Kennedy. "To morda pomeni, da jim je bilo všeč, kar sem naredil."

Comeback poljskih filmov?

Poljska kinematografija, ki je v minuli sezoni proizvedla 33 dolgometražnih filmov, je doživela pravi razcvet ob novem izvirnem sistemu javne pomoči in novi generaciji ustvarjalcev. V letu 1993 bo država pri poljskem filmu subvencionirala četrtino vstopnice. Javno pomoč kinematografiji je pred dvema letoma zasnoval **Državni komite za poljsko kinematografijo**, ki ima tri agencije. Prva financira nastanek scenarijev, začeni s izbranimi sinopsi, ki jih izbere devetčlanska žirija. Druga zagotavlja pomoč produkciji, ki naj ne bi preseгла polovice proračuna za posamezni film. Posebna agencija celovito financira distribucijo določenih filmov, ki so označeni kot »težji« umetniški filmi. Svoje vire crpa iz prihodkov od distribucije komercialnih filmov, večinoma tujih. Vsekakor pa uspeh poljske kinematografije napoveduje tudi nova generacija ustvarjalcev iz znamenite sole v Lodzu, na kateri sta se solala tudi *Wajda in Polanski*. Lep tak primer je drugi film *Wladislawa Pasikowskega*, mladega režiserja *Kralja*, velikega uspeha leta 1991, ki ga je samo na Poljskem videlo 130.000 gledalcev.

KABARET / GOSTOVANJE DUOPTRIJE IZ ZAGREBA

Hrvaški Montmartre

Svetovljanska Evropa je na začetku stoletja na široko odprla vrata kabaretu, ki kljub temu, da je bil prvotno namenjen intelektualni bohemi, ostaja obrozen gledališki pojav, preračunan na malomeščanski okus

MIHA TREFALT

aprila leta 1991 v Klubu Meduza, po izjemno uspešnih in odmevnih nastopih pa jim je stalni "oder" ponudil mladinski - underground klub Đuro. Kasneje so se preselili v elitnejši klub Sokol, Teater ITD, danes pa občinstvo zabavajo v satiricnem gledališču Vidra.

V petek, 13. novembra, so nastopili so v pone-srečenem ljubljanskem prireditvenem prostoru - Klubu CD.

Organizator jih je najavil kot skupino, v kateri "plesejo, pojejo, igrajo in se slajco", kar je povzročilo obisk povsem drugače profilirane publike (vzorčni model

bi bil lahko gledalec MGL), kot je bil vajen Zagreb Kabaret.

Ceprav zaradi izrazite politične satire Kabaret privlači tudi starejšo publiko, je po svoji vsebini najbližji generaciji 60. let.

Dobrsen del programa parodira, ocenjuje in komentira aktualne politične dogodke, v skladu z zahtevami zanra, pogosto skozi optiko nostalgicnih potovanj po medijih, ki so nedolgo tega propagirali skupen jugoslovanski prostor.

V dveh urah programa, v katerega se vpleta tudi drugi nepogrešljivi atribut Kabareta - erotika, se pred nami zvrstijo

se pomembne osebnosti hrvaškega javnega življenja, političnega, kulturnega in estradnega; največkrat je med njimi seveda HDZ in njen predsednik, sledita mu gospoda Vrdoljak in Manolić.

Kot gosta Duoptrije nastopata *drug Tito i majka mu Marija* z najuspešnejšo recitacijo večera: *Ni Zagorje malo, pak nis ni znal; da je zagorski kraj tak velike lude dal ...*

Med najduhovitejše točke večera lahko pri- tejemo *Sesljev One man show* v maniri Hitlerjevih govorov (konca se z besedami *Ja nisam ce-tnik, ja sam psihodelija*)

in končno udarno točko, v kateri pet golih, v polmrak odetih mladeničev (odgovor petim mladim igralkam v tv spotu *Cekam te*) prepeva fantom na fronti znano melodijo *Lily Marlen*. Obcinstvo, zbralo se je kakih 200 ljudi, je zagrebske goste spremljalo z gromkim smehom in z vmesnimi aplavzi, ob tem pa pozabilo, da se smeje tudi lastni neumnosti, saj je bila večina "stosov" na nivoju obledelih dopoldanskih političnih vcev Tofovega Moped sova.

In kdo je plesal, pel, igral in se slajil?

To so bili: Mario Mirković, Boris Mirković, Matej Mestrovic, Florijan Ivancić, Đuka Ilijic, Tatjana Kušan in Tamara Ršek.

LIKOVNA UMETNOST / VABILO

Gotska plastika

Prijavite umetnine v svoji posesti

Narodna galerija, Filozofska fakulteta in Narodni muzej pripravljajo v sodelovanju z Restavratorskim centrom, slovenskimi muzeji, zavodi za spomeniško varstvo ter slovenskimi skofijami vrsto razstav umetnosti od sredine 13. do sredine 16. stoletja v Sloveniji.

Tako bo leta 1995 do- slej največja predstavitev slovenske gotike, leto poprej pa bo mednarodni medievistični sim- pozij.

Ob tej priložnosti ze- lijo sestaviti čim popol- nejši inventar premičnih

spomenikov (plastika, tabelne slike, iluminirani rokopisi, grafični listi, umetnoobrotni predmeti), ki so ohranjeni na Slo- venskem oziroma so slo- venskega porekla.

S tem namenom Na- rodna galerija v Ljubljani vabi vse posestnike umetnin iz tega obdobja, ki se niso evidentirane v kateri od javnih ustanov, da se povežejo z Narod- no galerijo oziroma pok- licejo na tel. st. (061) 219-759.

Na izrecno željo lasni- kov Narodna galerija za- gotavlja zaupnost vseh podatkov.

ERIKA REPOVZ

Umetniki in razumniki ne priznajo mej

V teh dneh potekajo srečanja proti kulturni in informacijski blokadi

le prav tiste, ki se ne strinjajo z obstojecim režimom.

V Ljubljani se je skupi- ni ljudi porodila ideja za LUR (»leteca ucionica - radionica«), alternativno teoretsko in umetniško ustanovo, ki naj bi delo- vala v vseh mestih s kul- turno in intelektualno ponudbo in povprase- vanjem.

Povezali so se s Pri- stino, Skopjem, Podgo- rico, Beogradom, Novim Sadom, Zagrebom in Mariborom. Delo naj bi

potekalo v obliki semi- narjev, predavanj, delav- nic in performansov.

Najpomembnejša pa je ideja, da se omogoči srečanje umetnikov in kulturnih delavcev in se sprost pretok informacij. Kot je dejala Biljana Jovanović, književnica, ki živi med Beogradom in Ljubljano in ena od ustanoviteljic LUR-a, prekinitev komunikacij med posamezniki na področju bivše Jugosla- vije reproducira vojni diskurz in ustvarja po-

goje, v katerih se vojna lahko nadaljuje.

Na prvem LUR -u, ki se je začel v soboto v Skopju, sodelujejo umet- niki, kulturni delavci, teoretiki in novinarji iz Skopja, Beograda, No- vega Sada, Ljubljane in Maribora. In tema? Bo znal kdo odgovoriti na primer na naslednja vprašanja:

Ali danes se obstaja upanje, da komunikacija med Srbi in Muslimani, med Crnogorci in Slo- venci... ne bo sama po

Tisti, ki naj bi se slajili... (foto: Ales Pavličić/TRIO)

KULTURNO ZDRUŽEVANJE / POTUJOČA UČILNICA - DELAVNICA

Za nekatere je kultur- na in informacijska blo- kada določenega dela biva težji udarec kot gospo- darske sankcije. Mnogo znanih umetnikov, jav- nih in kulturnih delav- cev, je takoj ob uvedbi sankcij pozvalo medna- rodno skupnost, naj bi bilo področje kulture iz- zeto iz gospodarskih in kulturnih sankcij. Tako je Dušan Makavejev pisal mnogim svojim znancem in umetnikom po svetu, naj odstopijo od kulturne izolacije Srbije in Crne gore, saj so sankcije v glavnem najbolj prizade-

Kip Marije iz 13. stoletja, last Narodne galerije v Ljubljani

NOVICE

Bushove obljube Vietnamu

HANOI - Ameriski predsednik Bush je v pismu vietnamskemu predsedniku Le Duc Anhu zapisal, da si Washington prizadeva izboljšati odnose s to državo, je v Hanoju izjavil ameriski senator Kerry.

Dodal je, da se Bushova obljuba nanaša na prizadevanja za razrešitev vprašanja pogrešanih ameriških vojakov iz vietnamske vojne. Kerry ni povedal, ali bo zdaj Washington sprostil ali odpravil že dolgo trajajočo trgovinsko zaporo proti Vietnamu ali pa se celo pripravlja, da bi s to državo navezal diplomatske stike. (Reuter)

Policijska s pendreki nad Benazir Buto

ISLAMABAD - Pakistanska policija je s pendreki napadla opozicijsko voditeljico Benazir Buto, ko je na čelu povorke 300 ljudi zacela 16 kilometrov dolg pohod proti parlamentu. »Policiisti lahko postavijo tudi zapore, a mi bomo sli ceznje«, je dejala Butova. Pakistanska opozicija zahteva zamenjavo parlamenta, zato je tudi pripravila ta pohod. (Reuter)

Evropska banka za obnovo in razvoj sprejela strategijo v zvezi s Kazahstanom

LONDON - Upravni odbor evropske banke za obnovo in razvoj je potrdil strategijo svoje dejavnosti v nekdanji sovjetski republiki Kazahstanu. Banka se je odločila, da bo državam vzhodne Evrope in nekdanje Sovjetske zveze pomagala pri uveljavljanju trznega gospodarstva in posojila namenjala predvsem za razvoj energetike, transporta, kmetijstva in varovanja okolja. Banka je Kazahstan uvrstila med prednostna območja. Pomoci bo deležen predvsem razvoj energetike. (Reuter)

Nixonu priznali odškodnino za akte v aferi Watergate

WASHINGTON - Neko amerisko visje sodišče je nekdanjemu ameriskemu predsedniku Richardu Nixonu priznalo pravico do lastništva dokumentov iz časov njegovega predsednikovanja, vključno s tonskimi zapisi o aferi Watergate, in pravico do denarne odškodnine. Sodišče je to odločitev utemeljilo z dosedanjjo prakso. Vsi ameriski predsedniki pred Nixonom so namreč na koncu svojega mandata imeli pravico obdržati vso dokumentacijo, v Nixonovem primeru pa so vsi dokumenti in tonski zapisi prisluskovalne afere Watergate po njegovem odstopu leta 1974 presli v državno last. (STA/DPA)

Slovenija navezala diplomatske stike z Belgijo, Luksemburgom in Republiko Korejo

LJUBLJANA - Republika Slovenija je v sredo navezala diplomatske stike z dvema evropskima državama, Belgijo in Luksemburgom, in Republiko Korejo na daljnem vzhodu. Poverljivi pismi belgijskega veleposlanika Georgesa Vilaina in veleposlanika Luksemburga Jacquesa Reuterja je sprejel predsednik Predsedstva Republike Slovenije Milan Kucan. Zunanji minister Dimitrij Rupel pa je v Ljubljani z veleposlanikom Republike Koreje na Dunaju podpisal sporazum o vzpostavitvi diplomatskih odnosov med Slovenijo in Južno Korejo. (STA, foto: Ales Pavletič/TRIO)

Tajvan kupil še več vojaških letal

TAJPEH - Iz dobro obveščenih krogov so sporočili, da je Tajvan s francoskim proizvajalcem letal Dassault-Aviation podpisal pogodbo o nakupu 60 letal tipa Mirage 2000-5 v vrednosti 3,5 milijarde dolarjev. Nakup letal vključuje tudi rakete srednjega dometa, imenovane Mica, in rakete kratkega dometa Magic-2. V najvišjih kitajskih krogih je ta prodaja letal povzročila veliko vznemirjenje, saj so že zagrozili s povračilnimi ukrepi. Kitajski zunanji minister je se opozoril, da lahko pride do poslabšanja kitajsko-francoskih odnosov. (STA)

V Romuniji po 15 letih izdali telefonski imenik

BUKARESTA - Prebivalcem Romunije je prvič po 15 letih na voljo telefonski imenik. Obsega 1.100 strani, natisnili so ga v Franciji, v prodajo je šel prejšnjo sredo, stane pa 2.100 romunskih lejev. Visoki predstavniki v državi zatrjujejo, da je izdaja telefonskega imenika le del razvojnih nacrtoev pokomunistične Romunije, saj pričakujejo, da bodo do konca desetletja ujeli zahodnoevropsko tržišče. Naslednji projekt je nakup in predstavitev celinčnih telefonov, ki ga nameravajo izpeljati do marca prihodnjega leta. (Ruter)

KOREJA / ZGODOVINSKI OBISK

Nov ruski partner

Jelcin prvič v Seulu

SEUL - Tudi če ob Jelcinovem obisku v Južni Koreji ne bi napovedovali vzpostavitve diplomatskih odnosov in celo podpisa sporazuma o vojaškem sodelovanju, bi bil prvi obisk kakega ruskega predstavnika v tej državi dovolj pomemben. Koreja je bila ena prvih žrtv povojne delitve vplivnih območij in vojaških spopadov velikih sil, ki so se bili na plečih nesrečnih azijskih ljudstev. Moskva je vse poveljno obdobje sama ali v povezavi s Kitajsko podpirala režim v kratki sovražni Severni Koreji.

Do zadnje velike zaostritve med državama je prišlo leta 1983, ko so sovjetski lovci sestrelili južnokorejsko potniško letalo z 269 potniki, ker je slo menda za vohunski polet. Omenjeni nesrečni(?) dogodek je bil tudi povod za neprijazen sprejem sorodnikov umrlih, ki so se zbrali pred hotelom, v katerem prebiva ruski predsednik, in zahtevali, da se javno opraviči. Pričakovati je, da bo Jelcin odločil za obisk Južne Koreje tudi zaradi tega, da bi prisilil Tokio k bolj prožnim stališčem. Tovrstna uganjanja je korejski veleposlanik v Moskvi Hong Sun Yung gladko zavrnil, češ da Koreja ne more biti nikakršna zamenjava za Japonsko. (M.E. in Reuter)

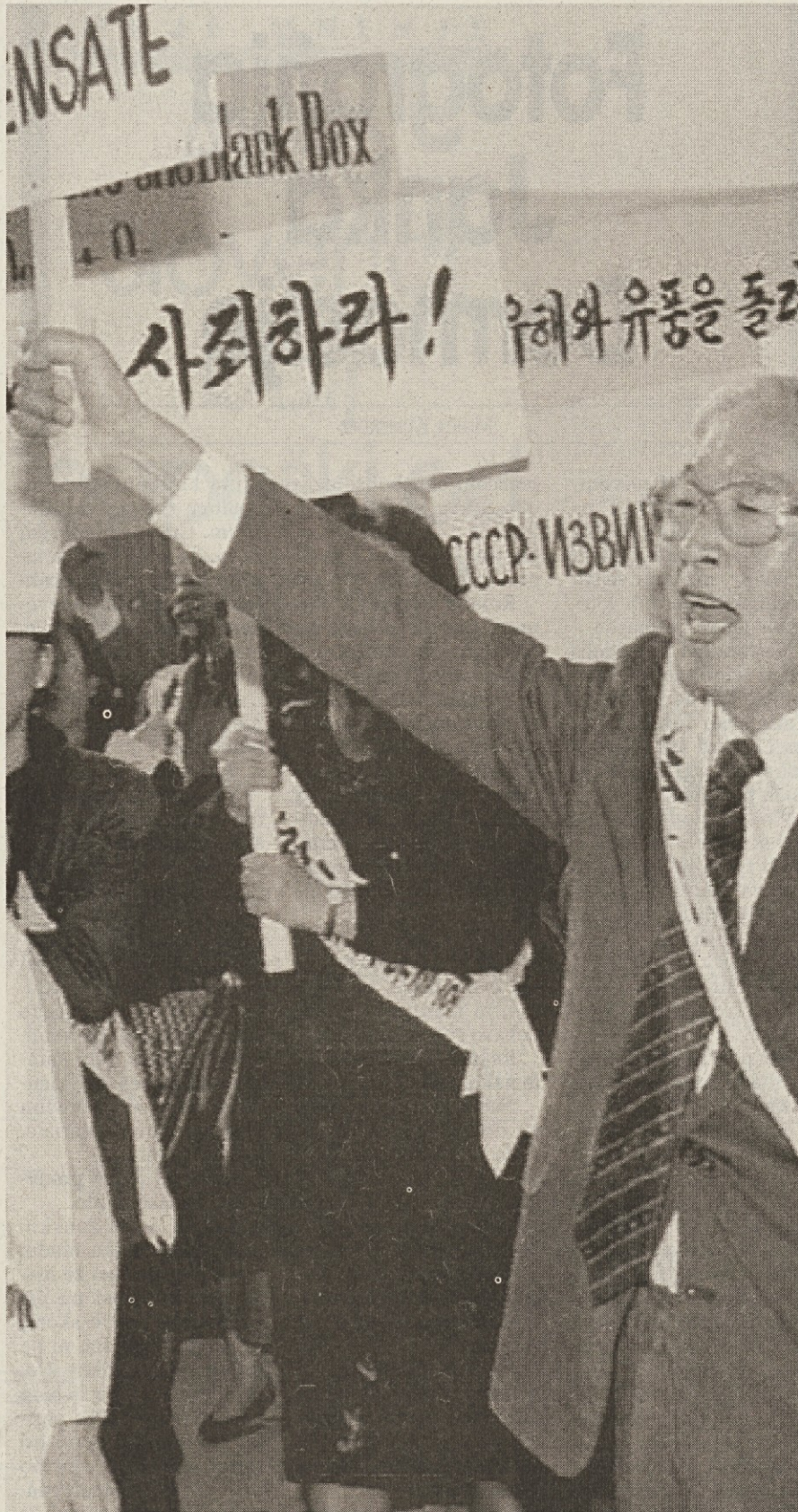
Južnokorejski predsednik Ro Tae Wu bo Jelcina sprejel danes, ko se bosta pogovarjala o nadaljnjem razvoju medsebojnih odnosov.

Po prihodu na seuloško letališče je Jelcin v kratki

izjavi novinarjem dejal, da je doživljal kritike, češ da se politika njegove države ozira le na Zahod.

»Polozaj nase države je tak, da moramo upoštevati tako vzhod kot zahod. Zdaj moramo veliko pozornosti posvetiti daljnemu vzhodu.« Trditve je več kot utemeljena, saj so države jugovzhodne Azije poleg Japonske, ki pa ima trenutno druge držške (nedorečeno vprašanje Kurilskih otokov), se edine sposobne zagotoviti dovolj kapitala za vse bolj sepaajoče rusko gospodarstvo. V terek je Moskva podaljšala garancije za posojila v vrednosti tri milijarde dolarjev, ki jih je Južna Koreja odobrila se leta 1991 in potem preklicala lanskega decembra po razpadu SZ in potem, ko njene naslednice niso mogle več redno odplačevati oblikov.

Poleg več kot potrebne gospodarske pomoči, ki jo Moskva pričakuje od Seula, se politični analitiki sprašujejo, če se ni Jelcin odločil za obisk Južne Koreje tudi zaradi tega, da bi prisilil Tokio k bolj prožnim stališčem. Tovrstna uganjanja je korejski veleposlanik v Moskvi Hong Sun Yung gladko zavrnil, češ da Koreja ne more biti nikakršna zamenjava za Japonsko. (M.E. in Reuter)

Sorodniki žrtv sestreljenega letala zahtevajo vsaj opravičilo. (Telefoto.FAH)

PISMO IZ NEW YORKA

Ko je bilo konec hladne vojne, so se Američani zazrli vase

MICHAEL BENSON

crnimi limuzinami in parkiranimi avtomobili posrednikov z nepremičninami. Malo drugačno vreme je zajelo prestolnico. Ta metez življenjskih usod se širi od tod navzven čez novembrsko pokrajino v koncentričnih krogih in nazadnje pristane v nakupovalnih centrih in predmestjih v led vkovane ekonomije, ki nima služb.

Med kampanjo so Evropejci, otopeli od let vladavine Reagana in Busha, sprasevali naključnega Američana: se bo zares kaj spremenilo, če bo prišel nov predsednik? Čeprav so jim zagotovili, da bo

zares prišlo do sprememb, celo do radikalnih sprememb, je prevladoval skepticizem. Združene države so konec koncev nekakšen ogromen naftni tanker, ki se ne more obrniti, če nima na razpolago kilometrov oceana, ki pravzaprav sploh ne more pridobiti potrebne hitrosti za obratovanje. Tako je vsaj videti.

Dejstvo je, da se dva osnovna razloga za tako dojemanje zastoja takoj spremenita, ko v Belo hišo pride demokrat. Eden je konec desetletne pat pozicije med izvršno vejo vlade, ki so jo nadzorovali republikanci (se pravi pred-

sedstvo) in demokratsko večino v legislativni veji (se pravi kongres). Drugi razlog je premik v celotnem spektru okostenelih stališč in reakcionarne socialne politike, ki so bili značilni za preteklih dvanajst let.

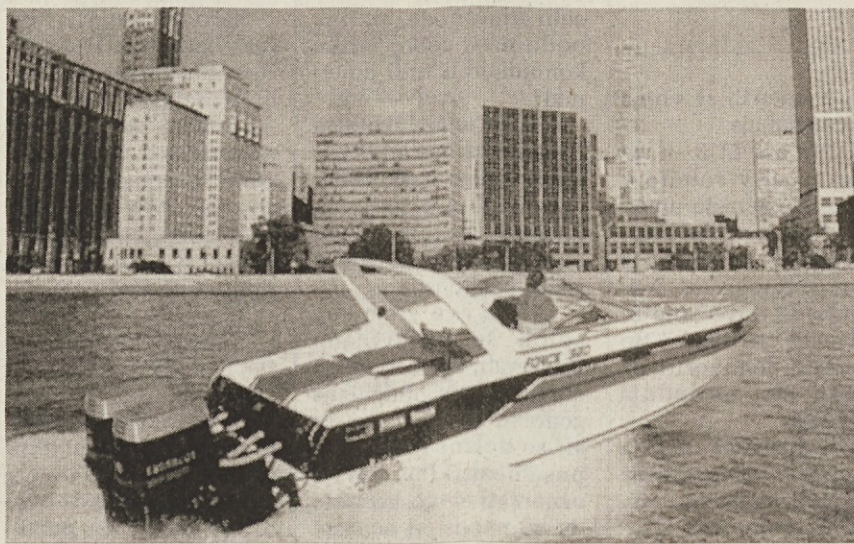
Lepilo, ki je vezalo republikansko stranko v tem obdobju - in tudi vsa leta po drugi svetovni vojni - je bil zagrižen antikomunizem. Ze obstoj Sovjetske zveze je bil dovolj, da opraviči konservativizem doma in poapele zile v »vojaško-industrijskem kompleksu«, kot ga je imenoval Eisenhower. Toda z razpu-

stitvijo sovjetske protitezi je izhlapel tudi glavni razlog za obstoj reaganovsko-bushevske dobe. V nastali praznini se je pozornost Američanov neizbežno obrnila navznoter, pri tem pa so odkrili gospodarstvo, ki so ga izčrpale zahteve v zvezi z državno varnostjo, s hladno vojno, infrastrukturo, ki jo je opustilo desetletje zanemarjanja, in vlado, ki jo pestijo korupcija in skandali.

Bushu tako draga zalivska vojna je bila samo blazilo, ki je zaresno prikrilo presenetljivo odsotnost Sovrznika. In Bush, ki se mu svoje ogromne popularnosti »po zmagi« v Zaluvi ni posrečilo spremeniti v politični kapital, potreben za uporabno gospodarsko politiko, je postal nekakšen varuh te praznine. Videti je bilo, da je brez idej in da samo zapravlja čas, ne da bi bil sposoben povedati, zakaj naj bi ga znova izvolili.

Medtem pa je bil koncept »državne varnosti« v tem, kar je on imenoval »novi svetovni red«, deležen necesa, čemur bi lahko rekli »sprememba paradigme«.

Clintonov pred nedavnim objavljeni predlog, da bo ustanovil Svet za gospodarsko varnost, ki bo vzpostavil prav tako moč in vpliv, kot ga je prej imela institucija hladne vojne, Svet za državno varnost, je eden od značilnih znanilcev nove dobe.

UKRAJINA / USODNI TRENUTKI

Bankrot Ukrajine?

Nepremostljive težave

KIJEV - Predsednika Rusije in Ukrajine, največjih držav nekdanje Sovjetske zveze, sta že sredi poletja v Sociju sklenila sporazum, s katerim naj bi poravnala najhujše prepire med državama. Spor zaradi črnomoškega ladjevja se jima je se posrečilo potisniti v ozadje, zato pa so nesoglasja zaradi denarnih sistemov v zadnjih dneh izbruhnila z vso silovitostjo. Ukrajinski politiki, ki so se pred dnevi odločili za dokončno uveljavitev svoje vloge v državnem bančništvu in gospodarstvu, so menili, da bodo rubeljski sistem zapustili z dobrohotnim blagoslovom Moskve. Toda ruski imperij se je izdatno oddolžil z deviznimi računi za nafto in druge oblike energije, ki jih mora Kijev skoraj v celoti uvoziti prav iz svoje velike sosedice. Ukrajina je zato že nekaj dni popolnoma ohromljena, življenje brez elektrike in nafte je zastalo, pričakujejo pa se hujše težave, saj zaloge hitro kopnijo.

Ministrski predsednik Ukrajine Leonid Kučma je zato parlament v sredo zaprosil za izredna pooblastila, s katerimi bi, kot je dejal, poglabil reforme, v resnici pa bo samo skušal pogasiti požar, ki mu ga je z deviznimi zahtevami potaknil ruski predsednik Boris Jelcin. »Ministrski kabinet je

pripravljen prevzeti odgovornost za gospodarski položaj, ce nam boste odobrili izredna pooblastila in dali proste roke.«

Premier je povedal, da namerava vlada sprejeti vrsto zakonov, s katerimi bi že januarja 93 prevzela gospodarstvo v svoje roke. Premier Kučma zagotavlja, da noče zanikati trzne ekonomije, zeli pa nadzorovati trgovino in usmerjati državni sektor. Kučma bi rad napovedal vojno črni ekonomiji in korupciji in pospešil privatizacijo malih podjetij ter spremembo velikih državnih podjetij v delničarske družbe. 50 odstotkov prodanih delnic bo dobila država, drug polovico pa podjetja. Kučma napoveduje tudi korenito spremembo finančnega sistema, ki je zaradi velikanskega notranjega dolga v razsulu. Če bo dobil pooblastila, bo zunanjetrgovinske dajatve zmanjšal za 10 odstotkov in dolocil 30 odstotno najvišjo možno stopnjo obdavčenja.

»Gospodarski položaj v Ukrajini je najtežji od vseh držav nekdanje skupnosti SEV,« je rekel Kučma. Zato je zahteval, naj nemudoma ustavijo nenadzorovano povečevanje plač in zagrozil, da bo zasegal devizne račune podjetij, saj bi morale biti zanje pooblašcene same banke. (B.K. in AFP)

BRITANIJA / SPORNI BEGUNCI

Britanci smo humani, toda...

Organizacija Alert ni upoštevala naših navodil, trdi notranji minister

ALJA KOSAK

LONDON - Begunci, ki jim je britanska vlada odklonila vstop v državo, so sicer včasem zatocišči v Avstriji, zaradi njihovega sprejema pa so se hudo spili v spodnjem domu britanskega parlamenta. Opozicijski poslanci so napadali vlado in obtoževali ministre brezsrčnosti in pomanjkanja človekoljubnosti. Eden od poslancev je vladno odločitev celo primerjal z zgodovinskim vračanjem Židov v nacistično Nemčijo.

Toda notranji minister Kenneth Clarke je poudarjal, da Britanija bolj pomaga trpečim v BiH kot večina drugih evropskih držav in vlada je morala zavzeti odločno stališče do tega vprašanja, saj razvaline nekdanje Jugoslavije zapusca več kot dva milijona beguncev in za vse ni prostora.

Sporna skupina beguncev je prišla iz najbolj mirnega dela bivše Jugoslavije, njihova življenja niso bila ogrožena, Britanija pa je na podlagi priporočil Združenih narodov in mednarodnega Rdečega kriza takoj pripravljena sprejeti 600 najbolj prizadetih beguncev iz bosanskih taborisc in bojisc.

Njegovo stališče je podprl tudi premier Major, ki je izjavil: »Iz razumljivih razlogov in pri najboljstri volji ne moremo sprejeti vsakogar, ki zeli zapustiti Jugoslavijo.«

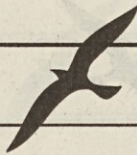
Mnogi Britanci se sramujejo, da je Avstrija

priskocila na pomoč, ko je Britanija zaprla vrata ljudem, za katere je zelo ugledna britanska dobrodelna organizacija Alert preskrbela bivalisca v Britaniji. Funkcionarji te organizacije se vedno upajo, da bodo večino od 175 beguncev spravili v Britanijo.

Notranji minister Clarke obtožuje funkcionarje Alerta, da so neupravičeno zbudili upanje beguncev, čeprav je notranje ministrstvo pravocasnno in večkrat opozarjalo, da ta skupina beguncev (to je sesta skupina od 480 beguncev, ki jih je Alert pred tem že pripeljal v Britanijo) verjetno ne izpolnjuje britanskih zahtev.

Minister Clarke je v intervjuju za četrti kanal britanske televizije poudaril, da je Alert poslal iz Britanije avtobuse za te begunce, ko je bil režim vstopnih vizumov se stiri dni v veljavi, se pravi, da je Alert obsel za vsa opozorila britanskega notranjega ministrstva.

Minister Clarke je tudi dodal, da je slovenski Rdeči kriz sicer podprl prošnje za vizume teh beguncev, toda britansko notranje ministrstvo upošteva le tiste, ki jih podpira in priporoca mednarodni komite Rdečega kriza v Zenevi. Minister Clarke je celo dodal, da obstaja pismo tega organa, ki pravi, da priporocila slovenskega Rdečega kriza v tem primeru ne zastopajo njihovih stališč.

HRVAŠKA / NOVINARSTVO ODMIRA

Vjesnik je še enkrat preživel

Prodajo samo še 17.000 primerkov

GOJKO MARINKOVIĆ

ZAGREB - Nekdaj uglednemu hrvaškemu dnevniku Vjesnik, ki so ga imeli dolga leta za uradno republiško glasilo, je v zadnjih dneh resno grozilo, da bo prenehal izhajati. Placati bi moral akceptni nalog v višini 85.000.000 HRD, kolikor je ta časopis dolgoval hrvaški tiskarni. Vendar pa nihče ni imel poguma, da bi odločal o čem tako pomembnem, kot je prenehanje tiskanja, čeprav Vjesnika zdaj na Hrvaskem prodajo samo 17.000 izvodov.

Zagrebska banka je odlocila (seveda z blagoslovom oblasti), da bo pomagala se z enim kreditom, tokrat v višini 64 milijonov dinarjev. S tem pa so luknje pravzaprav zamašene samo začasno, saj Vjesnik za normalno izhajanje potrebuje mesečno dodatnih 200.000 mark, kar pomeni, da je dnevna izguba skoraj 3 milijone dinarjev.

Zato iščejo nekakšno končno rešitev v spremembi lastništva, toda model, ki so ga izbrali, je povsem enak tistemu, ki so ga uporabili pri Večernjem listu, hrvaškem dnevniku z največjo naklado, kjer so 18 odstotkov delnic kupili zaposleni in upokojenci, ostanek pa država. Za kakšno spre-

membo pravzaprav gre, najbolje pove podatek, da je bil za predsednika upravnega odbora izbran Ivica Gazi, predsednik Hrvatske gospodarske zbornice in dosedanj predsednik prisilne uprave. To je tisti upravni odbor, ki so ga uvedli v 12 podjetij bivše Vijesnikove hiše in ki se mu je doslej porečilo ukiniti na desetine naslovov, vključno z

SPORNA HRVATSKO-SLOVENSKA GR

NOVI VJESNIK

DNEVNIK ZA DEMOKRATSKU HRVATSKU

najuglednejšim hrvaškim tednikom Danas.

Vjesnik so ocenili na 2, 8 milijona mark in po sedanjih podatkih bodo zaposleni kupili okrog 20 odstotkov delnic, ostanek pa bo sel v vladni Sklad za razvoj in pokojninsko-invalidsko zavarovanje. Čeprav bo ta formula do določene mere delovala pri Večernjem listu, ki nima ne dolgov ne izgub, pa je vprašanje, kdo bo vrnil Vjesnikove dolgeve in kdo bo primaknil tistih 200.000 nemških mark, da bo časopis lahko normalno izhajal.

Vse govori za to, da je hrvaško novinarstvo doseglo dno, in to ne samo

po kvaliteti, zato bo po televiziji in radiu tudi večina dnevnih časopisov postala državna last. Čeprav je zaradi vojne težko izračunati število prebivalcev na Hrvaskem, saj ni jasno niti, do kod sploh sega njeno ozemlje. Nekatere statistike kažejo, da so Hrvatje skoraj povsem nehali brati. Po optimističnih ocenah pa samo vsak

osemnajsti državljani kupuje dnevne in samo vsak dvajseti tedenske časopise. To koristi državi televiziji in njeni propagandni vlogi, ki s tem postaja skoraj edini vplivni ustvarjalec javnega mnenja.

Za kakšno vrsto novinarstva gre na Hrvaskem, kaže tudi mnenje Mednarodne novinarske zveze, ki hrvaškega novinarskega društva noče sprejeti med svoje članice, podobna negativna stališča pa so imele tudi mnoge nevladne organizacije, pa tudi delegacija Evropske skupnosti. Zato so neodvisnim hrvaškim novinarjem priporočili, da se v

BIH / NA BOJIŠČIH JE SREČA SPREMENLJIVA

V Hercegovini Srbom že bije zadnja ura

Srbi grozijo, da bodo do tal porušili Dubrovnik, če jim bodo Hrvati uničili obkoljeno Trebinje

ZARKO RAJKOVIĆ

zidar Vucurović.

Mocneje od vsake bombe je po Trebinju in vsej Hercegovini odjeknila novica, da s Hercegovino trgujejo. Javno je to povedal crnogorski predsednik Momir Bulatović. Za Prevlako, tako je rekel, bodo odstopili sosednja ozemlja. Katera, ni povedal, a saj je samo trebinjsko.

»Z našo usodo ne bo nihče trgoval. Hrvatje in Crnogorci se lahko dogovarjajo, kar hočejo, toda ne cez naše hrbte. Mi svojega ozemlja prav gotovo ne bomo dali,« za Republiko izjavlja ko-

mandant Hercegovskega korpusa Radovan Grubac.

Odkar se je jugoslovanska vojska umaknila iz okolice Dubrovnika, se je hercegovska fronta trikratno povečala. V zadnjih petnajstih dneh je padlo osemdeset srbskih borcev, ranjenih pa je bilo 176. Po poročilih hrvaškega radia je v istem obdobju padlo 160 hrvaških borcev, ranjenih pa je bilo 1500.

»Vsaj dvakrat več jih je padlo. Svojim ocem nisimo mogli verjeti, ko smo jih gledali, kako jurisajo. Padali so kot snopi, toda za njimi so prisli drugi.

kako preživeti zimo? (Telefoto: FaH)

Nazadnje smo se morali umakniti. Za vojno s Hrvati nimamo dovolj ljudi. Tako Srbija kot Crna gora sta od nas dvignili roke, nas pa najbolj boli, da je s fronte pobegnilo veliko naših hercegovcev. Sprva smo jih prosili, naj se vrnejo in branijo svoja ognjišča. Zdaj pa nič več! Jasno smo jim dali vedeti, da ni več vrnitve v naše vrste,« pripoveduje polkovnik Novak Milosević.

Vojne zgodbe in usode so neverjetne. V času največjih spopadov vs Trebinju je bilo sklenjenih več zakonov kot celo leto poprej. Ljudje se poročajo po samo nekaj dneh poznanstva.

TURČIJA

Turčija je bliže Evropi kot kraji, kjer so Evropo branili pred Turki

MARKO KRAUTBERGER

porabe, z zmanjševanjem proračuna ter snubljenjem tujih vlagateljev oziroma iskanjem kar najugodnejših kreditov.

Temu se posveča predvsem optimistični minister za gospodarstvo Tansu Ciller, ki je bil avgusta v New Yorku in Washingtonu, kjer je predstavnik ameriških in svetovnih bank seznanjal s turskimi gospodarskimi načrti ter možnostmi vlaganja v tursko gospodarstvo. Minister Ciller je napovedal tudi obisk v Tokiju, kjer naj bi se z japonskimi bančniki pogovarjal predvsem o

financiranju izgradnje turske prometne infrastrukture.

Turska vlada je namreč pred časom razpisala natečaj za predložitev nacrtov za izgradnje nove železniške povezave med Istanbulom in Ankaro ter septembra podaljšala končni rok prijavi, da si bi zagotovila cimve ugodnih prijavi, ki bi obsegale tudi finančni nacrt oziroma možnosti tujih vlaganj.

Minister za gospodarstvo Tansu Ciller je prepiran, da kljub inflaciji in tezavam pri razvoju gospodarstva ni večjih

ovir, ki bi odvracale zanimanje tujih vlagateljev in kreditodajalcev, saj po ministrovem mnenju dokazuje upravičenost vlaganja v turske projekte tudi veliko število že sklenjenih pogodb med tujimi lastniki kapitala in turskimi oblastmi.

Nasploh je vlada prepričana v hitro gospodarsko izboljšanje in napoveduje skorajšno umiritev inflacije. OECD napoveduje za prihodnje leto 51-odstotno inflacijo, vlada pa trdi, da ne bo preseгла 50 odstotkov. Centralna banka navaja

tudi optimistične podatke o presežkih v proračunu, ki so nastali zaradi uspešnega izvoza. Prvic v obdobju petih let se je Turčiji posrečilo povečati izvoz za sedem odstotkov in zmanjšati uvoz za pet odstotkov.

Spodbudni so tudi podatki o zmanjšanju zadolženosti Turčije v svetu, saj so v primerjavi z lanskim letom v prvem polletju leta 1992 zmanjšali zadolženost na področju dolgo- in srednjeročnih kreditov za 25 odstotkov, na področju kratkoročnih pa za 11 odstotkov.

Veliko pozornost posveča turska vlada tudi v zadnjem času zmeraj donosnejši panogi gospodarstva, turizmu. Turizem je tista pomembna gospodarska veja, ki Turčiji zagotavlja devizni priliv in nove investicije tujih vlagateljev v tursko turistično infrastrukturo.

GRČIJA, ŠVICA / IZJAVE

Politiki o Bosni in Makedoniji

Mitsotakis spet proti Makedoniji, Reagan in drugi pa za Bosno

WASHINGTON, ZE-NEVA - Grški premier Mitsotakis je v torek po pogovorih z ameriškim predsednikom Bushom ponovil znano stališče, da Grčija ne namerava priznati nekdanje jugoslovanske republike Makedonije, če ne bo spremenila svojega imena.

Premier Mitsotakis je v zvezi s priznanjem poudaril, da je »zato nujno najti tako rešitev, ki bo zascitila grške interese v skladu z odločitvijo Evropske skupnosti v Lizboni, saj je samo tako mogoče zagotoviti mir in trajno urediti razmere na jugu Balkana«. To stališče sta podprla tudi Bush in novi predsednik Clinton.

Medtem pa se je večeraj šest svetovnih politikov, med njimi dva nekdanja ameriška predsednika, zavzelo za takojšnji konec genocida nad muslimanskim prebivalstvom v Bosni in Herce-

govini.

»Divjanje v Bosni mora svet takoj ustaviti, da se tragedija ne razširi se drugam. Cloveska vest tega ne bi smela dopustiti,« piše v pozivu, ki so ga podpisali: nekdanja ameriška predsednika Ronald Reagan in Gerald Ford, nekdanja britanska ministrka predsednica Margaret Thatcher, princ Sadrudin Agha Khan, nekdanja veleposlanica Združenih držav Amerike pri Združenih narodih Jeane Kirkpatrick in nekdanji državni sekretar ZDA Alexander Haig.

»Pred našimi očmi se v Bosni in Hercegovini ponavljajo najbolj mrčne obdobja sodobne zgodovine: invazija ene države na drugo in genocid nad narodom, ki je stoletja živel v miru s svojimi sosedi,« se piše v pozivu uglednih svetovnih politikov. (AFP, HINA)

Konstantin Mitsotakis

NOVICE

Konvoj s Slovenci zapustil Sarajevo

SARAJEVO - Konvoj s 180 Slovenci je v sredo dopoldne krenil iz Sarajeva. Prekal bo ozemlja, ki jih nadzorujejo Srbi, iz Beograda pa bo v Slovenijo prispel cez Madzarsko. Ob odhodu konvoja je koordinat celotne akcije Peter Tos potrdil, da bo naslednji konvoj z 222 Slovenci zapustil Sarajevo v petek in se napotil cez ozemlja, ki jih nadzorujejo Hrvatje. Iz Splita bodo ljudi z letali prepeljali v Slovenijo.

Predstavniki Unproforja in vojaske policije Bosne in Hercegovine so zadržili, da je ta konvoj doslej najboljše organiziran od začetka vojne. Skupinski potni list, ki so ga prvi uporabili Slovenci, se je izkazal za zelo praktično rešitev pri evakuaciji, ki bi se je kazalo v prihodnje še večkrat poslužiti. (STA)

Samo še skorjica kruha

SARAJEVO - Zaradi hudega pomanjkanja moke bodo v Bosni in Hercegovini s 1. decembrom prisiljeni omejiti porabo kruha, in sicer na 250 gramov za osebo na dan, kar je za dve tretjini manj, kot je veljalo doslej. Kruh bodo prodajali na živilske karte, so včeraj sporočile oblasti v Sarajevu.

Boji v Bosni in Hercegovini se nadaljujejo, najbolj srditi na severu države v Maglaju in Gradacu. Samo v prvih dneh tega tedna so terjali 20 mrtvih in 102 ranjenca. (AFP)

Srbski policisti znova zasedli prostore zveznih organov

BEOGRAD - Kljub sodni odločbi, da se morajo pripadniki srbskega notranjega ministrstva izseliti iz stavbe zveznega ministrstva za notranje zadeve, kamor so se vselili nasilno, so včeraj zasedli tudi prostore zveznega ministra Pavla Bulatovića.

Zvezni organi so nezadovoljni z zavlečevanjem pri razreševanju tega spora. Prepričani so, da ga lahko poravnajo le na ravni ministrov ali po pravnih poti. (Tiker)

Bralci New York Timesa o vojni v BiH

WASHINGTON - Po mnenju bralcev New York Timesa v vojni v Bosni in Hercegovini ni pravih krivcev. To bi mogoče lahko pripisali uredniški politiki tega največjega ameriškega dnevnika v zvezi z vojno na Balkanu. Casnik si namreč prizadeva pojasniti stališča vsake strani posebej.

»Ne krivite Hrvaske, da noče več sprejemati beguncev,« je zapisal eden od bralcev. »Ce bi ZDA sprejele tolikšno število beguncev, kot jih je Hrvaska, bi se število prebivalstva povečalo za 50 milijonov. Kaj pa druge države? Razen Nemcije so vse druge prispevale le po nekaj drobtin. Vse razvite države morajo prevzeti del bremena beguncev in tem ljudem pomagati,« je se dodal.

Drugi bralec se je odzval na komentar z naslovom Ustaviti Srbijo, bombardirati Srbijo. V pismu se ne strinja z oboroževanjem bosanskih sil. »Ce Jugoslavija ni mogla obstajati kot vecnacionalna država, zakaj naj obstaja taka Bosna in Hercegovina,« se sprašuje.

»Strateska zračna akcija proti srbskim vojskarnim ciljem bi dejansko prizadela vsa srbska mesta in bi imela enak ucinek kot srbsko ravnanje s Sarajevom, ki ogroza in trpici civilno prebivalstvo. Tudi ce bi 9 milijonov Srbov trpelo lakoto, to ne bi prizadelo njihovih voditeljev,« je zapisal tretji bralec New York Timesa. (STA, foto: FaH)

Karadžićev apel Srbom po svetu

BEOGRAD - Vodja Srbov v BiH Karadžić je pozval Srbe po vsem svetu, naj se uprejo poostrenim ukrepom Združenih narodov proti ZR Jugoslaviji.

»Imperializem ZDA pomeni velik pritisk na pravoslavni srbski narod,« je dejal Karadžić in dodal, da »svet zeli uničiti Srbe.«

»Vseh dvanajst milijonov Srbov v nekdanji Jugoslaviji in tri do stiri milijone Srbov v ZDA, Kanadi in Evropi se mora ostro upreti in pozabiti vse medsebojne spore,« je poudaril Karadžić.

Volitve preložili

BEOGRAD - Zvezne in republiške volitve v Srbiji, ki so bile napovedane za 20 december, bodo najverjetneje za teden dni ali tri tedne preložene. O tem bo odločal predsednik samozvane ZR Jugoslavije Dobrica Cosić.

Razlog naj bi bilo zamujanje pri razdelitvi volilnega gradiva, v bistvu pa gre za zahtevo srbske opozicije, ki se je očitno prepreno vključila v predvolilno kampanjo. V torek se je oglasilo tudi vodstvo največje opozicijske stranke Srbskega gibanja za obnovo (SPO), in sicer z informacijo, da bo SPO na prihodnjih volitvah vendarle sodeloval. Vodja stranke Vuk Drasković pa udeležbo SPO na volitvah pogojuje s spremembami na srbski RTV.

Udeležbo na volitvah pogojuje tudi premier samozvane ZRJ Milan Panić. V pogovoru z večjo skupino ruskih novinarjev je Panić dejal, da bi kandidature ene od opozicijskih strank sprejel le s pogojem, ce bi se ta bolj ambiciozno vključila v predvolilni boj.

NOVICE

Demanti Peterletovih izjav

LJUBLJANA - Odbor za izvedbo predvolilnih aktivnosti Milana Kučana je včeraj v obvestilu za javnost demantiral Peterletove izjave, ki so zadevale predvolilno dejavnost Milana Kučana. Odbor poudarja, da nihče ne more širiti govorice, ki bi utegnile zmanjševati ugled katerekoli od političnih strank ali kandidata za predsednika republike. Milan Kučan in njegov odbor za izvedbo volilne dejavnosti nimata nikakršnih »agentov« in jih zato tudi ni na »terenu«, kot je izjavljala Lojze Peterle. (O. P.)

Protest Združene liste

LJUBLJANA - Stiri stranke Združene liste so zgrozene zaradi vandalizma, ki ga počenja skrajneži s trganjem plakatov in »grafitirji« s popačenostjo slovensčino. Združena lista si želi posteno volilno tekmo, zato poziva vse stranke, naj svojim privržencem odsvetujejo take in podobne metode. Združena lista je tudi opozorila, da se Cerkev neposredno vmešava v volilni boj, kar je v nasprotju z obljubami skofovske konference in nadškofa dr. Susterja. Pri tem predsedniki starih strank navajajo poziv v glasilo župnije Senovo, kjer je naročeno vernikom, da na volitvah glasujejo za kršćanske demokrate.

SLS ni zadovoljna s kršćanskimi demokrati

LJUBLJANA - Slovenska ljudska stranka je ogorčena zaradi obtožb člana volilnega staba kršćanskih demokratov Someregerja, čes da je SLS levičarska stranka. Na včerajšnji tiskovni konferenci so Marjan Podobnik, Stanko Buser in Franci Feltrin kršćanske demokrate opozorili, naj razumno presodijo, kaj je levičarstvo in kaj srednja pot. V SLS so novinarje tudi seznanili s protestnim shodom, ki bo v ponedeljek v Ljubljani. (T. V.)

Na levem bregu

LJUBLJANA - Združena lista je na Preserenovem tgu v Ljubljani odprla lokal Na levem bregu. Ob priložnosti otvoritvi so se predstavili kandidati Združene liste za državni svet in državni zbor v ljubljanskih volilnih enotah: Polde Bibić, Dare Ravnikar, Rado Bohinc, Milos Pavlica, Brane Omerzu in Mateja Kozuh-Novak. (M. J.)

(foto: TRIO)

VOLITVE / SOOČENJE KANDIDATOV

Slovenija bo zgodba o uspehu ali pa tudi ne

Gosta tradicionalnega srečanja »Večerni razgledi, Slovenija 1992« sta bila predsedniška kandidata Ljubo Sirc in Milan Kučan

TANJA STARIC

Ljubo Sirc in Milan Kučan: volilna tekma ali prijateljsko srečanje? (FOTO: Jože Suhadolnik/TRIO)

KRAJ DOGODKA: hotel Lev, tradicionalno mesečno srečanje »Večerni razgledi, Slovenija 1992«

CAS: torek, 17. 11., ob 20. uri

GLAVNI IGRALCI: aktualni predsednik države Milan Kučan, izzivalec Ljubo Sirc, voditelj Lev Kreft

TEMA: uradno: Soočenje dveh predsedniških kandidatov, ki bosta govorila o prihodnosti Slovenije

neuradna ugibanja: Ali bo Ljubo Sirc spomnil Milana Kučana, da je bil v nedavni preteklosti na celu edine partije, ki je nekoč kandidata LDS obsodila na smrt? Bo Kučan Sircu ocital, da ne pozna dovolj razmer v Sloveniji in da ga niti državljani ne poznajo?

STATISTI IN GLEDALCI: Prvi mozej SDP in soproge, prvi mozej LDS in soproge, volilci kandidata st. 1, volilci kandidata st. 2, drugi letnik Fakultete za družbene vede, smer novinarstvo, novinarji

LEV KREFT: Pozdravi oba gosta, pozdravi občinstvo, napove, da se bo točilo dobro vino. Uvodno besedo ima Ljubo Sirc.

Ob 20.10 Ljubo Sirc začne govor. Ob 20.40 Ljubo Sirc konča govor: »Treba je misliti na gospodarski razvoj. Zakaj ne bi bil trg Slovenije do Soluna in naprej?«

Ob 20.41 Milan Kučan začne govor. Ob 21.00 Milan Kučan konča govor: »Slovenija se mora vključevati v srednjeevropski prostor - pogovori se potekajo, na primer s

Cesko.«

Lev Kreft je zadovoljen, ker bo očitno cesko pivo poceni.

Medtem se novinarji mucijo, da bi napisali užitna poročila o tem, kaj se sploh dogaja. Zalotijo Cirila Ribičica, ki izjavi: »Kakšen dolgas!« in se izmuzne iz dvorane. Novinarji se sprašujejo, kdaj se bo oglasil Tone Remc.

Natakarji točijo vino. Ob 21.30 lahko oba kandidata sprasuje tudi občinstvo. Prvi se oglasi Tone Remc.

Kandidata se vedno govorita, povprečno traja vsak odgovor 15 minut. Tema: je Slovenija zgodba o uspehu? Skupno stališče: Slovenija se ni zgodba o uspehu. Sirc pravi, da si ni izmislil tega gesla. Kučan pravi, da tudi ne ve, kdo si ga je izmislil, ampak Ameri-

ni prav gotovo ne. Skupno stališče: Slovenija bo lahko zgodba o uspehu, če ne, bo bajka o uspehu. Sploh ima Slovenija vse možnosti, da postane zgodba o uspehu. Ali pa tudi ne.

Natakarji točijo rumeni muskat, pri sosednji mizi se dame zelo pothitem in diskretno pogovarjajo o umetnosti pletilstva. Slaslic je zmanjkalo.

Novinarji preigravajo nekaj različic: soočenje ni postalo soočenje, ker je prvič: Sirc predvsem zastopnik stranke. Zato ni glavni cilj »unicenja« Milana Kučana, ampak kandidata konkurenčne stranke. Morda kandidata demokratov?

Drugič: je Sirc prijazen gospod, tretjič: si Sirc in Kučan sploh nista prava konkurenta, četrtič: je Sirc kandidat

mladinske frakcije v LDS in zaradi notranjih iger v stranki blize Kučanu kot Drnovsku,

petič: kar tako. Lev Kreft je razočaran, ker Ljubo Sirc ne obljubi nizkih davkov, Milan Kučan pa ne prijaznih mednarodnih odnosov.

Potem se pogovarjajo o tem, kdo bo predsednik vlade. Sirc pravi, da bo ce bo izvoljen za predsednika - Drnovsek lahko predsednik vlade. Čeprav je Sirc kandidat LDS in bi torej vladni vrh obvladovala ena stranka.

Toda tudi Kučan pravi, da bo Drnovsek lahko predsednik vlade. Ker Kučan ni kandidat Združene liste, to teoretično pomeni, da bi bil lahko predsednik vlade tudi Ribičić, meni Kreft. Ampak ob tem se občinstvo prijazno smehlja. Kar bi lahko pomenilo tudi takšno resitev skrivnosti letosnjih volitev: sploh ni važno, kdo bo izvoljen, ker bo v vsakem primeru predsednik vlade Drnovsek. V nobenem primeru pa ne bo predsednik vlade Ciril Ribičić. Ob tolikšni stopnji soglasja potem sploh ne preseneca, da se kandidata na soocanju ne pripravata. Se volitev skorajda ne bi bilo treba.

Ob 22.30 se Kreft opraviči vsem, ki so upali, da bo tekla kri. Aktualni predsednik (s soprogo) kmalu odkoraka, izzivalec (v spremstvu liberalnih demokratov) odide kmalu za njim. Novinarji se izvedmo, da so v volilnih stabi obeh kandidatov zadnje dni slabe volje. Stavam o tem, kdo je zmagovalc večera, pa smo se tokrat odrekli.

Prvi zapisi iz politične psihologije so se pojavili pred približno tridesetimi leti, prve knjige s tega področja pa so spodbudila takratna politična dogajanja - nova levica, študentski nemiri in terorizem. Politčna psihologija se je v tistih letih naglo uveljavila, vendar je prav tako hitro tudi zatonila. V osemdesetih je skorajda ni več; tudi v Ameriki in Nemčiji ne, v državah, kjer je bila najbolj priljubljena.

S sodobnimi dogajanjmi, zlasti v Vzhodni Evropi, je spet postala aktualna. Politčna psihologija s psihološkega zornega kota

konja (»antikomunizem«) in požel nedvomni uspeh, ni več. Za vsak odstotek volilnega uspeha bo, kot nas prepuščajo mnenjski profili Slovencev, potrebnega veliko garanja. In zlasti presojanje preteklosti ne bo spreminjalo ali utrjevalo volilnih namer Slovencev.

Na eksplicitno vprašanje o tem, ali so se vedno navdušeni zaradi osamosvojitve, pretežni del Slovencev meni, da niso niti navdušeni niti razočarani. Zato je tudi ocena dogajanj po volitvah 1990 zmerna. Nev-

tralno oceno podaja skoraj polovica anketiranih, a vseeno jih več (22, 3 odstotka) meni, da je slabše, kot so pričakovali. Da je bolje, jih meni le 6, 5 odstotka.

Ocena NOB doživlja revizijo tudi v glavah Slovencev. A vendar ta revizija ni zamenjava »dobrih in slabih fantov«. Globalna ocena domobranstva je, kot je razvidno iz preglednice, vendarle negativna. Partizani ostajajo borci proti okupatorju, vendar je distanca zaradi mešanja »revolucije« v NOB večja. Tudi čas po letu 1945 je bil deležen zmernih in nevtralnih mnenj. Če se že odločajo za izrazitejšo oceno, potem nekoliko večji del Slovencev obdobje od 1945 do 1990 presoja bolj pozitivno kot negativno.

Ta nevtralnost in »neodzivnost« na polpreteklo zgodovino, pa je - ne glede na to, kakšni poziciji kdo pripada - vendarle razlog za optimizem. Takšno doje-manje lastne preteklosti in lastne zgodovine namreč onemogoča mitologizacijo nacionalne identitete. Od svojih nekdanih sodržavljanov Srbov smo se lahko naučili, kam lahko pripelje združevanje sedanjosti z mitologijo srečne ali nesrečne preteklosti. Nikamor drugam kot v strelske jarko.

SAN FRANCISCO / POLITIČNA PSIHOLOGIJA

»Velika zmeda je in čutiti je, da so na vodstvenih položajih amaterji!«

Dr. Vid Pečjak se je udeležil mednarodnega srečanja, na katerem so znani psihologi govorili o zlomu komunizma v vzhodnoevropskih državah, tudi v Sloveniji

LUCKA LESNIK

Dr. Vid Pečjak

krizo in ameriške volitve. Največ udeležencev je bilo v skupini, ki je razpravljala o zadnji temi.

In kaksni so vtisi slovenskega udeleženca? Dr. Vid Pečjak je bil zelo presenečen: »Veliko pre-

proučuje politično vedenje ljudi (organiziranje v skupine, njihovo vodenje, načela politične propagande ipd.).

Priznani slovenski psiholog dr. Vid Pečjak se je letos poleti udeležil sestega srečanja mednarodne zveze za politično psihologijo v San Franciscu, kjer so se zbrali vodilni politični psihologi z vsega sveta, največ iz Amerike. V ospredju so bile tri teme: ugotavljanje so, kaj je privedlo do zloma komunizma v vzhodnoevropskih državah, kje tičijo razlogi za tamkajšnje značilne pojave, kot so nacionalizem in avtoritarnost; obravnavali so zalivsko

več so govorili. Tega od psihologov nisem pričakoval, zlasti ne od najbolj znanih profesorjev z univerz Harvard in Yale.«

Psihologija ima zelo natančno izdelano metodologijo, zatrjuje dr. Pečjak. Nenavadno je bilo, da so strokovnjaki, zbrani na srečanju, uporabljali predvsem t. i. anekdotično metodo (npr. Bush je bil takrat in takrat tam in tam, dejal je to in to...). Veliko je bilo besed o zdaj že minuli predvolilni kampanji v ZDA. Nas sogovornik meni, da je bila dobro organizirana, temeljito načrtovana in predvsem odlično denarno podprta. Kako pa kot psiholog doživlja zdajšnje predvolilno obdobje v Slove-

niji in vse, kar sodi zraven?

»Velika zmeda je in čutiti je, da so na vodstvenih položajih amaterji. Veliko je univerzitetnih profesorjev in kulturnikov; ti se drugje po svetu v politiko ne vmešavajo, le v vzhodnoevropskih državah (vanje so udeleženci srečanja v San Franciscu uvrstili tudi Slovenijo) so na oblasti. Na Zahodu so politiki že od nekdaj profesionalci.«

Cas, v katerem živimo, in sodobna dogajanja v njem Pečjaka spodbujajo, da se s politično psihologijo ukvarja se bolj temeljito: pripravlja celo knjigi o psihologiji množic in o vedenju ljudi v totalitarnih družbah.

niji in vse, kar sodi zraven?

»Velika zmeda je in čutiti je, da so na vodstvenih položajih amaterji. Veliko je univerzitetnih profesorjev in kulturnikov; ti se drugje po svetu v politiko ne vmešavajo, le v vzhodnoevropskih državah (vanje so udeleženci srečanja v San Franciscu uvrstili tudi Slovenijo) so na oblasti. Na Zahodu so politiki že od nekdaj profesionalci.«

Cas, v katerem živimo, in sodobna dogajanja v njem Pečjaka spodbujajo, da se s politično psihologijo ukvarja se bolj temeljito: pripravlja celo knjigi o psihologiji množic in o vedenju ljudi v totalitarnih družbah.

VOLITVE / PLAKATI

Kazen za stranke, ki lepijo svoje kandidate kar povprek, je smešno nizka

Poplava plakatov, ki jih je predvolilna kampanja raztrosila po naši državi, ne greni življenja ze zdaj navelicanim volilcem, ampak predvsem komunalnim inspektorjem. Ti namreč nadzirajo izvajanje odloka o plakatiranju, ki ima svoje korenine se vedno v starem - zveznem zakonu o informiranju, ki politične propagande sploh ne predvideva. V upanju, da bo parlament sprejel zakon o volilni kampanji, je Mestna uprava inspekcijskih služb politične stranke že konec septembra opozorila na ta odlok.

Vendar se je parlament pametno odločil, da zakona o volilni kampanji ne bo sprejel. Pametno zato, ker so kazni za kršitev odloka o plakatiranju tako smešno nizke, da se ga niti ne splaca spostovati. Za nadzor pri komunalni inspekciji v Ljubljani skrbi osem ljudi. Ti plakate, obešene na nepravem mestu, odstranijo, in poklicajo odgovorno osebo na pogovor, kateremu pa se ne odzove nihče. Stvar nato pride v roke sodnika za prekrške, ki pa nič prej kot po letu dni določi

kazen krsilcu. Kazen se giblje med tri in sedem tisoč tolarji. Legalno je za plakatiranje v Ljubljani pristojno samo podjetje Snaga. Podjetji Proreklam in Progres sicer imata dovoljenja posameznih občin za najem zemljišča, nimata pa soglasja za opravljanje dejavnosti. Ti dve podjetji je komunalna inspekcija že predložila sodniku za prekrške. Razplet bo sledil po volitvah. Ko bodo nekatere iz posteno zaslužili in ko bodo stranke začele razmišljati, kako neumno so porabile denar. (M.G.)

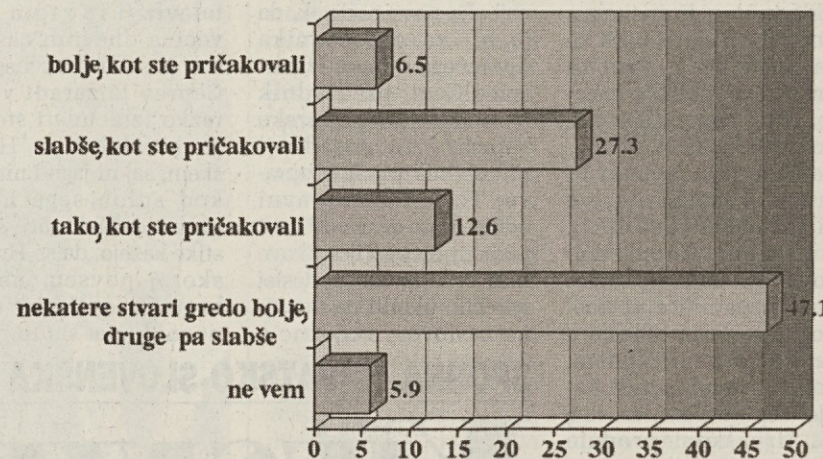
VOLILNA KOMISIJA

Na glasovnicah bodo natisnjeni simboli strank

Clani Republike volilne komisije so oblikovali sklepe glede predloga Liberalno-demokratske stranke, naj komisija od Liberalne stranke zahteva crtanje imena »demokratska« in omogoči LDS, da na listi ob imenu stranke navede se ime svojega predsednika. Clani komisije so menili, da za kaj takega nimajo pravnih možnosti, saj zakon o političnem združevanju v tem primeru ne predpisuje sankcij. Kranjski liberalci so bili pod imenom Liberalno-demokratska stranka Slovenije registrirani že 14. novem-

bra 1990. Zato je Republika volilna komisija sklenila, da bo strankam, ki bodo to zelele, na volilnih razglasih in glasovnicah omogočila uporabo simbolov. Na opozorilo Marka Golobica, čes da zaradi tehničnih razlogov in velikega števila strank strankarski simboli ne bodo dovolj razvidni, so clani komisije sklenili, da bodo glasovnice tiskane v nekoliko večjem, A3 formatu. Ker je za volitve po pošti ta sklep prisel prepozno, bodo »postni volilci« volili z glasovnicami brez simbolov.

Ali se po volitvah aprila 1990 v Sloveniji stvari na splošno odvijajo...

Center za raziskovanje javnega mnenja in množičnih komunikacij, okt./nov. 1992, N = 1924

Katera od spodaj navedenih trditev o medvojnem dogajanju je vašim pogledom najbližja?

1. partizani so bili pravičen boj zoper okupatorja, domobranci pa so nedopustno sodelovali z njim	33,4%
2. partizani so se borili za komunistično revolucijo, ki so se ji domobranci upravičeno uprli	9,9%
3. domobranci so se upravičeno uprli revoluciji NOB-ja, ne bi pa smeli sodelovati z okupatorjem	18,5%
4. drugo	7%
5. ne vem	31%

GRADIŠČANSKA / BODO USTAVILI ŠOLSKE POSKUSE

Zapleti z dvojezično šolo Novi zakon čaka v predalu

Manjšinska gimnazija v Oberwartu deluje v prvem letniku, zato bodo črtali manjšinske jezike na drugih šolah - Nov osnutek Stoisičeve

IGOR SCHELLANDER

la znana tudi manjšinskim predstavnikom na Gradiscanskem. Predstavnica avstrijskih manjšin v parlamentu, zelena poslanka Terezija Stojšić, je medtem protestirala proti odločitvi solskega ministra.

Odrpito je trenutno tudi vprašanje novega zakona za dvojezično solstvo na Gradiscanskem (po spremembi zakona na Koroškem leta 1988 se je kmalu pričela podobna razprava na Gradiscanskem). Pristojni organi predstavnikom manjšin se vedno niso podali zakonskega predloga.

Neaktivnost ministrstva in deželnega solskega sveta je zdaj manjšinski poslanki Stojšić dala povod, da je najavila lasten osnutek za ta zakon s strani avstrijskih Zelenih (ona sama je gradiscanska Hrvatka; leta 1990. je zamenjala v parlamentu na sedežu, ki je rezerviran manjšinam Slovenca Karla Smolleja, ki je odstopil).

Njen osnutek naj bi upošteval zelje tako manjšinskih organizacij kot tudi dvojezičnih učiteljev, izhaja iz načela, da je »princip dvojezičnega pouka v večjezičnem območju glavna osnova za ohranitev večjezičnosti na Gradiscanskem«.

tamkajšnje glavne sole.

Medtem je avstrijsko ministrstvo za pouk odločilo, da ustavi solske poskuse s prostovoljnim poukom hrvaščine in madžarsčine. Le-ti so v preteklih letih na gradiscanskih gimnazijah prvič omogočili (dodatni) pouk v manjšinskih jezikih. Do zdaj prijavljenim letnikom naj bi solski poskus se stekel do osmega razreda, od sol-

skega leta 1993/94 pa naj ne bi bile več možne prijave za novi (prvi) letnik. Prizadete so gimnazije v Zelezem (Eisenstadt), Gornji pulji (Oberpullendorf) in Gornjih Sicah (Oberschützen).

Ministrstvo utemeljuje to odločitev na eni strani s tem, da je število (vseh) solskih poskusov v Avstriji prekoracilo predvideno mejo pet

odstotkov, vendar glede ukinitve omenjenih solskih poskusov na Gradiscanskem ta korak utemeljuje zlasti z novo ustanovljeno manjšinsko gimnazijo, ki da bo potencialne interese pritegnila nase.

Sporočilo o ukinitvi teh solskih poskusov je bilo gradiscanskemu solskemu svetu poslano že konec februarja. Sele zdaj je ta odločitev posta-

CELOVEC / ZBOR KHD

Oster protest Slovencev proti zborovanju

Gre za ponoven poskus varanja koroške javnosti

CELOVEC - »Ob popolnem izkrivljanju dejstev, gre tu spet za poskus varanja javnosti glede resničnega položaja slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem.« S temi besedami je predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev, Matevž Grilc (na arhivskem posnetku), včeraj protestiral proti napovedanemu zborovanju nemskonacionalnega koroškega Heimatdiensta prihodnjo soboto v Celovcu. Zborovanje slovenske organizacije pojmujejo kot nadaljevanje gonje proti koroškim Slovincem, saj KHD poziva svoje pristase, naj javno protestirajo proti »zaposlavljanju nemških Korošcev v primerjavi s Slovenci v cerkvi, v soli, pri javnih podporah, itd.«

Predsednik narodnega

sveta je s tem v zvezi tudi ostro kritiziral nedavno podelitev »Velikega castnega znaka dežele Koroške« predsedniku te organizacije, Josefu Feldnerju. Poudaril je, da pomeni tako odlikovanje uradno priznanje politiki, ki je usmerjena proti slovenski narodnostni skupnosti na Koroškem in ki lahko povzroča napetosti in konflikte med obema narodoma. »Tako odlikovanje razočara predvsem vse tiste, ki se posteno prizadevajo za mirno sožitje v deželi,« zaključuje Grilc v tiskovni izjavi.

Odlikovanje predsednika KHD je obsodilo tudi predsedstvo Enotne liste na Koroškem. »Gre za udarec v obraz vsem, ki se zavzemajo za boljše razumevanje med obema narodnostnima skupnostima.«

Deželni proračun Koroške za 1993 znaša 18,5 milijarde šilingov

DUNAJ - Proračun za deželo Koroško za leto 1993 znaša 18,3 milijarde šilingov. Pristojni referent, deželni svetnik Max Rauscher, je hkrati predložil tudi katalog najnujnejših projektov, ki jih dežela hoče uresničiti v prihodnjem letu. Kot težišča je omenil področja športa, energije, cest ter investicije na socialnem področju.

Dezelna vlada je osnutek proračuna za leto 1993 sprejela z večinskim sklepom, obravnava v deželnem zboru pa bo začetek decembra.

Zernatto odklonil »vrh o tujcih«

CELOVEC - Na Koroškem ni razloga za »vrh o tujcih«, kot je to zahtevala svobodnajska stranka Koroške. To je poudaril koroški deželni glavar dr. Christof Zernatto in istocasno postregel z najnovejšimi podatki o številu beguncev in inozemcev na Koroškem. Po teh podatkih je trenutno na Koroškem 3236 vojnih beguncev iz Bosne in Hercegovine ter 60 iz Hrvaške, azilantov pa 156.

Objavljene številke potrjujejo, da možnosti za sprejem beguncev se dalec niso izčrpale. Koroška tudi se ni dosegla kvote, ki je bila dogovorjena med Dunajem in ostalimi zvezni deželami.

Doris Kammerlander predsednica Zelene izobraževalne delavnice

DUNAJ - Doris Pollet-Kammerlander je postala predsednica politično-izobraževalne akademije Zelenih Avstrije - Zelene izobraževalne akademije. Pred tem je na Dunaju rojena sociologinja vodila združenje Alpen-Adria-Alternativ (AAA), ki je paralelno k dejavnosti DS Alpe-Jadran izvedlo mnogo uspešnih iniciativ na izobraževalnem in pedagoškem področju. Zlasti v zadnjem letu po razpadu Jugoslavije so imele dober odziv miroljubne in povezovalne akcije.

Pollet-Kammerlander je dejala, da bodo kljub močnejši koordinaciji na Dunaju ostale deželne sekcije izobraževalne delavnice v svojih dejavnostih avtonomne. To velja tudi za deseto sekcijo - avstrijske narodne skupnosti, ki imajo pri Zelenih status tako imenovane desete zvezne dežele. Zelena izobraževalna delavnica se bo tudi v bodoče osredotočila tako na klasično strankarsko-izobraževalno delo kot na podpiranje neodvisnih iniciativ.

Republika

Prvi slovenski dnevnik s koroško stranjo

Časopis lahko kupite

v naslednjih krajih na Koroškem:

* Celovec	* Grabštanj	* Podklošter	* Šmohor
* Beljak	* Hodiše	* Podgorje	* Šmihel/Pliberk
* Bekštanj	* Kotmara vas	* Ruda	* Št. Primož
* Brnca	* Kriva Vrba	* Selo pri Škocijanu	* Struga
* Borovlje	* Labot	* Svatne	* Tinje
* Galicija	* Področca	* Št. Ilj	* Velikovec
* Globasnica	* Podgorje	* Škocijan	* Vrba
* Goselna vas	* Psinja vas	* Šmarjeta v Rožu	* Železna Kapla

BODITE Z NAMI ŽE PRI PRVI ŠTEVILKI!

GLAVNI UREDNIK

- smisel za pisano besedo
- obvladanje medija (revija)
- afiniteta do kulinarike, prehrane in turizma
- aktivno znanje dveh jezikov
- organizacijske sposobnosti (dopisniška mreža)
- veselje do dinamičnega dela

TAJNICA UREDNIŠTVA

- znanje uporabe PC-ja ali Macintosha
- aktivno znanje dveh tujih jezikov
- komunikacijske sposobnosti

NOVINAR

- smisel za pisano besedo
- afiniteta do kulinarike, prehrane in turizma
- aktivno znanje enega tujega jezika
- znanje uporabe PC

STALNI SODELAVCI (novinarji, fotografi, kuharji, barmanji...)

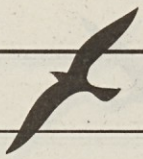
- afiniteta do kulinarike, prehrane in turizma
- smisel za pisano besedo
- refleks, dinamičnost

Vsem nudimo zelo stimulativne dohodke, dinamično delo, možnost soustvarjanja nove revije že od vsega začetka, urejeno delovno okolje v središču Ljubljane, pa še kaj!

Vloge z ustreznimi dokazili pošljite v roku 8 dni od dneva razpisa na naslov:
KOMPAS DESIGN D.D. (za revijo GURMAN), 61000 Ljubljana, Prazakova 4.

GURMAN
Revija za dobre okuse.

Recepti meseca • nagradni natečaj za recept meseca/leta • kulinarčni leksikon • slovenska kuhinja • kuharski triki • zdrava prehrana • kuhajmo hitro, jejmo počasi • sola kuhanja • diete • ocene kuhinj, kuhinjske posode, knjig itd. • živila • začimbe • pogrinjki • vino • top 20 slovenskih vin • pivo • koktajli • ocenjujemo slovenske gostilne • vodič po slovenskih gostilnah • borza turističnih potovanj in počitnic • intervju • novo na trgu • kam po nakupih • kulinarčni vodnik po svetu.

NOVICE

Jutri v Lipici sestanek FJK-Slovenija o problemu prevozu

TRST - Deželni odbornik za prevoze Giancarlo Cruder se je razgovarjal včeraj z vsemi zainteresiranimi dejavniki o bodoči strategiji prevozne oziroma prometne politike v Furlaniji-Juljski krajini, ki je tesno povezana z ustreznim ukrepanjem na slovenskih tleh. V resnici je izzvenel ta sestanek kot priprava na jutrišnje srečanje s slovenskim ministrom za prometne zadeve Marjanom Kranjem v Lipici. Deželna delegacija bo vodil sam Cruder, v njej pa bodo se predsednik avtobusnega podjetja Autovie Venete Romano Specogna, direktor trzaskega departmana državnih železnic Carmelo Lovecchio in izredni komisar Avtonomne ustanove za trzasko pristanišče Paolo Fusaroli.

Temelje za sestanek v Lipici so postavili na snidenju pristojnih delegacij, ki je bilo prejšnji mesec, njegov namen pa je ta, da se na ravni delovnih skupin in ločeno po sektorjih poglobijo razni vidiki in možnosti dvostranskega sodelovanja s ciljem, izoblikovati projekte skupnega interesa.

Pri Benetkah posvet Italijansko-slovenske trgovske zbornice

BENETKE - Pospesiti ekonomske, trgovske ter industrijske odnose med Italijo in Slovenijo: to je namen dvostranskega zasedanja, ki bo jutri, 20. novembra, od 15.30 dalje v Vili Grimaldi Morosini (Ca'della Nave) v Martellagu pri Benetkah v prireditvi Italijansko-slovenske trgovske zbornice in v sodelovanju z denarnim zavodom Credito Italiano ter drugimi ustanovami. Kakor je pojasnil predsednik mešane zbornice Romeo Fattori, bo jutrišnje zasedanje priložnost za korektno seznanitev italijanskega, zlasti severovzhodnega podjetništva s stvarnimi razmerami in potencialom sosednje republike, katere zemljepisna lega je kot nalašč za razmah trgovske in siceršnje izmenjave. Tamkajšnje razmere nam namreč objektivno še niso dobrodozane, »je dodal Fattori, ki bo zasedanje tudi uvedel.

Za njim bodo spregovorili podtajnik v zakladnem ministrstvu Pier Giovanni Malvestio (razvoj dvostranskih političnih odnosov), bivši slovenski premier Lojze Peterle (politične razmere v Sloveniji), slovenski veleposlanik v Rimu Marko Kosin (Slovenija in italijansko-jugoslovanski sporazumi), pooblaščenec upravitelja zavoda Credito Italiano Pier Carlo Marengo, predstavnik Ljubljanske banke v Rimu Josko Strukelj, direktor revije Relazioni internazionali iz sklopa Avtonomne sekcije za izvozne kredite (SACE) Francesco Pittore, podtajnik Gospodarske zbornice Slovenije Mitja Otropčič in drugi. Sklepni poseg bo imel drugi podtajnik v italijanskem zakladnem ministrstvu Maurizio Sacconi.

Težave časnikarskega poročanja o vojni

KRK - V dneh 4., 5. in 6. decembra bo na otoku Krku mednarodno zasedanje o temi »Deficit informacije - Deficit demokracije«. Prirejajo ga Združenje za mir iz Furlanije-Juljske krajine, Združenje za demokracijo La Rete iz Trsta, Gibanje za mir z Reke in reška Skupnost Italijanov. Obravnavali bodo probleme, ki jih imajo časnikarji pri poročanju o vojni na tleh bivše Jugoslavije, oziroma ovire, ki preprečujejo korektno poročanje o vojni. Podrobnejše informacije o zasedanju bodo sledile.

Spadolini na Dunaju

RIM - Na povabilo predsednika dunajskega senata Schambecka bo danes obiskal Dunaj predsednik italijanskega senata Spadolini. Tu se bo na ločenih sestankih sestal s predsednikom republike Klestilom, z zveznim kanclerjem Vranitzkyjem in s predsednikom parlamenta Fischerjem.

Jutri bo Spadolini spregovoril na simpoziju o federalizmu in regionalizaciji v evropski integraciji. Ob tej priložnosti se bo sestal s predsedniki francoskega, nemškega, belgijskega, španskega in švicarskega senata.

V nedeljo koncert proti drogi v Palaeurju

RIM - S koncertom lahke glasbe v rimskem Palaeurju se bo končal »prvi evropski teden preventivnega boja proti mamilom«, ki ga je organizirala Evropska skupnost. Koncert bodo od 17. ure neposredno predvajale televizijske mreže RAI, Fininvesta, Telemontecarlo in Videomusica. Na koncertu bodo med drugimi sodelovali Ornella Vanoni, Fabio Concato, Pierangelo Bertoli in Luca Barbarossa.

Koncert ne bo v dobrodelne namene, saj bo vstop prost, organizatorji hočejo predvsem posredovati odločno zavračanje mamil in mladino soočiti s tem problemom.

Dosmrtni ječi morilecma sodnika Rosaria Livatina

CALTANISSETTA - Porotno sodišče v Caltanissetti je obsodilo na dosmrtno ječo 26-letnega Paola Amica in 25-letnega Domenica Paceja. Sodniki so ju spoznali za kriva umora sodnika iz Agrigenta Rosaria Livatina. Rosaria Livatina je mafija ubila 21. septembra 1990, ko se je iz Canicattija, kjer je živel pri starših s svojim avtom brez spremstva peljal na delo v Agrigento. Njegov oče Vincenzo je na procesu navedel, da sin ni hotel nobenih telesnih straz, ker je bil prepirčan, da je boljše, če ubijejo samo njega in ne z njim se kakaga karabinerja ali policista.

Mafija mu je zasedo pripravila pred Agrigentom, morila pa sta imela smolo, saj je umoru naključno prisostvoval lombardski trgovski potnik Piero Ivano Nava, ki je zločin takoj prijavil policiji in natančno opisal morila.

RIM / USTAVNE REFORME

De Mita skuša najti soglasje

Komisija doslej sprejela le dnevni red

VOJIMIR TAVCAR

Predsednik komisije za ustavne reforme De Mita

RIM - Prvo vprašanje na vrsti bo preureditev države, pravzaprav porazdelitev pristojnosti med državo in deželami. Medparlamentarna komisija, ki ji predseduje demokristjan Ciriaco de Mita, je včeraj po daljši razpravi sprejela predlog dnevnega reda svojega predsednika. Tako bo po problemih o odnosu in pristojnostih države in dežel nadaljevala z razpravo o dvodomnem parlamentu in pristojnostih obeh zbornic, nato pa o novi obliki vlade. Reforma volilnega zakona, ki vzbuja največ polemik in pričakovanj, bo sele zadnja na vrsti.

Uvod v plenarno zasedanje komisije, ki naj bi pomenilo začetek soocanja med različnimi stališči, prva opredeljevanja komisije in začetek glasovanj o smernicah reforme, je bil dokaj polemичen. Predstavniki Severne lige, Stranke komunistične prenovne, liberalci in misovci so kritizirali metodo dela predsednika De Mite in se zlasti njegov dokument o stališčih, ki naj bi izšla v komisiji. Kot neustrezno so ocenili tudi dejstvo, da naj bi dokument pripravilo predsedstvo, ne da bi se posvetovalo s predstavniki zasto-

panih strank. De Mita je na vse te pripombe odgovoril v dokaj ostrem tonu in poudaril, da dokument ni delo predsedstva komisije pač pa njegov predlog za nadaljnje delo. V tem predlogu, je poudaril De Mita, je skušal povzeti stališča, ki so izšla iz dosedanje razprave.

Ob koncu je komisija sprejela njegove predloge, do danes opoldne bodo člani lahko predložili morebitne popravke k nakazanim smernicam o razmerju dežele-država, popoldne pa bo razprava. Prvi popravek je dal včeraj tajnik KD Martinazzoli, ki je obrnil De Mitov pred-

log, naj bi v 117. členu ustave navedli primarne pristojnosti države, ostale pa prepustili deželam. Tajnik KD je predlagal, naj bi navedli tako pristojnosti države kot dežel in poudarili načelo »lojalnega sodelovanja«. Ta poseg je predstavnik DSL Bassanini ocenil kot zaskrbljujoč, ker nacenja eno od redkih točk reforme, okoli katere je bilo precejšnje soglasje. Socialist Labriola pa je nato pojasnil, da je Martinazzolija skrbela predvsem pristojnost glede sole.

Tajnik PSI Craxi je ocenil delo komisije kot prepočasno in napovedal precej dolge roke za razpravo, tajnik PRI La Malfa pa je v vzdušju v komisiji bral »možnosti široke koalicije« in sicer med KD, PSI in DSL glede volilnega zakona, ki naj bi večinsko koalicijo nagradil z dodatkom poslanskih mest. Očehetto je odločno opozoril, da je treba ločevati med ustavnimi reformami in vlado. Odnos DSL do teh vprašanj je povsem različen.

Skupen dokument pobudnikov referendumov je orisal Mario Segni, ki je dejal, da so za večinski uninominalni volilni sistem, vendar s proporcijnim korektivom, ki naj zajamci široko zastopnost družbenih sil v parlamentu.

TRST / SIMPOZIJ TRANSADRIA '92

Jadranska pristanišča naj izkoristijo priložnost

Na obzorju je pravo razbohotenje tovornega prometa med srednjo Evropo, čezmorskimi državami in Vzhodom

Pogled na trzasko pristanišče (foto Krizmančič)

promocija IX. razstave Transadria, ki bo od 29. do 30. marca 1993 na trzaskem sejmisu.

Prerez problemov, s katerimi se ubadajo posamezne luške stvarnosti, bodo podali pomorski oziroma pristaniški izvedenci svetovnega slovesa, od predsednika Trzaskega Lloydja Micheleja Lacalamite in predsednikov oziroma pooblaščenih upraviteljev družb Nippon Yusen Kaisa Lines ter Zim Israel pa do pooblaščenega upravi-

telja hongkonske International Terminals, ki se jim bosta pridružila trenutni predsednik Odbora Transadria in Trzasko trgovske zbornice Giorgio Tombesi ter podtajnik za trgovsko mornarico Giulio Camber. Sklepno bo spregovoril (v torko popoldne) minister za prevoze in trgovinsko mornarico Giancarlo Tesini.

Govorniki bodo obrazložili mednarodne izkusnje organizmov, ki jih vodijo, sicer pa bo

osrednja tema posegov zadevala strateški geografski položaj jadranskih luk kot obveznih povezovalk tovarnih tokov med srednjeevropskim zaledjem in čezmorskimi državami.

Pripravljalna zasedanja za tokratni simpozij so dokazala, da bo mogoče ta privilegirani položaj ovrednotiti že samo z učinkovitejšim in boljše usklajenim delom. Primer: za prevoz kontejnerja s specializirano železnisko kompozicijo iz starih velikih srednjeevropskih mest proti morju je cenejša voznja do gornjejadranskih luk kot pa do drugih pristanišč. Tako stane prevoz kontejnerja iz Budimpeste v Genovo 952 dolarjev, do Hamburga 1.288 in Rotterdam 1.556 dolarjev, do Trsta pa samo 510 dolarjev; iz Münchna v Genovo 717 in v omenjeni severnoevropski luki 727, v jadransko pristanišče pa le 565 dolarjev. Se vidneje je razlika v ceni za kontejner, ki ga odpremiš z Dunaja: do Genove stane 900 dolarjev, do Hamburga 1.170 in Rotterdam 1.198, do Jadrana pa samih 512 dolarjev.

Za podrobnejše informacije o simpoziju Transadria '92 je dovolj zavrteti tel. številko 040/370678 in 371678 (fax: 370634).

TRST / ZARADI NJIHOVE ZGODOVINSKE VREDNOSTI

Minister prevzel Hitlerjeve akvarele pod svojo zaščito

Kljub temu jih nameravajo jutri prodati na dražbi

MARTIN BRECELJ

TRST - Jutri zvečer bo ob 20.15. v trzaskem hotelu Savoia Excelsior redno stekla dražba, na kateri bodo prodali 20 Hitlerjevih akvarelov, ne bo pa potekala natančno tako, kot so si jo prireditelji prvotno zamislili. Trzaska dražbena hiša Stadion je namreč včeraj prejela uradno sporočilo, da je ministrstvo zadržalo slike, tako da jih ne bo mogoče prodati ločeno po transah, predvsem pa jih novi lastniki ne bodo smeli odpeljati iz Italije. Ministrstvo si tudi pridržuje pravico prednostnega odkupa, za kar bo imelo v skladu z zakonom po dražbi 60 dni časa.

Hitler je te akvarele ustvaril v letih 1910-1914, ko se ni odkril svojega pravega »poslanstva« in je med drugim na Dunaju zamen skušal postati vajelec Maxa Fabianija. Na njih je upodobil značilne poglede na Dunaj in München, med temi tudi münchenško pivovarno, v kateri je pozneje v letih dvajset imela svoj sedež nacional-socialistična stranka. Po splošni oceni akvareli nimajo nikake umetniške vrednosti. »Kar zadeva umetniško plat, mislim, da je Fabianijeva sodboda o Hitlerjevi vrednosti defenitivna,« nam je povedal trzaski slikar Franco Vecchiet, ko smo ga na razstavi v hotelu Savoia Excelsior povprašali za vtis. »To pa seveda ne pomeni, da te stvaritve ne morejo biti zanimive z drugih vidikov, recimo

Razstava Hitlerjevih akvarelov v trzaskem hotelu Savoia Excelsior (foto Ferrari)

z zgodovinskega ali sociološkega in celo psihološkega,« je pristavil.

Ministrstvo je akvarele prevzelo pod svojo zaščito na osnovi razglašane superintendantke za starišarske dobrine iz Firenc Rosalie Mannotolu, po kateri akvareli predstavljajo »eno izmed redkih sledi Hilerjeve kulturne poti« in so posebnega zgodovinskega pomena, ker da predstavljajo »idealni predgovor k slikarstvu tretjega Rajha«.

Kaze pa, da so k odločitvi ministra Alberta Roncheya botrovali še drugi razlogi. Firenski zupan Giorgio Morales in občinski odbornik za kulturo Pierluigi Ballini sta namreč povedala, da bo ministrov poseg preprečil, da bi akvarele »prišli v roke mladim neonacistom in dajali povod za politične spekulacije«. Poleg tega

naj bi na tak način spostavili voljo veleposlanika Rodolfa Sivierija, ki jih je leta 1945 »pripeljal v Italijo, da bi ostali v Firencah«.

Pojasniti velja, da je ob koncu vojne darovala slike Rodolfu Sivieriju Gerda Borman, žena zadnjega tajnika nacistične stranke, zdaj pa je njihova lastnica Sivierijeva sestra Imelde, ki jih je podedovala po bratu. Slednja se je odločila, da jih proda, ker bi želela z izkupickom postaviti spomenik padlim v kraju San Martino di Sorano, in tako se je obrnila na trzasko dražbeno hišo Stadion.

Kot nam je včeraj potrdila dražbarka Erica Bruni, vlada za jutrišnjo dražbo veliko zanimanje. Pojavilo se je že več ponudb, zlasti iz Italije, Avstrije, Nemčije in Velike Britanije. Po predhodnih cenitvah naj

bi akvarele prodali za 400 do 500 tisoč lir. Ministrske omejitve so zanj trenutno stvari nekoliko zamotale, saj so dražbarji prvotno nameravali prodati Hitlerjeve stvaritve v petih transah. Toda podjetje Stadion se zaradi tega prav nič ne hudiče nad ministvom, nasprotno. Ministrov poseg je pač nenadejana zastojnska reklama.

Pristavimo naj se, da je po mnenju strokovnjakov sporna avtentičnost dveh izmed razstavljenih akvarelov. Tako je leta 1984 izjavil Hermann Weiss, njegovo sodbo pa je ob trzaski razstvi potrdil August Priesack. Eno izmed slik naj bi sam Hitler ne prepoznal za svojo, in sicer v času, ko je že postal Führer. Očitno je o svojem slikarstvu imel vseskozi visoko mnenje. Skoda, da ni v slikarstvu vztrajal, likovnim kritikom v brk!

RIM / MAFIJA

Radovednost za imena ki naj bi jih Buscetta razkril le pred sodniki

Severna liga pa ne verjame skesancu in celo zahteva, naj ga aretirajo

RIM - Izjave in razkritja znanega mafijskega skesanca Tommasa Buscette so tudi včeraj razvemale politično debato in priklicale v spomin težko obdobje ugrabitve Alda Mora. Pietro Ingrao, ki je bil tedaj predsednik poslanske zbornice, je obnovil dramatične faze ugrabitve in dejal, da je bila njegova največja skrb, da bi državo vodila odgovorna vlada. Znova je zagovarjal »linijo odločnosti«, glede izjav Buscette, češ da nekateri politiki niso bili zainteresirani za osvoboditev Mora, pa je pristavil: »To ne pomeni, da je bila linija odločnosti zgazena. Če bi tedaj popustili, ne vem, kam bi koncala Italija. Hudo pa je, da nismo bili zmogni odkriti, če so obstajala taka zavezništva.«

Zanimivo je tudi stališče bivšega sodnika Giuseppa Ayale, sedaj poslanca PRI. »Memim, da o verodostojnosti Buscettovih besed res ne gre razpravljati. Ko sem kot sodnik poslušal njegove izjave,« je se povedal Ayala, »sem vsakokrat ugotovil, da so bile resnične. Njegovo stališče, da protimafijski komisiji ne razkrije imen politikov, pa je zelo odgovorno in resno, saj je dosti lažje, da se dvigne val prahu, ko razkritja niso namenjena sodnikom, temveč 50 parlamentarcem. Buscetta pa je potrdil, da bo imena navedel pred sodniki.«

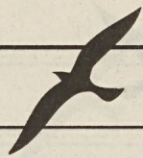
Vodja policije Parisi pa se ni izjasnil glede

Buscettovih izjav, dejal je le, da dvomi v trditve, po kateri naj bi bila mafija v veliki stiski. Svoje strani je notranji minister Nicola Mancino pristavil, da je Buscetta »povedal zanimive stvari, ki pa jih treba skrbno preveriti. Pocatati bo treba na nadaljnja razkritja pred sodniki.«

Povsem drugačno stališče zagovarja Severna liga, ki celo zahteva, naj Buscetto nemudoma aretirajo: preverili naj bi, če njegove izjave niso novo kritje za nekatere stranke, zlasti KD in PSI. Severna liga tudi zavrača Buscettovo stališče, po katerem mafija vlada politikom, češ da v bistvu zakriva prepletenost med mafijo in strankami, ki se vedno služi za to, da se okoriscajo z velikanskimi vsotami denarja, ki jih Sever namenja jugu.

Bivši rdeči brigadist Roberto Ongibene, ki je bil v omenjenem obdobju v turinskem zaporu, pa je povedal, da Buscetta za rdece brigade ni bil »verodostojen« posrednik, verjame pa, da sedaj govori resnico.

O sedanjih uspehih v boju proti mafiji je spregovoril tudi bivši predsednik vlade Andreotti, ki je dejal, da jih ne gre lociti od ostrih protimafijskih ukrepov, ki so jih sprejele vlade, katerim je naceloval. Dejal je se, da bo predstavil »belo knjigo« o pobudah zadnjih let proti mafiji, branil je spomin na umorjenega Salva Limo in pristavil, da bo čas prinesel resnico na dan.

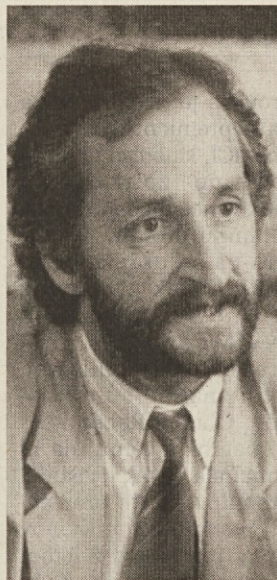

DSL / SLOVENC V STRANKI

"Afera Osimo": Trst naj premosti svoj pesimizem

Kritične pripombe na račun zadržanja tržaškega tajništva

SANDOR TENCE

Milos Budin

valke Anemarije Kalc, po mnenju katere pa je stranka v nadaljevanju zavzela pravilna in brezna gledišča, ki jih - kot dokazuje anketa SWG - zagovarja večina Tržacnov. Budin pa je, misleč na Osimo in tudi na ostala aktualna vprašanja, rekel, da kompromisarska stališča večkrat blokirajo DSL, zato naj se tudi ob ključnih vprašanjih, če je potrebno, ustvarijo notranje večine in manjšine, strankina linija pa mora biti jasna.

Na opaskem posvetu so precej govorili tudi o predlogu za ustanovitev nove kraske občine, za katero se zavzema posebni odbor, v katerem svetuje je jasno osamila stališča LpT in MSI, do nekaterih premikov pa je prislo tudi v tržaški občinski skupščini, kjer je tudi del KD pokazal željo po dialogu in po strpnejših odnosih v mestu. Ta pot nima alternativ in sodi tudi v politično usmeritev DSL. Strankino tajništvo pa vsaj v prvi fazi osimskih polemik ni bilo kos težkemu položaju in morečemu vzdušju, ki se je ustvarilo na Trzaskem. Nekateri voditelji stranke so se namreč vsaj prvi trenutek opredelili za ljudski referendum o pravu industrijske cone na Krasu, na seji pokrajinskega vodstva pa so kasneje prevladala bolj uravnotežena politična stališča.

Posebno kritičen do trzaskega vodstva DSL in do tajnice Perle Luse je bil Ravel Kodric, po mnenju katerega je tudi odločen poseg slovenske komponente preprečil, da bi stranka zavzela prenašljiva ali nepremisljena stališča o tako klotljivem vprašanju. Kritike na račun pokrajinskega tajništva so prisle tudi s strani občinske sveto-

CEDAD / V NOVEMBRU VRSTA KVALITETNIH POBUD

V Beneški Sloveniji bogat spored kulturnih prireditev

Novosti v založniški dejavnosti - Sejem beneške harmonike

RUDI PAVSIC

CEDAD - Dezevnost in sivino letosnjega novembra v Beneciji so obarvali nekateri vidnejši kulturni dogodki, ki pricao o vsebinsko razvejani dejavnosti Slovencev iz videmske pokrajine. Vcasih se na to območje gleda pretežno v luči določenih tradicionalnih prireditev in vse prevec se pozablja, da ti kraji premorejo dosti vec in da se dokaj samozavestno in kakovostno pojavljajo na kulturnem prizorišču.

Benecija ne pomeni torej le Dneva emigranta, Senjama beneške pesmi ali Mlade brieze, da omenimo le nekaj najbolj odmevnih prireditev tega prostora. Beneška Slovenija, Rezija in Kanalska dolina, kljub številnim kadrovskim, prostorskim in finančnim težavam so spoznale, da le v kontinuiteti in kakovosti dosežejo zastavljene cilje.

V teh novembrskih dneh smo bili pri seriji manifestacij kulturnega značaja, ki jih je vredno zabeležiti. Založniška dejavnost je svojo ponudbo obogatila z monografsko knjigo župnika iz Ukev Maria Gariupa o Dipalji vesi. Studijski center Nediza pa nadaljuje na področju vrednotenja ljudskega

izročila. V ta okvir sodi izid starih knjig za otroke "Pravce iz Benecije", ki so napisane v italijanscini in slovenščini. Besedilo zanje so poskrbeli Benecani sami, Mariarosa Bucovaz iz Gorenjega Barda v Obcini Grmek, Igor Cencig iz Breganzoneja v Svici, Anna Mattiellig iz Ahtna in Daniele Crucil iz Cedada.

Posebno poglavje v teh knjigah za otroke predstavljajo ilustracije, ki so delo dveh mladih domacinov, Luise Tomasettig in Alvara Petriciga. Umetnostne sposobnosti beneskih ustvarjalcev so tacas na ogled v idrijski mestni galeriji, spetska beneska galerija pa po predstavitvi slikarke Mirjam Fabjan gosti sosedu iz Gonarsa Claudia Galeoneja.

Ob tem pa ne gre pozabiti, da se beneski ustvarjalci proslavljajo tudi v Furlaniji. Teresa Lendaro, hci izseljenec iz Barda, ki se je likovno izsolala v Argentini, sodeluje na mednarodnem likovnem bienalu, ki so ga odprli v muzejski galeriji v Vidmu.

Pristnost ljudske glasbene kulture smo lahko ponovno poslušali in se je veselili prejšnjonedeljo v Klodici, kjer je

domače kulturno društvo Recan, malim in velikim teavam navkljub, pridelal sejem beneske harmonike. Za to priloznost so na jesensko kulturno prireditev povabili vse, ki znajo spretno nategovati harmoniko. Benecanom so se pridružili tudi godci s sosednjega kobariskega kota in iz drugih krajev. Ljudskost seja beneske harmonike se je pokazala

tudi v izbiri kraja, to je v domacih gostilnah, Konorsjevi, Mohorinovi in Jozulnovi, kjer so gostje in nastopajoči dobili na mize tudi značilne domače jedi, za ta cas primeren pecen kostanj in kozarec kapljice (na slici).

Toliko o ljudskih navadah v Beneciji. V Bardu v Terski dolini so istega dne, ob sv. Martinu, imeli kulturni

popoldan, na katerega so povabili trzaska glasbenika Andreja Pegana in Oskarja Kjundra. Gosta sta koncertirala v novi cerkvi na povabilo centra za kulturne raziskave, Obcine Bardo in zupnijske skupnosti.

S triptihom vecerov na spetskem zupanstvu so se prejšnji petek sklenili letošnji, 18. Benecanski kulturni dnevi, ki so bili posvečeni 500-letnici cerkvice sv. Kvirina.

Kulturna ponudba v Beneciji obeta zanimiv konec tedna. V soboto ob 20. uri bodo v cerkvi v Azli, na pobudo cedajske Zveze slovenskih kulturnih drustev, predstavili zbor Roz iz Sentjakoba na Koroskem, ki se je v zadnji sezoni proslavil zaradi dela "Pesem upanja", ki so jo pred kratkim predstavili na Goriskem, v petek pa bodo gostovali tudi v Trstu.

Za konec pa bi omenili se kulturno ponudbo Furlanskega instituta iz Vidma, ki prav v tem casu prireja v Remanzucco vrsto tematiskih vecerov o furlanski kulturi. V ta okvir sodi tudi predavanje, ki ga bo dekan iz Kobarida Franc Rupnik imel v cetrtek, 3. decembra, ko bo spregovoril o civilni, verski in umetnostni zgodovini Furlanov in Slovencev iz teh krajev.

OSIMO / POUDAREK NA POZITIVNIH ASPEKTIH SPORAZUMA

Na Videmskem in v Beneciji za sodelovanje s Slovenijo

Furlanski poslanci podprli prizadevanja ministra Colomba

VIDEM - Osimska afeta, ki v tolikšni meri buri duhove na Trzaskem, se je razsirla na celotno dezelno stvarnost, ceravno v drugacnih, ugodnejših tonih. Pisali smo ze o odmevih na Goriskem, kjer se tako politični kot gospodarski krogi zavzemajo, da bi se Osimski sporazumi udejanili v tej pokrajini, ki si od vedno prizadeva za cimtesnejše sodelovanje z bliznjio Slovenijo. Razprava okoli Osima pa je sprozila debato tudi na Videmskem in v sami Beneciji. Furlanski poslanci so, ne glede na njihovo strankarsko pripadnost, podprli prizadevanja zunanega ministra Colomba in podčrtali potrebo po tesnejšem sodelovanju z novim

sosedom. Poslanec DSL Isaia Gasparotto je v zvezi s tem podčrtal se neresena vprašanja slovenske narodnostne skupnosti. Obenem pa se je zavzel, da bi se v okviru nadaljnjega dogovarjanja med Italijo in Slovenijo prireditno upostevalo predvsem gospodarsko izmenjavo, vprašanje cestnih povezav in skrb za okolje.

Za crtanje clena, ki govori o industrijski coni na Krasu, je socialistični poslanec Gabriele Renzulli, ki dodaja, da je treba odstraniti vse tiste sporne tocke, ki so predmet za nejasnot in peljejo v zgroseno tolmacenje. Tudi Renzulli ugotavlja, da je treba v okviru taksnega dogovarjanja

vkliciti med prioriteta manjšinske zašcite.

»Solidarnosti duh, ki smo ga ustvarili s skupnostjo Alpe-Jadran«, ugotavlja bivši dezelni predsednik Adriano Biasutti, »mora prevevati tudi v tem primeru.«

O vprašanju Osima so se izrekli tudi nekateri predstavniki slovenske narodnostne skupnosti iz Benecije. Pavel Petricig v uvodniku v Novem Matjurju ocenjuje potezo Slovenije, ki si je v breme vzela vrsto sporazumov, ki jih je podedovala od bivše Jugoslavije, za pravilno. Ob tem dodaja, da se kaže potreba po novih meddržavnih sporazumih v duhu vzajemnega interesa tudi kar zadeva vprašanje zašcite jezikov-

nih skupnosti.

»Ze leta 1980«, ugotavlja za petnajstdnvnik Dom spetski zupan Firmino Marinig, »smo predlagali, da bi od Trzacnov zavrnjeno industrijsko cono urednili v nasih krajih (Cedajska, Nadiške doline in Soska dolina). Preprican sem, da bi ta nacrt bistveno prispeval k gospodarskemu preporedu nasih obmejnih krajev, ki so od vedno potisnjeni na rob dogajanja.«

Marinig podčrtuje, da do takšne rešitve bo sicer težko prislo in to predvsem zaradi pomanjkanja politične volje s strani krajevnih politikov in zaradi nejasnih nacrtoval same gorske skupnosti iz Nadiskih dolin. Glede zašcite manjšin pa predlaga določeno reciprocnost, saj je skrb za italijansko manjšino v Sloveniji dalec stvarnejša kot to velja za slovensko v Italiji.

Sam predsednik gorske skupnosti Giuseppe Chiabudini, ki je nekoliko bolj mlačen od vprašanja zakonske zašcite, ugotavlja, da je videmska Pokrajina že leta 1978 odobrila dokument, v katerem zahteva, da bi Osimske sporazume razširili tudi na Videmsko, predvsem pa na območje vzdolz državne meje. »Benecija mora priti v postev, ko gre za gospodarsko nacrtovanje ob meji«, ocenjuje predsednik SDGZ za Videmsko Fabio Bonini. Tudi on je mnenja, da je treba v meddržavno dogovarjanje vključiti vprašanje zašcite manjšin. (rp)

Proti ujmam potrebno najtesnejše sodelovanje

VIDEM - Na večerajšnjem sestanku med dezelnim odbornikom za gozdarstvo Cislino in poveljniki trzaskih, goriskih, pordenonskih in videmskih gasilcev so se domenili za kar najtesnejše sodelovanje civilne zašcite, prostovoljcev in gasilcev v primeru požarov oziroma raznih ujm. Pri tem pa so jasno določili tudi meje njihovih pristojnosti in kot primer navedli trzaski Kras, kjer lezijo mnoga naselja neposredno na gozdnatih območjih, ki so zlahka vnetljiva. Tedaj morajo nastopiti, so naglasili na videmskem srečanju, v prvi vrsti gasilci, katerim pa lahko v hujših primerih priskocijo na pomoč seveda prostovoljci in, če je potrebno, pripadniki civilne zašcite.

Zbiranje sredstev za bosanske begunce v Sloveniji

TRST - Združenje ACLI nadaljuje z zbiranjem sredstev za nadaljevanje dela prostovoljcev v zbirnih centrih bosanskih beguncev v Sloveniji. ACLI je že pred tedni organiziral več skupin prostovoljcev, ki naj bi v zbirnih centrih v Sloveniji opravljali animatorsko delo med otroki bosanskih beguncev, pripravili pa naj bi tudi koristne tečaje za matere otrok. Zbrana sredstva bodo služila za nakup gradiva, predmetov in instrumentov, ki so potrebni za animacijo, poleg tega pa tudi za nakup civilskih strojev in drugih civilskih pripomočkov. Kdor želi sodelovati pri tej hvalevredni humanitarni akciji, lahko nakaze svoj prispevek na poštni tekoči račun št. 12700340 naslovljen na pokrajinski odbor ACLI, Ul. S. Francesco 4 s pripisom »Pro profughi ex-Jugoslavia«.

Priznanje mladima Benecankama na natečaju za spot proti uživanju mamil

SVET LENART - Ministrstvo za solstvo je v teh dneh sprožilo medijsko kampanjo proti uživanju mamil. Da bi bilo pri tej pobudi cimbolj učinkovito, je za sodelovanje zaprosilo tudi nekatere vidne predstavnike italijanskega javnega življenja, kakor tudi učenice in dijakke sol vseh stopenj. Tako v teh dneh preko televizijskih ekranov poslušamo nasvete, ki jih predvsem mladim daje milanski sodnik Di Pietro, ki se je proslavil zaradi preiskave v zvezi s podkupninami.

Pri pobudi solskega ministrstva sta se proslavili tudi mladi beneski Slovenki, Michela Predan in Chiara Terlicher iz Svet Lenarta, ki sta skupaj z vrstnicami drugega razreda tehnično-trgovskega zavoda Cecilia Degantti iz Vidma zmagali prvo mesto na natečaju za filmski spot proti uživanju mamil. Filmsko delo bomo v kratkem imeli možnost oceniti na pomembnejših zasebnih televizijskih postajah kot tudi na vseh treh televizijskih mrežah italijanske televizije.

Filmski spot, v katerem se sodobna glasba prepleta z besedo, je ocenjevalna komisija smatrala za najboljšega od tisocev, ki so jih pripravili dijaki nižjih in višjih srednjih sol iz Italije. V motivaciji namreč povedano, da gre za iznajdljiv in prepričljiv način komuniciranja, ki je primeren predvsem za mladega človeka.

Priznanje za najboljši filmski izdelek je predstavništvo sole - v njem je bila tudi Michela Predan - dobilo v Rimu iz rok samega predsednika italijanske vlade Giuliana Amata, ki je posebej pohvalil delo mladih dijakov in njihove profesorice za telesno vzgojo Laure Bloccardi, ki je poskrbela za režijo televizijskega vlozka. (rp)

Poslovilni obiski generala karabinjerjev Sergia Colombinija

Vodja 5. divizije karabinjerjev Vittorio Veneto iz Padove general Sergio Colombini je opravil včeraj v Trstu vrsto poslovilnih obiskov pri tukajšnjih vladnih in sodnih oblasteh. Ob izteku svojega mandata se je poslovil od vladnega komisarja prefekta Sergia Vitellia, od vodje vojskih sil v Trstu, od predsednika trzaskega prizivnega sodišča in od trzaskega javnega tožila. General Colombini bo 24. novembra zapustil sedanje mesto v Padovi in bo prevzel v Rimu prestizno mesto podnačelnika karabinjerjev. Njegovo mesto na čelu 5. divizije karabinjerjev v Padovi bo prevzel general Giovanni Zappi.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZIT d.d. Založništvo trzaskega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. - Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel.: 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZIT, Trst
Tisk: VITA, Videm

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax: 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax: 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax: 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax: 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax: 0463-318506

Prodajno naročniška služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533725 fax: 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-7796611, fax: 040-786897
Italija: podružnice SPI

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec višina 42 mm) 80.000 LIT,
financi in legalni 120.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozljaja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.200 LIT - 40 SIT
Naročnina za Italijo - mesečna 23.000 LIT letna 276.000 LIT
za Slovenijo: mesečna 1.200 SIT
Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6-12-1948
Član italijanske zveze casopisnih založnikov FIEG

TRST / NA POBUDO DEŽELNE KOMISIJE ZA ENAKE MOŽNOSTI

Telefonski servis za ženske

TRST - Poklicite na telefonsko številko 1678/55042, povejte nam svoje težave in želje in skušali vam bomo pomagati: pod tem geslom je dezelna komisija za enake možnosti med moškimi in žensko zastavila pobudo, preko katere si po eni strani želi ustvariti čim popolnejšo sliko o položaju žensk v furlaniji-Juljski krajini, po drugi pa tudi priskocijo na pomoč vsem ženskam, ki imajo probleme na področju zaposlovanja. Komisija, ki je na osnovi navodil in smernic evropskega parlamenta zacela

delovati tudi v Furlaniji-Juljski krajini, ima v odnosu do dezelne odbora in sveta FJK predvsem posvetovalne funkcije, lahko pa s svojimi predlogi tudi usmerja nacrtovalno politiko izvršilnih organov.

Kot pa so že ob začetku delovanja ugotavljale članice komisije, zaenkrat ni izdelanih verodostojnih podatkov o položaju žensk na področju dela in zaposlovanja. Ob tem pa je treba se upostevati, da med posamičnimi pokrajinami obstajajo precejšnje razlike. Zato so članice komisije menile,

da bi bilo v tej fazi najbolj učinkovito neposredno sodelovanje žensk, ki bi preko posebne brezplačne telefonske linije lahko prikazale svoje specifične probleme in težnje.

Za uspeh takšne pobude pa je poleg sodelovanja neposrednih prizadevcev tudi doprinos izvedencev. Pozivu dezelne komisije za enake možnosti se je že odzval Dezelni urad za delo, ki je organiziral tečaj za svoje uslužbenke. Namen in pomen tega tečaja je, da usposobi vrsto izvedenk, ki bi znale svetovati ženskam,

ki bi se rade prvič ali ponovno zaposlile. Ob pomanjkanju delovnih mest za vse, ki iščejo prvo službo, se morajo ženske srečevati se z dodatnimi težavami, ko se po krajšem ali daljšem premoru (na primer zaradi porodov) ponovno želijo zaposliti. Računati pa je treba tudi na vprašanje prekalifikacije, kar je v primerih odpustov ali obdobja dopolnilne blaginje skoraj neizogibno. Vse ženske, ki bi potrebovale nasvet o navedenih vprašanjih, lahko najprej zavrtijo telefonsko šte-

vilko 1678/55042, naker jih bodo napotili k izvedenci.

Pobudo so že podprle druge ustanove, kot so na primer Dezelna agencija za delo, Dezelni observatorij delovnega trzišča, profesionalna združenja žensk (na primer podjetnic), razne stanovske organizacije in pa sindikati. Po splošni oceni namreč ženske v Furlaniji-Juljski krajini se nimajo enakih možnosti kot moški: to velja tako v začetni fazi iskanja prve zaposlitve, kot tudi kasneje pri uveljavljanju na delovnem mestu.

Med najvišjimi donosi na tržišču

Možnost odbitka pri davkih

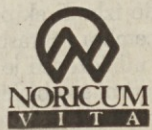
Maksimalna prilagodljivost

To se nekatere značilnosti zavarovanja

PREVIDENZA

Nov način varčevanja z zavarovanjem

Pojasnila in osebne predračune dobite
v agenciji NORICUM VITA
v Trstu - Ul. Valdirivo 21 - Tel. (040) 367700
v Gorici - Ul. Morelli 36/38 - Tel. (0481) 536360

NOVICE

Po izjavah odbornika Longa se nad Tržaškim Lloydom zgrinjajo črni oblaki

Torkova izjava deželnega odbornika za finance Bruna Longa, da Dezela ne namerava s svojim denarjem priskočiti na pomoč hirajočemu Tržaskemu Lloyd, je izzvala v tukajšnjih sindikalnih krogih osuplost, zaprepačenost in oster protest. Ob izjavo se je obregnil dodatni tajnik sindikata CGIL Riccardo Devescovi, ki trdi, da je zadržanje deželnega odbornika povsem zgrešeno in »metodolosko neutemeljeno«.

Hudo je - piše Devescovi - da Dezela Furlanija-Juljska krajina ni cutila za potrebno obraniti in ohraniti prisotnost Tržaskega Lloydja v njegovem zgodovinskem središču, Trstu. Tržaski Lloyd je najbolj pomemben (intudi edini) pomorski operater, ki je se prisoten v Trstu. Za voditelja CGIL je početje Dezele v tej fazi preosnove državnih soudeležb nesporemljivo, pri čemer ji očita, da se je pred leti zavzela za rešitev krize pordenonske firme Zanussi, medtem ko sedaj prepusča Tržaski Lloyd svoji nezavidljivi usodi (saj vsi vedo, kakšna bo lahko ta usoda brez javne pomoči...).

Devescovi tudi očita Longu, da ne pozna vsebine protokola, ki so ga preteklo leto podpisali Dezela in sindikalne organizacije o vprašanjih prevoza. Takrat se je deželna uprava obvezala, da se bo konkretno lotila zadeve Tržaski Lloyd. Predstavnik CGIL zaključuje, da izjava odbornika Longa le potrjuje vtis, ki so ga imele sindikalne organizacije o odnosu Dezele do pomorske politike: Dezela - pravi Devescovi - sploh nima lastne politike o pomorskih prevoznih, vse njene odločitve pa so podrejene odločitvam družbe Finnare.

Vodstvo Tržaskega Lloydja je pred časom predstavila na Trst, s katerim naj bi na nekakšen način sanirali sedanje kritično stanje. So naj bi v prvi vrsti za zvišanje glavnice, pri katerem naj bi bila soudeležena tudi deželna finančna družba Friulia. Njen poseg pa naj bi bil »časovno omejen«: potem ko bi družbo sanirali s »svežim« denarjem, bi lahko Friulia prodala svoj delež zasebnikom.

Zavod IACP o novem davku na stanarine

Zavod za ljudske hiše IACP bo v kratkem poslal stanovalcem, ki stanujejo v ljudskih hišah in so last države, tržaske in miljske občine, obrazce za izplačilo novega davka na stanarino zaradi uporabe državne lastnine. Prizadeti bodo morali plačati državi 5 odstotkov dosedanje stanarine. Predsednik zavoda IACP Emilio Terpin je včeraj v izjavi za tisk omenil, da bo nov davek prizadel stanovalce 6.000 od skupnih 18.000 stanovanj, ki jih upravlja njegov zavod. Vsi ti prizadeti bodo dobili na dom posebni obrazec, ki ga bodo morali izpolniti in nato vrniti na sedež IACP na Senem trgu 6, od ponedeljka do petka od 9. ure do 12.30 in od 15. do 18. ure.

Da bi sprejemanje obrazcev potekalo hitreje, se je zavod IACP odločil, da jih bo sprejemal razčlenjeno po rajonih, in sicer po sledečem vrstnem redu: ponedeljek: Elizejske poljane, Poncana; torek: Rojan, Greta; sredo: Sv. Ivan in druge občine v pokrajini; četrtek: Naselje sv. Sergija; petek: Valmaura in Sv. Ana.

Danes srečanje s pisateljem in esejistom Giorgiom Savianejem

Znani italijanski pisatelj Giorgio Saviane se bo danes udeležil predstavitve knjige z naslovom *Il volo della cicogna* (Storkljin let), ki je izšla pred kratkim pri florentinski založbi Ibiskos. V knjigi so zbrani spisi raznih italijanskih avtorjev, ki so se odzvali vabilu založbe za pomoč ertrejskim otrokom. Izkupiček prodaje bodo namreč namenili Projektu Eritreja za cepljenje 30.000 eritrejskih otrok.

Predstavitve bo danes ob 18. uri v kongresni dvorani Lloyd adriatica na Trgu Imeri 1.

Ghersina zahteva sejo načelnikov

Načelniki svetovalskih skupin v tržaskem občinskem svetu se morajo izjasniti o točnem poteku jutrisne občinske seje. Svetovalci Zelene liste Paolo Ghersina, ki je bil protagonist znanega "incidenta" z županom Staffierijem, zahteva dosledno izvajanje občinskega pravilnika in zavraca obtožbe, da je kriv za ponedeljkovo prekinitev občinske seje. "Jaz nisem zahteval, naj odbor v ponedeljek odgovori na se druge interpelacije, ampak sem zahteval samo pojasnila, zakaj niso pristojni odborniki odgovorili na vsa napovedana vprašanja", je v tiskovnem sporočilu napisal predstavnik Zelene liste.

Danes v Trstu »Igre 3. tisočletja«

Na ekonomski fakulteti tržaske univerze se bo danes ob 14.30 pričela tržaska faza »Igre 3. tisočletja«.

Gre za obsežno kulturno pobudo, ki je osredotočena na preteklost in prihodnost stare celine in pri kateri je soudeleženih na tisoče studentov iz držav članic Evropske skupnosti, omogočil pa jo je sporazum med univerzami vseh 12 držav članic.

Za poudo se je zavzela skupina mednarodnih podjetij, vodi pa jo evropski network Mednarodnega združenja studentov ekonomskih fakultet. Skupno bo nastopilo več kot 50 studentov z raznih fakultet, ki bodo razdeljeni v deset ekip s po petimi tekmovalci vsaka. Ekipa, ki se bo najbolje odrezala (odgovoriti morajo na 100 vprašanj o zgodovini in prihodnosti Evrope z gospodarskega, zgodovinsko-političnega ter z znanstveno-tehnološkega vidika) se bo udeležila vsedržavne finalne faze, ki bo 1. decembra v Bologni. Tam bodo izbrali ekipo, ki bo nastopila v finalu (19. decembra v Strasburgu).

Za udeležence je predvidena vrsta nagrad, med katerimi so obiski in študijska potovanja v glavna evropska mesta ter srečanja s predsedniki držav in vlad članic skupnosti.

TRST- / SINDIKALTI OBTOŽUJEJO

Občina klesti izdatke za socialne službe*Največ škode bodo imele vzgojne dejavnosti*

ALEKSANDER ŠIRK

Koordinacijsko združenje žensk CGIL-CISL-UIL se nikakor ne strinja z občinskim proračunom, ki predvideva občutno krčenje finančnih sredstev na področju vzgojnih in rekreativnih dejavnosti. Proračun predvideva, da se ob sobotah zaprejo vse vrtnice in da se urnik ucnega osebeja zniža od 26 na 25 ur tedensko; poleg tega predvideva, da se drastično zmanjša delovanje poletnih centrov, obenem pa da se povisa dnevni prispevek, ki ga je dolžan plačati vsak obiskovalec. Na tak način se bo stevilo razpoložljivih mest znižalo za 215 mest v mesecu juliju in avgustu v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta. Povišala se bo poleg tega tudi kvota - za 500 lir -, ki jo morajo malčki, oziroma njihovi stari odšteti za kosilo v otroških vrtcih in osnovniholah.

Sindikalne organizacije sicer ugotavljajo, da se vse to dogaja v težavnem finančnem trenutku za državo, ko je treba klestiti marsikatero postavko, kar pa bo neizogibno privedlo do vse bolj pomanjkljivih služb, ki jih nudi občinska uprava. Če pa ni mogoče zadostiti vsem potrebam,

dodajajo, je treba izvesti potrebno selekcijo vseh posegov. Ob vseh teh ugotovitvah je nujno potrebno, da se zagotovi ustrezne usluge otrokom, mladoletnikom, ostarelim in osebami, ki se nahajajo v hudih težavah. Na osnovi teh ugotovitev se torej postavlja nujnost, da se vse te službe reorganizirajo. Po mnenju sindikalnih organizacij ni občinska uprava pripravila nobene lestvice o prioritetah, zaradi česar zavračajo tak načrt o preureditvi služb. Jasno je namreč, da bodo zara-

di tega največje breme nosile prav ženske, ki pa v tej skrajno neprijetni situaciji ne vedo, kakšne možnosti lahko imajo za spremembe v proračunskem dokumentu. Obstajajo sicer možnosti, da bi sklicale zainteresirane, ki jih tako stanje močno bremeni in zahtevale spremembo občinske politike do vseh teh vprašanj.

Na tiskovni konferenci, ki jo je koordinacija žensk CGIL-CISL-UIL sklicala na sedežu delavske zbornice, je tudi podčrtala, da tako ukrepanje občinske uprave močno vpliva na realno mesečno plačo družin, poleg tega pa je ta akcija

po njihovem mnenju v marsicem nejasna, ker gre pač za enostranske izbire.

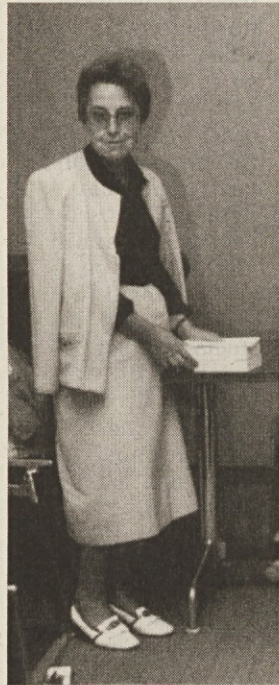
Sicer pa se boj za dosego teh nujnih storitev za mladoletnike vključuje v siri kontekst, ko sindikalne organizacije ugotavljajo, da so ponudbe zasebnih ustanov vse boljše, javnih pa močno pešajo. Ob vsem tem je treba tudi dodati, da se stalno veča število žensk, ki bi se zelele zaposliti (v uradnih sezonah jih je 6.500), zaradi takega stanja pa tega ne morejo storiti. Zato bodo zahtevale vrsto sestankov s pristojnimi občinskimi odborniki in z županom.

Kako bo odslej s poletnimi centri? Na sliki prizor iz Zgonika (foto Krizmančič)

ŠOLSTVO / POMEMBNA POBUDA ZA UTRJEVANJE SOŽITJA**Na italijanski poklicni šoli Sandrinelli potekajo že vrsto let tečaji slovenščine***Plodno in uspešno dolgoletno sodelovanje s slovenskim licejem France Prešeren*

MARJAN KEMPERLE

Prof. Nada Pertot

V dneh, ko se v mestu takorekoč vsakodnevno pospešuje protislovenska kampanja desničarskih sil, ki nečesto slišati ničesar, kar ima tudi minimalni slovenski prizvok, je lepo prisluhniti zgodbi, ki jo že nekaj let skupno pišeta slovenski licej Prešeren in italijanski poklicni zavod Sandrinelli.

Prvi stavki te medsebojne zgodbe sožitja so bili zapisani že v sedemdesetih letih, ko je zavod Sandrinelli uvedel na solni pouk slovenskega jezika, seveda s tukajšnjimi slovenskimi profesorji. Solo od leta 1985 vodi ravnatelj Salvatore Alfè, ki je z odprtimi rokami sprejel pobudo in jo tudi kakovostno okreplil.

»Na soli smo uvedli pouk slovenskega jezika in nadaljujemo s tečaji, ker vlada zanje precejšnje zanimanje. Sandrinelli ponuja svojim dijakom učenje anglescine, nemščine in francosčine, pa tudi slovenščine.

Zanjo se prijavljajo dijaki slovenskega materega jezika, ki obiskujejo naš zavod, največ pa je takih, ki se želijo naučiti ali pa vsaj seznaniti se s slovenscino, ker smatrajo, da jim bo znanje slovenščine služilo v poklicnem življenju,« meni prof. Salvatore Alfè.

Za izvedbo tečaja je potrebno najmanj deset

vpisanih v tečaj. V preteklih letih so imeli na Sandrinelliju vedno zadostno število zainteresiranih, le v letošnjem solskem letu je - tudi zaradi manjšega vpisa - izpadel tečaj v prvem letniku. Tako sledi tečajem, ki jih letos vodi prof. Vera Kukanja, kakih 20 dijakov od drugega do petega razreda.

Prof. Alfè upa, da se bo v prihodnjih letih število prosilcev za tečaj slovenščine spet povečalo, saj »zelo hudo bi bilo, ako bi ostala sola brez teh pobud, ki so zelo pomembne za razvijanje sožitja v naših krajih, z znanjem slovenščine pa nudijo dijakom tudi

ugodnejše možnosti za zaposlitev v trgovskem in turističnem sektorju.«

Poklicni zavod Sandrinelli že vrsto let tvorno in uspešno sodeluje z licejem Prešeren. To sodelovanje sega se v čas, ko je na soli poučeval prof. Silvano Magnelli, sedanji občinski odbornik za solstvo in tržaski podžupan.

»Sodelovanje med solama je bilo doslej zelo dragoceno in pestro,« je povedala ravnateljica liceja Prešeren prof. Nada Pertot.

Slovenski in italijanski dijaki so med drugim sodelovali pri Projektu mladih, ki je temeljil predvsem na razvijanju

ideje o sožitju. Lani sta obe soli skupaj z italijanskim licejem Galilei pripravili seminar s štirimi predavanji o Trstu v 20. stoletju. Na teh predavanjih (eno je bilo tudi na liceju Prešeren) so dobili dijaki vpogled v zgodovinske, gospodarske, politične in kulturne značilnosti mesta v Zalivu.

Dijaki zavoda Sandrinelli so tudi sodelovali na številnih izvedbah Dijanskega obmejnega srečanja Primorske, kar vse priča o pozornosti, ki jo posveča italijanski zavod razvijanju medsebojnih odnosov s slovenskimi solami in utrjevanju prijateljskih vezi med mladimi ne le s tostran meje, pač pa tudi čez mejo.

REPENTABOR / SEJA OBČINSKEGA SVETA

Uprava ne pozna suhih krav*Davek na nepremičninsko vrednost ICI bo Občina aplicirala v višini 5 promilov*

BORIS SIMONETA

Občinski upravitelji si v teh dneh belijo glavo z oblikovanjem programskega dokumenta za leto 1993. Skupščina mora preresetati posamezne postavke in odobriti proračun do konca novembra, sicer bi se sprožil postopek imenovanja komisarja »ad acta«. Nobena skrivnost ni, da občinske uprave preživljajo s finančnega vidika obdobje suhih krav in na vse načine krpajo vse bolj luknjicaste proračune.

To pa ni primer repentabske občine, ki lahko računa na dokaj trdno ekonomsko podlago. Pri sestavi osnutka proračunskega zapisa ni bilo večjih zadreg in zagotovljena so sredstva za kritje stroškov za osnovne socialne posege in storitve, stopnja katerih bo lahko ostala vsaj na dosedanjem nivoju. To je bilo na torkovem zasedanju repentabskega občinskega sveta mogoče razbrati iz obrazložitvenih besed podžupana Aleksija Krizmana, ki je v odsotnosti župana Colje vodil sejo in predstavil svetovalcem proračun, katerega bodo dokončno oblikovali in odobrili že prihodnji tork.

Najpomembnejša novost proračunskega

projekta je uvedba davka na nepremičninsko vrednost ICI, katerega vrednost se po izbiri občine lahko suce med štirimi in sedmimi promili. Istosako pa se ukinja dose-danji davek na višanje vrednosti nepremičnin INVIMI, katerega povprečje je v zadnjih treh letih znašalo 52 milijonov. Občina Repentabor se nagiba k temu, da bi aplicirala davek v višini 5 promilov, kar bi proračunu navrglo 87 milijonov lir. V primerjavi z letom 1993 bo rast dohodkov dosegla raven 5 odstotkov. Pri ekonomski razdelitvi tekočih storitev v skupni vrednosti milijarde in 192 milijonov lir, odpade na osebe delež 46, 32 odstotkov. Izdelan je bil tudi programski osnutek naložb v triletnju 1993-1995. V letu 1993 naj bi (seveda ce bo občina vnovčila vse programirane prispevke) potrošili za javna dela 345 milijonov lir in sicer za dela na pokopališču, za opremo pri smetarski službi, za izgradnjo osnovnih športnih objektov, za opremo redarjev, za nakup opreme za šport in rekreacijo, za ureditev odlagališča, za ugotavljanje jursarske lastnine, za ureditev zelenic, za popravila cest in za dela

Aleksij Krizman

na solskih oz. družbenih poslopih.

V letu 1994 naj bi za investicije slo 300 milijonov, v letu 1995 pa 275 milijonov lir.

Podžupan Krizman je napovedal, da bo uprava se pred naslednjim zasedanjem občinskega sveta obrazložila osnutek proračuna na delovnih sestankih tako z Napredno listo kot s Slovensko skupnostjo. Najavil je pripravljenost, da se skupaj prouči izboljševalne predloge in da pride do morebitnih sprememb pri oblikovanju posameznih postavk seveda v mejah na papirju nominalno obvezujočega finančnega okvira.

Tudi v Trstu Ozono day

Združenje Greenpeace bo priredilo jutri po vsej državi Dan ozona. Na več kot tisoč mizah v vseh večjih italijanskih mestih bodo člani združenja zbirali podpise za odobritev zakona, ki naj bi preprečeval uporabo klorofluoroglikov in drugih kemijskih snovi, ki neusmiljeno razraja plast ozona okrog zemlje.

Za ta Ozono Day, kot so ga poimenovali, so se med drugimi ogreli združenji ACLI in ARCI, Mednarodni sklad za naravo WWF, liga za okolje in mesecnik Nuova Ecologia. Pobudo so priredili v času, ko v Kjobenhavnu poteka sedemdesetna mednarodna konferenca o ozonu. Le-te se udeležujejo države podpisnice takimenovanega Montrealskega protokola za cihmitrejsko prenehanje proizvodnje snovi, ki škodijo ozonu.

V Trstu bodo poleg zbiranja podpisov - tudi predvajali film o metodah za preprečevanje nadaljnjega usihanja planeta Zemlja.

Predvajanje zanimivega filma bo na sedežu združenja l'Arcobaleno v Ul. sv. Franciska 34 in se bo začelo ob 20.30.

FRANKOVEC / TERAPEVTSKI CENTER ZA UŽIVALCE MAMIL

V Miljah skupščina, v Dolini pa še proučujejo sporni projekt*Dolinska uprava se bo o načrtu duhovnika Maria Vatte baje dokončno izrekla v prihodnjih dneh*

SANDOR TENCE

Miljska občinska uprava je priredila sinoči v prostorih javne osnovne sole skupščino, na kateri je tekla beseda o načrtu terapevtskega centra za rehabilitacijo užívalcev mamil. Ta center naj bi zrastel v bližini Frankovca v dolinski občini, na področju, ki meji na miljsko upravo, to se pravi, da načrt zanima tudi Zavljje oziroma celotno miljsko javnost. Sinocnjega srečanja s prebivalci se

je udeležil tudi duhovnik Mario Vatta, voditelj združenja "San Martino al Campo", ki se že vrsto let bori za rehabilitacijo in za zdravljenje mladih, ki so zasvojeni od mamil. Pobuda za gradnjo tega terapevtskega centra je prišla prav z njegove strani, projekt pa je zelo sporen, saj mu nasprotuje večji del domačega prebivalstva.

Pobudo za srečanje je dal miljski odbornik za socialne službe Fulvio Vallon, potem ko je pri-

blizno 800 prebivalcev Frankovca in Zavlj naslovilo na Občino (dokument so poslali tudi dolinski upravi) peticijo, v kateri izražajo velike dvome nad načrtom duhovnika Vatte. "S priredbo te skupščine nismo hoteli skakati v zelnik dolinskih upraviteljev, ki so pristojni za vsa dovoljenja, naši občani pa imajo pravico, da so seznanjeni s tem načrtom, ki v bistvu zadeva tudi nas", nam je dejal Vallon. S tem vprašanjem se bo v katkem ukvarjal tudi miljski občinski svet, saj

Marino Pečenik

je župan prejel glede tega vrsto svetovalskih vprašanj. Vallon je vsekakor mnenja, da občani pemalo poznajo ta načrt, ki ga on, kot smo lahko razumeli, osebno podpira. "Don Vatta hoče zgraditi majhno kmetijo, ki ne bi škodila nikomur, ne okolju in ne domačemu prebivalstvu".

Prireditelji dolinskih upraviteljev niso vabili na srečanje, čeprav bi bilo verjetno koristno, da bi v Zavljah slišali tudi njihovo mnenje. "Glede tega nočem ustvarjati polemik, ker se

mi zdi problem resen in ga je treba zato resno ocenjevati ter po možnosti tudi ustrezno rešiti", je mnenja dolinski župan Marino Pečenik. Tudi Občina Dolina ima v programu informativno srečanje s prebivalci Frankovca in bližnjih krajev, priredila pa ga bo, ko bo imela na razpolago vse elemente in informacije, da se lahko točno izjasni o tem načrtu. "Morebitne površne ali improvizirane ocene pa bi lahko le zaostrole to sporno in kociljivo vprašanje", nam je dejal se Pečenik.

INTERVJU / POGOVOR Z BOGDANOM KRALJEM

GM prva glasbena šola z imenom Marija Kogoja

Slovesno poimenovanje šole GM bo v soboto, 21. novembra

JOZE KOREN

V predlogu se iz leta 1978 za podržavljenje šole Glasbene matice v Trstu je bilo zapisano, da bi se šola imenovala »Konservatorij Giuseppe Tartini, sekcija slovenskih učnih jezikov Marij Kogoj«. Po 14 letih se ideja o takem poimenovanju sedaj udejanja, žal ne v okviru predloga o podržavljenju glasbene šole GM v Trstu, pač pa se vedno kot zasebne šole, pa čeprav, vsaj v se vedno neuresničenem vladnem zakonskem osnutku za globalno zakonsko zaščito, že predvideno za državno priznanje.

Sobotno slovesno poimenovanje glasbene šole GM po skladatelju Mariju Kogoju ohranja neglede na to svojo vsebinsko pomenljivost, saj se vključuje v široko zasnovano spominjanje na 100-letnico rojstva tega ne le za slovensko marveč tudi za evropsko glasbeno ustvarjalnost pomembnega trzasekega slovenskega skladatelja.

S sedanjim vršilec dolžnosti ravnatelja šole Glasbene matice v Trstu prof. Bogdanom Kraljem smo za to priložnost zbrali nekaj misli.

Dejstvo, da se zamisel o poimenovanju naše šole po Mariju Kogoju

uresničuje zdaj, v času mojega opravljanja dolžnosti ravnatelja šole, je zgolj naključje. Pobudo za poimenovanje je ozi- vil letos spomladi sedanji umetniški svet GM pod vodstvom prof. Janka Bana, njegov predlog v tem smislu je osvojil najprej upravni odbor in nato dokončno in soglasno potrdil občni zbor Glasbene matice junija letos. Zdaj smo tik pred praznično ure- snitvijo zamisli, kar predstavlja veliko zadoščenje za vse nas, ki delamo kot pedagog ali pa kot upravitelj naše glasbene šole. Glasbene šole so ustanove in ustanove GM v celoti, mislim pa da lahko rečem, tudi za vso našo zamejsko slovensko jav- nost. Šola Glasbene matice v Trstu bo nam- rec prva glasbena šola na slovenskem etničnem prostoru, ki bo nosila ime po skladatelju Kogoju. Da je to prav naša šola, je sicer naravno utemelje- no, saj se je Kogoj rodil v Trstu, ostaja pa kljub temu nekaj grenkega v ugotavljanju, da Slovenija z neodpušljivi- vo zamudo nekako odkri- va njegovo veličino in pomen, saj je bil, ob cast- nih izjemah, med preučevalci slovenske glasbene zgodovine, kot

Bogdan Kralj

skladatelj po krivici zapostavljen in mnogo premalo ovrednoten. Glasbena matica je praznovanje 100-letnice Kogojevega rojstva zasnovala široko in uradno poimenovanje šole po njem je pravza- prav le eden, čeprav osrednji del tako zamisljenega obeleže- vanja obletnice...

Globalno gledano lahko tudi poimenovanje šole po Mariju Kogoju uvrščamo v sklop pozor- nosti, ki jo upravno in umetniško vodstvo GM namenja domačim, predvsem primorskim in med njimi se posebej

zamejskim glasbenim ustvarjalcem in poust- varjalcem. To velja do neke mere v okviru sol- skega programa tudi za samo šolo, se bolj pou- darjeno pa za koncertno ponudbo GM. Zlasti izra- zito je to razvidno iz letošnjega koncertnega repertoarja v neposredni povezanosti s pro- slavljanjem Kogoj, pa tudi sicer. Zato smo tudi resnično poimenovanje vsebinsko zasnovali tako, da bodo v uradnem delu poimenovanja ude- leženi tako upravno kot pedagoško vodstvo GM v osebi predsednika upravnega sveta in v.d. ravnatelja šole, kot emi- nentni zamejski sloven- ski muzikolog in razisko- valec Kogojevega glasbe- nega opusa prof. Pavle Merku, kot sedanji (Aljoša Starc) in bivši gojenci šole GM (violini- st Crtomir Sisković in pianistka prof. Mojca Sisković), medtem ko bo seveda tudi celotni večerni koncert v zna- menju izključno Kogojevih vokalnih skladb za otroke, dek- liske in mesane zборе v izvedbah zbora »Jacobus Gallus« pod vodstvom dirigenta Stojana Kureta.

Kogoj je v veliki meri posvečen tudi letošnji koncertna abonmajska sezona... Obhajanje 100-letnice rojstva našega skladatelja

je seveda za Glasbeno matico naravnost obve- zujoča priložnost, da našo in ne samo našo javnost seznanimo kolikor mogoče pregled- no in kakovostno s Kogojevim vokalnim in instrumentalnim opu- som, čeprav znamenite opere »Crne maske« seveda ne moremo postaviti, ker to prepro- sto presega naše možno- sti. Bodo pa zato njegova vokalna in instrumental- na dela izvajali naši priz- nani domači in gostujoči slovenski umetniki. Prepričani smo, da se z letošnjim koncertnim repertoarjem oddolžuje- mo ne le za dosedanje preskromno izvajanje njegovih skladb, pač pa ponujamo ljubiteljem glasbe v poznavanje in sprejemanje avtorja, ki si to po svoji pomenljivosti zasluži.

Kolikor vem, sta pred- videni vsaj še dve spremljevalni pobudi za to priložnost...

Res je, v vhodni vezi solskega posloja na Ul. R. Manna bomo odkrili medeninasto ploščo z napisom »Sola Glasbene matice Marij Kogoj« z datumom 21. novembra 1992, pripravili pa smo tudi priložnostno brošu- ro s studijami uglednih raziskovalcev in preučevalcev Kogojeva glasbe- na opusa ter z drugim priložnostnim gradivom.

GLASBENA MATICA TRST

Koncertna abonmajska sezona 1992/93

v soboto, 21. novembra, ob 20.30 v gledališču Miela Trg Duca degli Abruzzi 3

ZBOROVSKI POKLON KOGOJU

Zbor »Jacobus Gallus« Trst

Dirigent: Stojan Kuret

Scenska glasba V kraljestvu palčkov, otroški, dekliski in mešani zbori Marija Kogoja

SLOVENSKO PLANINSKO DRUSTVO TRST

prireja danes, 19. novembra, ob 20.30 v Gregorčičevi dvorani v Ul. sv. Franciška 20 predavanj prof. KATJE KALC

ISLAND DEZELA OGNJA, LEDU IN VODE s predvajanjem barvnih diapozitivov o potovanju po izredno zani- mivi deželi.

Vabljeni!

VČERAJ-DANES

Danes, CETRTEK,

19. novembra 1992

NARSEJ

Sonce vzide ob 7.10 in zatone ob 16.31 - Dolžina dneva 9.21 - Luna vzide ob 1.16 in zatone ob 13.29.

Jutri, PETEK,

20. novembra 1992

EDMUND

VREME VČERAJ: temperatura zraka 9,4 stopinje, zračni tlak 1007,2 mb raste, veter 18 km na uro severovzhod- nik, burja s sunki do 58 km na uro, vlaga 50- odstotna, nebo oblačno, morje razgibano, tempe- ratura morja 15,8 stop- inje.

PLIMOVANJE JUTRI: ob 5.27 najvišja 41 cm, ob 12.24 najnižja -29 cm, ob 18.08 najvišja 10 cm, ob 23.31 najnižja -24 cm.

ROJSTVA IN SMRTI RODILI SO SE: Chiara Binetti, Mitja Cecco, Matteo Fabris, Emilio Cernecca, Daniele Moratto.

UMRLI SO: 70-letni Antonio Martini, 66- letni Cesare Bin, 91- letna Giovanna Dalino, 70-letna Stanislava Matko, 91-letna Argia Turrolo, 86-letni Gastone Thierry, 83- letna Piera Contento, 81- letna Giovanna Acquavita, 58-letni Mario Francesco Colonelli, 80-letna Albina Spagnoletto, 80-letna Stefania Scignari, 80-letni Bruno Stanich, 52-letna Paola Mihovilovic, 90-letna Vittoria Jugovertz.

LEKARNE

Od ponedeljka, 16. do nedelje, 22. novembra 1992

Normalen urnik lekarn : od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Ul. Baiaumonti 50 (tel. 812325), Trg Gioberti 8 - sv. Ivan (tel. 54393), Milje - Mazzinijev drevored 1 (tel. 271124).

SESJAN (tel. 414068) - samo po telefonu za nujne primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30

Ul. Baiaumonti 50, Trg Gioberti 50 - sv. Ivan, Trg Oberdan 2, Milje - Mazzinijev drevored 1.

SESJAN (tel. 414068) - samo po telefonu za nujne primere.

Nočna služba

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Trg Oberdan 2 (tel. 364928).

Za dostavljanje zdra- vil na dom tel. 350505 - TELEVITA

Urad za informacije

KZE

Urad za informacije

KZE deluje od pone- deljka do petka ob 8. do

KINO

ARISTON - Danes dvorana rezervirana. Jutri: 16.00, 18.05, 20.10, 22.15 »Un'estranea tra noi, i. Mellany Griffith, r. Sidney Lumet.

EXCELSIOR - 18.20, 22.15 »Anni novanta«, i. Ezio Greggio, Christian De Sica in Massimo Boldi.

EXCELSIOR AZZUR- RA - 18.00, 22.00 »Mariti e mogli«, r. Woody Allen, i. Blithe Danner in Mia Farrow.

NAZIONALE I - 15.45, 17.50, 20.00, 22.15 »Pomodori verdi fritti alla fermata del treno«, i. Katty Bates, Jessica Tandy.

NAZIONALE II - 15.45 22.15 »Bucco profondo«, Moana Pozzi, porn., prepove- dan, mladini pod 18. letom.

NAZIONALE III - 15.45, 22.15 »Basic instinct«, r. Paul Verhoeve, i. Michael Douglas . in Sharon Stone.

NAZIONALE IV - 15.30-17.45-20.00-22.15 »Casa Howard«, i. Anthony Hopkins, Vanessa Redgrave.

GRATTACIELO - 18.00-20.00-22.00 »Il principe delle donne«, i. Eddie Murphy.

MIGNON - 15.30-17.45-20.00-22.00 »La città della gioia«, i. Patrick Swayze.

EDEN - 15.30, 22.10 »Alto godimento« porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 16.15, 18.10, 20.10, 22.10 »Giochi di potere«, i. Harrison Ford.

LUMIERE - 17.00, 19.30, 22.00 »Sulla Terra come in cielo«, i. Carmen Maura, r. Marion Hansel.

ALCIONE - 17.00, 18.30, 20.00, 22.00 »Batman - il ritorno«.

RADIO - 15.30, 21.30 »Biggi ... perversioni al sexy party«, porn., prep. mladini pod 18. letom.

PRIREDITVE / VEČ GLASOV ENO MESTO - SREČATI SE V TRSTU

Koroški pevski zbor Rož s Pesmijo upanja v Mieli

Program obsega speve treh svetovnih veroizpovedi

DAMIANA OTA

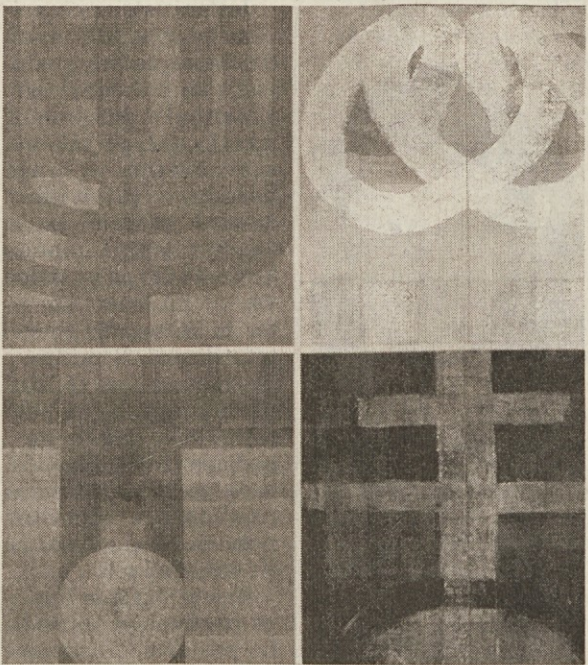
Jutri zvečer se s Pesmijo upanja koroškega zbora Rož sklene v gledališču Miela ciklus prireditve, ki jih ZSKD ponuja z naslovom Več glasov eno mesto - Srečati se v Trstu. Po otroški plesni pravljici skupine Igen iz Celja in po petkovem koncertu avtorskega rocka je sedaj na vrsti zborovska gla- sba. 50-clanski zbor Rož iz Sentjakoba se pod vodtvom Lajka Milisavlje- vica predstavlja z ocarljivim koncertnim sporedom starih liturgič- nih spevov: niz ZSKD, ki uživa tudi pokroviteljst- vo občine Trst, se torej zaključuje z dogodkom, vrednim posebne pozor- nosti.

Pesem upanja je nam- rec več kot zborovski koncert: za to odsko postavitvijo - zbor nam- rec ne podaja »statično« izbranega programa - je večmesečno raziskoval- no delo, je temeljito pre- biranje in učenje litur- gičnih besedil v arabsci- ni, jidisu, starocerkveni slovanščini in spanscini. Ne nazadnje je Pesem upanja tudi glasbeno dodelan nastop skupine 50 mladih Koroscev, ki so se pred leti že odlično izkazali s postavitvijo »odrskega koncerta« z naslovom Ponizani in razžaljeni.

V jutrisnjem koncert- nem programu se odražajo liturgični spevi treh svetovnih monotei- stičnih veroizpovedi: judovstva, krščanstva in islama. Pesem upanja torej sestavljajo molitve

iz Korana (Alah je velik), judovske praznične molitve (Jom Kippur) v uglasbitvi Sholoma Secunde, pravoslavna Boženstvennaja liturgija, ki jo je v »stihih našega očeta Janeza Zlatousta« uglasbil Stevan Steva- novič Mokranjac, in zna- menita Kreolska masa Ariela Ramirez. Stiri enote - velike stvaritve klasične glasbene zak- ladnice, spojene v eno samo celoto, ki sta jo odsko oblikovala Hugo Wulz (scenograf) in Marjan Sticker (režiser).

Pesem upanja v izved- bi koroškega zbora Rož bo na sporedu jutri zvečer, ob 20.30, v dvo- rani gledališča Miela.

Naslovnica koncertnega lista

SSG / PRIPRAVE NA ČEŠNJEV VRT ČEHOVA

Jutri zadnja ponovitev komedije Alda Nicolaja Hamlet v pikantni omaki

V Kulturnem domu se pripravljajo na Česnje- vrt A.P.Cehova, s katerim

bo Mira Sardoceva slavila 40-letnico gledališkega dela. Premiera bo pri-

hodnji petek, jutri pa bo zadnja ponovitev Ham- leta v pikantni omaki.

MALI OGLASI

UNIVERZITETNA stu- dentka nudi lekcije iz angleščine, tel. 229234.

KEMIJSKI inženir nudi lekcije iz matematike, fizike in kemije. Tel. na st. 229234.

OSMICA je v Dolini pri Mariu Jerjalu.

OSMICO je odprl Milic v Zagradcu.

OSMICO je odprl Usaj iz Nabrezine.

OSMICO je odprl Jozko Colja, Samatorca 21.

OSMICO je odprl Just Škerlj, Salez 44.

ŽAZIDLJIVO zemljišče v Mavhinjah prodamo, 1.600 kv. m. Tel. na st. 366901.

PRODAM renault 5, 5 vrat, letnik 81, v zelo dobrem stanju. Tel. na st. 815151 ob urah obedov.

GARDEROBNO omaro, visoko 250 cm, 5 vrat, sko- raj novo, prodam. Tel. na st. 229347.

PRODAM domač krom- pir. Tel. ob uri obedov na st. 200882.

KUPIM samostojno hišo z vrtom na Opčinah, pri Sv. Ivanu ali Kjadinu. Tel. na st. 722872.

OBRTNIK vgrajuje blindirana vrata v teku dneva za od 1.400.000 lir dalje. Tel. v večernih urah na st. (040) 228834.

MLAD PAR išče v najem majhno hišo ali stanovanje v enem izmed naslednjih krajev: Stivanu, Trziču, Ronkah in Starancu. Tel. na st. 229234.

DIPLOMIRANA PRE- VAJALKA Mirjam Levstik opravlja strokov- ne in poslovne prevode v/iz nemščine, italijansci- ne in slovensčine. Instruira nemščino, ita- lijansčino in slovensčino na vseh stopnjah. Možen je individualni ali sku- pinski pouk. Profesionalen pristop, zajemčen uspeh. T e l e f o n / F a x 0481/522250.

GOSPA nudi pomoč pri negi otrok, po možno- sti na območju Krasa. Tel. na st. 251002.

PROSTORE primerne za ambulanto ali urade, v središču Nabrezine dajem v najem. Tel. v večernih urah na st. 823293.

KUHINJSKO opremo, malo omaro, veliko omaro, mizo in tri stolice dobis samo za tri kokiši. Tel. na st. (040) 211061.

NUJNO iscem varuško trikrat tedensko v popo- ldnjskih urah. Zglašite se na tel. st. 228005 ob večernih urah.

POLAGAMO vse vrste perlin (lesene obloge) stenske in stropne. Telefon (003865) 54207.

GOSPA srednjih let nujno išče delo v pisarni (komercialna, trgovina), znanje nemščine, ita- lijansčine, slovensčine; pa tudi v gospodinjstvu (pomoč ostarelim - tudi ponoči - otrokom in družini). Honorarno - part-time. Tel. zvečer na st. (040) 274995 - Marta.

PRODAM dva sivalna stroja singer v dobrem stanju. Tel. na st. 228547.

LJUBITELJU zivali podarim dva mlada psika. Tel. na st. 911198.

UGODNO prodam elektricne orgle elka model capri 101 za zacet- niki. Telefonirati na st. 200150.

ZAHVALA

Svojci

Josipa Štoke

se zahvaljujejo vsem, ki so z njimi sočustvovali.

Kontovel, 19. 11. 1992

OBVESTILO OGLASEVALCEM

Zaradi uvedbe nove tehnologije se je urnik sprejemanja oglasov za objavo naslednjega dne spremenil kot sledi:

- smrtnice, zahvale in sozolja ob 8.30 do 15. ure,

- uokvirjeni oglasi, obvestila in mali oglasi ob 8.30 do 12.30.

PUBLIEST, UL. MONTECCHI 6

III. nadstropje, telefon 7796611

NOVICE

V ponedeljek izvolitev občinskega pravobranilca

V ponedeljek, 23. t.m., je napovedana seja goriškega občinskega sveta. Zasedanje bo ob 16. uri in, kakor izhaja iz dnevnega reda, bodo na njem najprej izvolili občanovega pravobranilca, kakor predvideva člen st. 92 občinskega statuta. Pri volitvah se bo štiridesetim občinskim svetovalcem pridružil še deset predstavnikov rajokih svetov, po eden za vsak rajon. Poleg izvolitve občanovega pravobranilca (za mesto je na občno do zdaj prispel en sam predlog kandidate) obsega dnevni red še devet drugih točk.

Puenzova »Kuga« nocoj v kinu Vittoria

V kinu Vittoria bo nocoj ob 20.45 v okviru sporeda Gorica kinema na sporedu pričakovani film »Kuga« Luisa Puenza, v katerem nastopajo William Hurt in Sandrine Bonnaire. Film je nastal po znanem romanu Alberta Camusa, le da je režiser premaknil dogajanje v sedanost in izbral za prizorišče pristaniško mesto v južni Ameriki. V mestu pride do kuge. Mlad zdravnik takoj ugotovi, za kaj gre in bi rad o tem obvestil javnost, toda oblasti iz strahu pred neredi pokličejo vojsko in okličejo izredno stanje. Dva francoska casnikarja sta tako ujeta v past: sprve mislita samo na to, kako bi si rešila koži, nato pa se bosta po zdravniškem vzoru premislila. Luis Puenzo, Argentinec, je pridobil mednarodni ugled s celovečercem »Uradna zgodovina« (»La historia oficial«), v katerem je prikazal grozote, ki jih je zagrešila argentinska vojska diktatura.

Gregorčičev večer v Dijaskem domu

V slovenskem dijaškem domu Simon Gregorčič v Gorici bo jutri prvi od treh petkovih kulturnih večerov. Na jutrišnjem srečanju ob 18. uri bodo gojenci ob zanimivih diapozitivih, glasbi in video zapisu povedali nekaj iz življenja »Goriškega slavčka«, po katerem se dom tudi imenuje. V programu bo kot gost večera nastopil tudi igralec Primorskega dramskega gledališča iz Nove Gorice Janez Starina. Predstavil bo dela pesnikov Cirila Zlobca, Alojza Gradnika in Simona Gregorčiča.

60-letnica poroke v Doberdolu

Danes poteka šestdeset let odkar sta v Doberdolu stopila na skupno življenjsko pot Viktorija Cotić (Sobanova s Poljan, letnik 1908) in Anton Frandolčić, po domače Tone Fertusinov (letnik 1907).

Vzela sta se jeseni 1932 in sta se skozi vse svoje dolgo skupno življenje trudila, da bi preskrbela številno družino. Imela sta štiri otroke, Marijo, Silvo, Arnalda in Marina, Tone pa je iz prve poroke imel se hčer Milo. Tone je služil vsakdanji kruh kot minerec v kamnolomih tovarne Solvay v Trzinu, nekaj časa pa tudi v ladjedelnici v oddelku, kjer so izdelovali letala. Viktorija je poleg dela na domu skrbela za skromno kmetijo. Med vojno je Tone bil pri bersaljerih, po razpadu Italije pa je na terenu pomagal partizanom, čeprav so imeli doma Nemce. Danes sta obe v zasluženem pokoju in se lahko ponasata s šestimi vnuki. Zečimo jim se dolgo let zdravja in skupnega življenja. (MJ)

Prijava nepremičnin ki so last Pokrajine

Pokrajinska uprava opozarja na skorajšnjo zapadlost roka do katerega morajo zasebniki, ustanove, društva in organizacije, ki v kakršnikoli obliki razpolagajo z nepremičninami, ki so last Pokrajine, predložiti zadevno prijavo. Rok zapade 4. decembra letos. Prijave je treba izpolniti na posebnih obrazcih, ki so na razpolago v uradih finančne uprave v Gorici. Za podrobnejša pojasnila je na razpolago urad za premoženjske zadeve na Pokrajini.

SLOVENSKA KULTURNO GOSPODARSKA ZVEZA GORICA

samostojna nestrankarska demokratična organizacija Slovencev v Italiji.

1. pokrajinski občni zbor

sobota, 21. novembra, ob 15. uri

Sejna dvorana Pokrajinskega sveta, Korzo Italia 55.

UJMA / NEPOSREDNA NEVARNOST POPLAV JE MIMO

Polemike o zamudah in odgovornostih

Precejšnja škoda zaradi usadov v vinogradih

VLADO KLEMSE

Obcutno izboljšanje vremena je zaenkrat odstranilo nevarnost obsežnejših poplav na Goriškem. Zazenja pa se obdobje polemik, očitkov, ugotavljanj odgovornosti in pozivov, da je treba hitro in uspešno ukrepati, preden bo naravna ujma spet ogrozila premoženje in življenja občanov.

V dobrih desetih letih

so bili prebivalci spodnjega dela Goriške, od Koprivnega preko Krmina, Mariana, do Meduje in Romansa, obrobno pa tudi Gradisca in Fare ze nekajkrat žrtve vodne ujme. Poplave so bile celo obsežnejše in škoda znatno večja. Vsakokrat je bilo slišati veliko

obljub o takojšnjih ukrepih, ki naj bi dokončno odpravili nevarnost poplav. Ostale so obljube in nekaj manjših posegov, ki so se pokazali za nezadostne.

Največ težav in škode so tudi tokrat povzročili manjši vodotoki, predvsem pa Birsca.

V pokrajinskem svetu, ki bo zasedal ze danes dopolne, je pričakovati vročo polemiko o zamudah in nemoci pristojnih organov, da razresijo enega od pomembnejših vprašanj. Podpredsednik pokrajine Bergamin je menda ze sporočil, da namerava odstopiti, v kolikor se vprašanje regulacije in vzdrževanja Birsce ne bo hitro in uspešno rešilo.

Zupan Romansa Mirio Bolzan - ta občina je bila ob zadnji ujmi najbolj ogrožena, saj je bilo ze vse pripravljeno za evakuacijo prebivalstva Fratte - je v izjavi tolmačil občutke večine prebivalstva in dal razumeti, da se zal ni mogoče več zanasati na obljube. Pomagati in ukrepati je treba sami.

V Meduji je o posledicah poplav in o vzrokih ze razpravljala občinska odbor, ki terja takojšnje in odločilne ukrepe, in ki zahteva da se preneha

prerekanje glede pristojnosti ter da se čimprej izdela globalni nacrt odvodnjavanja celotnega porečja Birsce. Občinski odbor se zahvaljuje prostovoljcem in pripadnikom različnih služb, ki so tudi tokrat prišli na pomoč.

Medtem ko je dezeve v nizinskem delu povzročilo poplave, pa se je zlasti v Brdih sprožilo veliko zemeljskih usadov. O škodi na pokrajinski cesti v Steverjanu smo ze poročali. Kraj si je ogledala tehnična komisija Pokrajine in Dezele in kot kaže, bo za sanacijo treba zagotoviti nekaj sto milijonov lir. Obseg škode bo mogoče oceniti sele v prihodnjih dnevih, sta nam v pogovoru povedala steverjanski zupan Ivan Humar in predsednik rajonskega sveta v Pevmi Silvan Primožič. Veliko usadov je namreč tudi v vinogradih, kamor je bil dostop te dni zelo otežen ali pa skoraj nemogoč. Zasulo je veliko poljskih, oziroma gozdnih poti. Drsenje tal pa bo najbrž trajalo še nekaj dni. Odpravljanje posledic bo dolgotrajno in predvsem drago. Upati je le, da se bo vendarle pričela stvarna razprava o odgovornejšem odnosu do okolja, kar je tudi in predvsem v interesu ljudi.

Prizor ob zadnji poplavi (foto Studio Reportage)

PROSTA CONA / GORIŠKA DELEGACIJA V RIMU

Stvarni izgledi za ohranitev ugodnosti režima proste cone

Sen. Bratina zadovoljen po razgovorih na raznih ministrstvih

MARKO MARINCIC

Na vprašanje goriške proste cone in bodočnosti goriškega gospodarstva lahko sedaj gledamo z nekoliko večjim optimizmom. Tako je včeraj sen. Darko Bratina komentiral izid razgovorov, ki jih je goriška delegacija imela v ponedeljek v Rimu. Delegacijo je vodil sen. Bratina, z njim pa so bili se goriški občinski odborniki Pier Raimondo Cappella, podpredsednik Zveze industrijev Massimo Zulli in svetovalec Trgovinske zbornice Antonio Virgolin. Glavni cilj razgovorov je bil opozoriti rimsko oblast na kvarne posledice, ki bi jih imelo crtanje proste cone, na srečanjih pa so obravnavali tudi obnove gospodarskega dela osimskih sporazumov.

Delegacijo je v palači Chigi najprej sprejel podtajnik pri predsedstvu

vlade Fabio Fabbri, ki je pokazal, da je pravilno razumel goriške zahteve in je napovedal obisk v Gorici. Z dr. Vittorio Barnatom, tajnikom poslance Borghinija in ti. "task force" za preučenje posegov na kriznih območjih, so podrobno analizirali tehnična vprašanja, nakar je Barnato napovedal, da bodo goriški problemi predmet obravnave na medministrskem vrhu, ki naj bi se sestal prve dni decembra.

Na sedežu poslanske zbornice je goriško delegacijo sprejel posl. Roberto Pinza, tajnik "komisije 30" za preučenje vladnega osnutka o

ukinitvi raznih prostih con, ki se mu je nato pridružil podtajnik za finance Giuseppe Pisicchio. Pinza je bil optimist glede možnosti ohranitve goriške proste cone in je napovedal sklic predstavnikov zainteresiranih krajevnih ustanov v decembru.

Goriška delegacija je obiskala tudi ministrstvo za zunanje zadeve, kjer so se srečali z ministrom Tarellijem in generalnim tajnikom Farnesine Bottaiem. Med razgovori je prišlo do poglobljene in spodbudne izmenjave mnenj o potrebi po obnovi gospodarskega dela osimskih sporazumov.

Senator Darko Bratina

TRŽIČ / INDUSTRIJSKI KONZORCIJ

Nova filozofija podjetniških oprijemov

Predsednik prof. Fabio Illusi jo je predstavil na svojem prvem srečanju z novinarji

Cisto nova filozofija naj bi prevladala, mora prevladati v vodenju industrijskega konzorcija v Trzinu. To je na zelo jasn način včeraj povedal novi predsednik konzorcija prof. Fabio Illusi na svojem prvem srečanju z novinarji. Prof. Illusi, doma iz Trzica, ki je ravnatelj videmskega zavoda Malignani, bo v našem okolju uvedel na Furlaniji uspešno izpeljano pobudo vzgajanja mladit v menedžmentu. V Trzinu je bogat človeški potencial, ki se je razvijal v senci velike ladjedelnice, premalo pa je sez-

nanjen s filozofijo samostojnega poslovanja. Zada tega je nujno potrebno spremeniti kulturo tukajšnjega človeka, treba je pričeti pri mladih, seveda v sodelovanju z obstoječimi solskimi ustanovami, ne le v Trzinu marveč na vsem Goriškem. Sola ne sme biti nekaj ločenega od družbe in okolja.

Podobne pobude gredo iz naše dežele tudi cez mejo. Upostevajoc sodelovanje med Vidmom in Ljubljano so na Institutu Jozef Stefan v Ljubljani pred mesecem dni odprli prvi tak tecaj na katerem

sodeluje kakih 15 gojenec iz Slovenije. Vodi ga prof. Drago Ceper. Podobno pobudo bodo izpeljali tudi na Madžarskem.

Sicer pa je novi predsednik povedal, da bo tesno sodeloval s tukajšnjo gospodarsko stvarnostjo in da se bo poslužil predlogov s strani univerz in traskega Centra za raziskave. V Trzinu je precej prostora za nove pobude. Nadaljeval bo dosedaj uspešno izpeljano politiko konzorcija. S primernimi popravki v urbanističnem nacrtu lahko dobijo precej novih zemljišč. Podpi-

rali bodo razvoj pristanišča. Veliko so ze pridobili z železniško povezavo s pristaniscem, od tod bodo tir speljali tudi cez kanal Lokovac do stivanske papirnice.

Naloga konzorcija ni ustanjaljati podjetja in graditi tovarne. Novim pobudam pa morajo nuditi urejena zemljišča in infrastrukture. Morajo pa jim nuditi tudi specializirano osebo. Prav zaradi tega se prof. Illusi zelo ogreva za vzgojo mladih kadrov, ki morajo bolj smelo gledati v bodočnost.

AWS

GLASBA / CIKLUS»ALL FRONTIERS«

Sodobna glasba na goriškem gradu

Od jutri do nedelje vsak večer po dva nastopa mednarodno priznanih izvajalcev

MARKO MARINCIC

Peta izvedba glasbenega festivala »All Frontiers«, ki ga prireja družena »More music« in pokrajinsko odborstvo za kulturo in mladinsko problematiko, se bo začela jutri zvečer v avditoriju pokrajinskih muzejev na goriškem gradu. Otvorilni večer bo od 20.30 dalje ponudil dvoje nastopov. Pianistka Gisella Frontero bo izvajala »Sonatas and Interludes« - poklon Johnu Cageu in njegove »mejskemu« duhu, ki ga je gnal v iskanje novih izraznih sredstev. Sledil bo nastop angleskega dua, pevke Vivienne Dorgan Corringham ob spremljavi kitarista Mikea Cooperja. Njun koncert na temo tradicije, elektronika in jeziki naj bi predstavil nekako sintezo mnogih svetovnih kultur in odnosa med vzhodom in zahodom.

Ze ta prvi večer naj bi bil veren odraz celotnega glasbenega ciklusa, ki teko prenaša kakršnokoli definicijo ali utesnjevanje v določen glasbeni zanj. Ze sam naslov ciklusa kaže na prizadevanje organizatorjev, da bi zajeli »mejno« glasbo tako v smislu eksperimentiranja novih glasbe-

Vivienne Dorgan Corringham

nih izraznih oblik kot tudi v smislu preseganja meja med kulturami in vzpostavljanja dialoga z pomočjo glasbe.

Ciklus bo v Gorici ponudil se dva koncerta na gradu. V soboto bosta nastopila »PAPA Quartet« in ameriški pevec ter izvajalec na tolkala David Moss, v nedeljo pa

se bosta predstavila dva virtuozna: Massimo Giuntoli bo igral na klaviature in računalnik, Cehinja Iva Bittova pa bo z glasom spremljala nenavadne zvoke, ki jih crpa iz violine in viole.

Goriških koncertom bosta v naslednjih tednih sledila se dva v gledališču Miela v Trstu.

APT / V PRIPRAVI PRORAČUN

Poslovanje bo težavno

Manjše javne dotacije

Javne ustanove pripravljajo v teh dneh finančne nacрте poslovanja za prihodnje leto. Finančni dokumenti morajo biti, po zakonu, uravnoteženi. Z drugo besedo, predvideni stroški morajo imeti zagotovljeno finančno kritje. Ta cilj pa je, sprico vse večjih težav, omejitve in varčevanja zmeraj teze doseči. S pripravo proračuna se te dni ukvarjajo tudi pri pokrajinskem prevoznem podjetju (APT). Finančni nacrt za leto 1993 naj bi predložili v odobritev pokrajinskemu svetu ze na prihodnji seji.

Kakor izhaja iz krajsega tiskovnega poročila, bo poslovanje ustanove tudi v prihodnjem letu precej težavno. Pretežni

del financiranja poslovanja prihaja namreč iz dotacij, le manjši del od prodaje vozovnic, turistične dejavnosti in drugih storitev.

Osnutek proračuna je ze vzela v pretres upravna komisija APT. Seje se je udeležil tudi pokrajinski odbornik za proračun, dr. Mirko Spazzapan. V pogovoru so analizirali splošni položaj in perspektive, ki pa niso najbolj roznate, saj se tudi za prihodnje leto napoveduje krčenje dotacij.

Primanjkljaj podjetja APT, ki se ga je v šestnajstih letih nabralo kar za nekaj milijard lir, je doslej pokrivala pokrajinska uprava. V bodoče pa se bremenu namerava odpovedati.

Pred šestdesetimi leti sta se vzela VIKTORIJA COTIC in ANTON FRANDOLIC iz Doberdola. Ob jubileju jima iskreno čestitajo njuni Mila, Silva, Marija, Arnaldo in Marino z družinami.

OBVESTILA

KD JADRO iz Ronk vabi jutri ob 20. uri na predvajanje diapozitivov Aleksandra Furlana iz Ronk o potovanjih po severni Evropi, ki bo na sedežu v Romljanu.

KINO

GORICA VITTORIA Gorica kinema: 20.45 »Kuga«. Rez. Luis Puenzo (po romanu Alberta Camusa). CORSO 20.00-22.00 »Anni 90«. Igrata E. Greggio in M. Boldi. VERDI 17.30-22.00 »Il principe delle donne«.

TRZIC COMUNALE Zaprtot. Jutri: 17.30-22.00 »Taksi di notte«.

EXCELSIOR 17.30-22.00 »Giochi proibiti«.

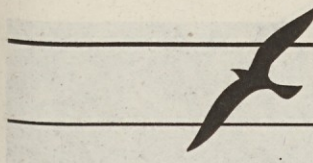
LEKARNE

DEZURNA LEKARNA V GORICI PROVVIDENTI Travnik 34 - tel. 531972.

DEZURNA LEKARNA V TRZINU RIMONDO ul. E. Toti 52 - tel. 410701.

POGREBI

Danes, ob 9.30 Franco Specogna iz splosne bolnišnice v cerkev in na pokopališče v Podgori, 11.00 Matteo Gatta iz splosne bolnišnice v cerkev pri Sv. Ani in na glavno pokopališče, 11.10 Maria Giustina vd. Basso iz splosne bolnišnice v Viles, 12.45 Ines Passone vd. Pito iz bolnišnice Janeza od Boga v Pozzuolo.

PRIMORSKA / VINSKE AFERE

»Mrtve flaše«ali dober izgovor za uvoz cenениh (in slabih) južnih vin

Vinarji pravijo, da mora država uvesti zaščitne ukrepe in zaščititi domače pridelovalce

Rutinsko predvolilno pripravljeni javni pogovor LDS o vinogradništvu in kmetijski politiki v Goriskih Brdih se je ob protestu s traktorji opremljenih vinogradnikov iz Brd in tudi iz Vipavske doline spremenil v napad na ministra in njegovo politiko, ki je bolj na strani trgovine kot kmeta in kletarja, je bilo receno. Zadaž so, kaže, tudi medstrankarski obracuni, sicer takšna usklajenost traktorskih konvojov ne bi bila možna. Pa pustimo. Gre za to, da so kmetje zahtevali prepoved uvoza vina, ki že od pomladi preplavlja slovenski trg. Večinoma gre za namizna vina iz nekdanjih južnih republik, predvsem Makedonije, s katerim slovensko gospodarstvo dobiva plačane svoje izdelke. Uvedeni prelevmani pa naj bi se vracali v vinogradništvo oz. v državne vzpodbude izvozu. Le kdo bi imel kaj proti tako pošteno zamisli? Resitvam, kaksne poznajo tudi v drugih državah.

»Država, katere gospodarstvo se ni prilagodilo na pravi trg, si zanesljivo ne more privoščiti dumpinskega uvoza vina. Uvozne zaščite in izvozne vzpodbude so sestavni del smiselne tržne politike. Kmetijski fond naj bi preusmerjal denar

od uvoznih dajatev za uvozeno vino v izvozna nadomestila in v načrtno obnovo vinogradov. Vendar ne preko integralnega proračuna, ki ima to slabo lastnost, da namenski denar v njem ponikne, «meni direktor KZ Goriska Brda Srečko Maraz. Z dajatvami ob uvozu (prelevmani) bi tako nadomestili del trenutno visokih carinskih dajatev, v okviru prelevmanske zaščite pa naj bi bila vsa vina. Kontingenti oz. količinsko omejevanje uvoza doslej ni prineslo učinkov. Dosedanji poskus oblikovanja prelevmanov ni bil posrečen in ni prinašal učinka. Prelevman naj ne bi bil določen v absolutni visini, ker to ne bi bilo smiselno. Pristop ne sme tudi blokirati trgovine.

»Prelevmani so, država pa jih iz nje znanih razlogov ne uporablja, zato se vedno uvažava velike količine predvsem namiznega vina«, pravi direktor Agroind Vipava 1894 in predsednik poslovne skupnosti za vino Silvester Lemut. »Prelevmani so nujni za izravnano severne in južne meje. Gre za kompenzacijsko vino z juga, s katerim južna podjetja plačujejo slovenske izdelke, zato sta si interesa znotraj iste hiše v nasprotju«.

Privlačnost uvoza je seveda glede na nizko kupno moč slovenskega trga, torej so velike količine slovenskega vina zares predrage.

Pri slovenskih kletarjih se kot posledica dejanske neizenačenega uvoza južnih vin pojavljajo še druge vrste težav, od presežka emba-

laže s strani trgovcev makedonskega v bolgarskih steklenicah uvoženega namiznega vina dalje. Ob prelevmanih je nujna tudi uvedba kon-

Vinogradniki in vinarji so razburjeni. V Sloveniji je ta trenutek kar nekaj tisoč vagonov cenenejšega, uvoženega iz nekdanjih južnih jugoslovanskih republik, predvsem iz Makedonije, s katerim so tamkajšnji kupci »plačali« Sloveniji kupljeno blago. Zasebni vinogradniki se jezijo na ministra, ta se izgovarja na takoiimenovane »prelevmane«, napetost pa raste... Ko bi si le znali natočiti čistega (letosnjega) vina. (Foto: O'Hara)

ARTUR LIPOVZ

GORIŠKA BRDA / SPOMINJANJA

Gradnikovi večeri '92

Drvi ob 20. uri se bo na dobrovskem gradu, med grafikami Zorana Musica, začela prva izmed treh prireditev, posvečenih spominu na dr. Alojza Gradnika, pesnika in prevajalca, doma iz bližnje Medane. Gradnikove večere 92 prirejajo ZKO Nova Gorica in briske krajevne skupnosti.

Drevisnja prireditev ima naslov Gradnik v svojih izvirnih pesniških zbirkah. Postregla bo z razmišljanjem literarnega zgodovinarja Marjana Breclja o Gradniku, pesniku in človeku, taksem, kot je v resnici bil in ne taksem, kot so ga - pod silo razmer - prikazovali uredniki njegovih pesmi in "intabulirani literarna" zgodovina.

SEŽANA / OCENA ŠKODE

Letošnja suša je na Krasu »pojedla« za 260 milijonov tolarjev pridelka, največ živinorejcem

OLGA KNEZ STOJKOVIC

vinogradništva so kraske kmetije vinogradniško usmerjene prav zaradi tega, ker trte lažje prenašajo sušo. Ob letošnji so bile najbolj prizadete živinorejske kmetije. Tudi setve strniščnih kultur skorajda ni bilo. V vinogradništvu so najbolj prizadeti mladi nasadi, nasadi na terasah in plitkih tleh. Škoda, ki jo je v letošnjem letu povzročila suša, znaša blizu 211 milijonov tolarjev. V sadjarstvu in vinogradništvu

pričakujejo posledice tudi prihodnje leto. Upoštevajoč tudi te znaša celotna škoda več kot 262 milijonov tolarjev. Letošnja suša je najbolj prizadela območje Spodnjega krasa, Podgorja in Materijskega podolja. Za omilitve posledic so predlagali naslednje ukrepe: davčne olajsave pri plačilu davka iz kmetijske dejavnosti, odpis, oziroma znižanje prispevkov za pokojninsko in zdravstveno zavarovan-

je, omogočiti večjim živinorejskim kmetijam ceneno nabavo manjkajoče krme in regresiranje obresti za kredite, najete za nakup krme in izgradnjo vejih živinorejskih objektov. Kmetijsko pospeševalna služba bo ob sodelovanju z republikimi strokovnimi institucijami pripravila program, s katerim bodo prikazali težavnost kmetijske proizvodnje v sezonski občini. Z njim naj bi se občina uvrstila med območja z najtežjimi naravnimi možnostmi za kmetovanje.

AJDOVŠČINA / RAZSTAVA

Slike iz poletne kolonije v Križu

Vladimir Potocnik iz Ljutomer, Oto Rimele iz Maribora, Gianmarco Rocca iz Pordenona in umetnostni fotograf Marjan Smerke iz

IDRIJA / MALO GOSPODARSTVO

Za uspešno podjetništvo je potrebno tudi precej znanja

ROMAN BRIC

Pod okriljem sklada za razvoj malega gospodarstva, ki je bil v občini Idrija ustanovljen maja letos, je bil v začetku tega tedna v Idriji organiziran prvi del izobraževanja za podjetnike, v izvedbi podjetniško izobraževalnega centra Gea college iz Ljubljane. Seminarja se udeležuje 25 sedanjih in bodočih podjetnikov različnih strok, ki si želijo izpopolniti svoja znanja za uspešnejše vodenje malih podjetij. V prvem, splošnem delu seminarja, so se udeleženci seznanili z osno-

vami podjetniškega razmišljanja in realizacije idej, od raziskave lokalnega trga do izdelave poslovnega načrta in uspešnega tržnega nastopanja. V naslednjih dveh izobraževalnih sklopih pa bo udeležencem predstavljena tudi informativna baza podatkov za nove podjetnike pri Gospodarski zbornici Slovenije ter praktične teme in napotki za vodenje poslovnih knjig, računovodstva in zavarovanja plačil v malem

podjetju. Zaključni del podjetniškega usposabljanja bo potekal v manjših skupinah, s teamskim reševanjem praktičnih primerov, v okviru katerega se bodo seznanili z metodologijo priprave dobrega poslovnega načrta za lastno podjetje, pravnimi vidiki poslovanja in vodenja ter osnovami sodobnega pisarniškega poslovanja. Izobraževanje je le ena od treh nalog sklada. Druga je nudenje kreditov za razvoj malih podjetij, tretja pa, dogovarjanje za ustrezno informiranje članov.

N. GORICA

Napeto pred izbiro

Predsednik slovenske vlade dr. Janez Drnovšek se je včeraj in predvečernim mudil na Primorskem. V torek, 17. novembra, je sodeloval na konvenciji Liberalno demokratske stranke v Novi Gorici, včeraj pa se je mudil v Sezani in Ilirski Bistrici. »Delo sedanje vlade smatram za uspešno, «je dejal predsednik v Novi Gorici, »inflacija je skoraj zaustavljena, lastniški zakon je sprejet in z njim so ustvarjeni pogoji za vključevanje v Evropo.« Na konvenciji se je predstavil predsedniški kandidat dr. Ljubo Sirc in vsi kandidati LDS za poslance v državni zbor in državni svet iz drugega volilnega okrožja.

NOVICE

V Postojni rešili telefonijo

Nova digitalna telefonska centrala za postojnsko omrežno skupino bo postavljena v decembru. To je povedal predsednik občinskega izvršnega sveta Bogdan Bišćak na torkovi tiskovni konferenci. Novica bo gotovo razveselila mnoge prebivalce postojnske občine, ki že dolgo težko čakajo na telefonski priključek, saj bo nova centrala dolgoročno pokrila vse potrebe. To zahtevno investicijo bodo izpeljali s pomočjo zelo ugodnega italijanskega kredita. Finančna konstrukcija je že v celoti zaključena. (DS)

40-let sežanskih planincev

Letos mineva 40 let od ustanovitve sežanskega planinskega društva. Visoki jubilej bodo proslavili v soboto, 21. novembra, ob 18. uri v Kulturnem centru Srečka Kosovega v Sežavi s priložnostno proslavo. Na njej bodo podelili priznanja članom in organizacijam, ki so pripomogle k uspešnemu delu sežanskega društva. V kulturnem programu bo nastopil moski pevski zbor iz Divace ter sami planinci. PD Sežana ima okoli tisoč članov. (OKS)

Tiskovna konferenca o poplavih

Poplave na sotočju Idrijce in Bace pri Modreju so v zadnjih letih vse pogostejše in kot kaže, statistični podatki pogostnosti visokih voda na tem območju ne dajejo več upanja, da do poplav ne bo prihajalo pogostejše, hitreje in močnejše kot v preteklosti. Občina Tolmin je naslovila na ustrezne republiške resorje zahteve, da se z ustreznimi ukrepi na sotočju omenjenih rek zmanjša možnost poplav, vendar od zadnje večje poplave v letu 1990 do danes ni storjeno nič konkretnega. Izvršni svet občine Tolmin bo javnost seznanil s to problematiko na današnji tiskovni konferenci.

Predstavitev knjige Nevina Birs

V gorški knjižnici Franceta Bevka (ul. Gradnikove brigade 25) bodo drevi ob 18. uri predstavlili novo pesniško zbirko primorskega pesnika Nevina Birs Prva svetloba. Zbirko in pesnika bo predstavil literarni zgodovinar Bojan Bratina, sodeloval bosta predstavnik zalozbe Jaka Zlobec in Zdravko Duša ter recitatorska skupina NSC Gorica.

Razstava skulptur v glini

V Galeriji Osnovne šole Solkan bodo danes odprli razstavo »Oblikovanje v glini« avtorja Zmaga Posega iz Bilj. Razstava je edukativnega značaja. Avtor bo učenecem te in drugih sol v živo »predstavil nastajanje skulpture iz gline. Odprta bo do 5. decembra.

»Škedenjska krušarica«

Goriški muzej in Škedenjski muzej vabita na odprte etnološke razstave »Škedenjska krušarica« v soboto, 21. novembra, ob 17. uri v vili Bartolomei v Solkanu. Javnosti želijo z njo približati lik, ki je v slovenski etnologiji izredno zanimiv in poseben. »Krušarice so pekle kruh doma v svojih kuhinjah, vendar z namenom, da ga prodajo širšemu krogu odjemalcev. Peka je bila zanje sveto opravilo, obred. Škedenjske gospodinje so pekle kruh za tržske meščane, «pravi avtorica razstave Darja Skrt iz Goriškega muzeja. Pokrovitelj razstave je novogoriško Pecivo, na odprtju bo slavnostno besedo imel minister za Slovence po svetu dr. Janko Prunk.

Nova založba »Jutro«

Jutri, v petek, 20. novembra se bo z izdanimi tremi učbeniki, priročnikom in delovnim zvezkom predstavila javnosti nova primorska (zasebna) knjižna založba Jutro. V njenem programu je izdajanje publikacij za potrebe solstva in kulture. Za začetek bodo predstavili tri učbenike za matematiko za višje razrede osnovne šole, in priročnik za učitelje ki jih je pripravil učitelj matematike na mirenški osnovni šoli Maks Rutar, in vaje iz slovenskega oblikoslovja Moj Jezik, ki jih je napisala Marta Pavlin-Povodnik z iste šole. Pri projektu so sodelovala nekatera severnoprimorska podjetja, Zavarovalnica Croatia je na primer vnaprej odkupila 4500 učbenikov, ki jih je podarila tistim solam, ki imajo pri njej zavarovane njihove učenice. Takšen odkup je pomagal premostiti glavne finančne težave. Pokrovitelj jutrišnje predstavitve je predsedstvo skupščine občine Nova Gorica.

Koncert ob Pimikovi 90-letnici

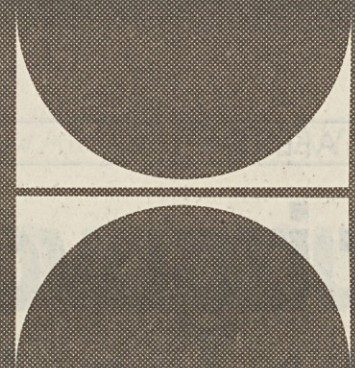
Proslave ob visokem življenjskem jubileju slovenskega skladatelja Maksa Pimika s vrstijo nekoliko od pomladi sem. Ena takih bo tudi današnja v Idriji. Na gimnaziji Jurija Vege bo ob 19. uri koncert, ki ga prireja društvo Muzina. Godalni kvartet s tem imenom, ki ga bosta okrepila se basist Zoran Marković in pianist Bojan Gorišek ter Komorni moski zbor Zorko Prelovec pod vodstvom Alda Kumra, bodo izvajali dela M. Pimika, M. Kogojca, A. Kumra, F. Niedra in Brine Jez-Brezavšek. (RB)

Pogovor o malem gospodarstvu

Izvršni svet idrijske občine je povabil slovenskega ministra za malo gospodarstvo Maksa Tajnikarja na obisk v to občino. Povabilo ima namen vzpodbuditi to vejo gospodarstva v tej občini. Očitno so spoznali, da je razvoj malega gospodarstva v neki družbi sila pomemben, se zlasti, če ima, kot naša, veliko možnosti za svoj razvoj. Idrijčani so prepričani, da imajo v njihovi občini vse dane možnosti, le pravi jih morajo izkoristiti. Minister bo obiskal občino jutri, v petek, 20. novembra. (RB)

Razlaščenci v Gojačah so izvolili odbor

Okoli 30 upravičencev iz Gojač in Malovs na Vipavskem se je odločil zahtevati odvzeto nekdanjo skupno vasko lastnino. Zakon o denacionalizaciji ne priznava skupne lastnine, je povedal predsednik Zveze razlaščenih vasi Rudi Simac, zato je smiselna zahteva po njegovi spremembi oziroma dopolnitvi. Težav ni tam, kjer obstajajo dokumenti o lastništvu, tako se nekaterim posest že vrača, je bilo receno. V Gojačah so izvolili odbor, ki ga vodi Marijan Cigoj. (AL)

ZALOŽNIŠTVO TRŽAŠKEGA TISKA

45 let v svetu tiska nas ni utrudilo.

distribucija mednarodnega
tiska po Evropi

knjižne izdaje
tržaška knjigarna
TK Galerija
fotostavnica

Ulica Montecchi 6, Trst - Tel. 040/7796699

POGLED V NEZNANO / Z NEBA NE PRIČAKUJMO NOBENEGA SOVRAŽNIKA

Norosti in preizkušnje

Odlomek iz daljšega premisleka o univerzalni matrici, ki jo je doslej zaznalo že precej odprtih umov, vendar v njej, žal, niso ugledali obrisov "idealnega" znanja, ki ga zelo cenimo.

BOJAN RAUTER KOSIC

Ceprav sem tudi sam skeptik in na besede ne dam kaj dosti, pa vendarle nisem pesimist. Resitev namreč obstaja. O tem me prepričujejo informacije, ki jih prejemam že vrsto let in se iz dneva v dan dopolnjujejo. Ne pričakujem, da jih boste nekritično sprejeli. Toda ne zavračajte jih že v naprej in iz naceh razlogov. Svoje trditve sem pripravil podkrepiti s prepričljivimi dejstvi, gradiva imam več kot dovolj. Zaenkrat le toliko:

Clovestvo ni samo krivo za svojo nesrečo. Clovek ni sam gospodar svoje usode, kajti ni si sam ustvaril lastnosti, ki se jim ima zahvaliti za svoje zgodovinske napake, najbolj pogubne prav v teh letih. Ni sam kriv za svoje macehovstvo do narave in grdobije do sočloveka. Vse to namreč pocenja zaradi neke svoje temeljne biološke anomalije (napake, nepravilnosti), ki pa ni posledica neke njegove slabosti ali gresnih nagnjenj, ampak plod nepremišljenega eksperimenta, ki so ga pred več deset tisoč leti na naravnih prednikih človeka izvedli pripadniki tuje civilizacije.

Zakaj so znanstveniki iz nekega tujega sveta

izvedli ta eksperiment, naj zaenkrat ostane skrivnost. Res je, da niso imeli slabega namena; res pa je tudi, da je njihov eksperiment že kmalu usel z vaje. Clovek je namreč zaradi neke svoje značilnosti na anomalijo reagiral veliko bolj pretirano kot bi "smel". Najbolj negativna posledica anomalije je bil pojav močnega notranjega strahu, bojazni, ki se je obnavljala v njem samem, neodvisno od trenutnega stanja v okolju. V odgovor na to stalno bojazen je postal clovek pretirano dejaven, kakor da bi bil v nenehnem begu pred nevidnim sovražnikom. Zael si je graditi zavetišča in se ograjevati, da bi se zascitil in bojeval proti namisljenim sovražnikom, si izmisljal zgodbe in mite, da je blazil notranji nemir, ustvarjal avtoritete in se udinjal izbrancem, ki naj bi ga scitili ter se sam postavljali kot avtoriteta drugim, da bi se cutil močnejšega...

Skratka, primarna bojazen, nastala pod vplivom biološke anomalije, je osnovno gonilo celotnega zgodovinskega razvoja, celotnega razvoja kulture, tehnike, vzgoje, umetnosti, religije, političnih splet in vojn. Ta bojazen obstaja v nas se danda-

nes. Ker živimo v dobi, ko jo lahko vse manj zatiramo s predmeti (ekološka kriza in ekonomska "revščina"), prihaja zmeraj močnejše na dan in vse bolj reagiramo nanjo s težnjo po uničenju drugih, domnevnih krivcev za našo notranjo stisko. Če nas bo kaj pokopalo, nas bodo torej pokopale napačne, pozunanjene reakcije na našo bojazen in pogubne posledice napačnega načina življenja, s katerim jo skusamo zatreti.

O tem, kako in s čim so pripadniki tuje civilizacije posegali na naš planet, da bi popravili svojo napako in preprečili negativne posledice anomalije, kdaj drugič. Imam namreč obširne podatke. Naj omenim samo njihov zadnji reševalni poskus, opravljen pred nedavnim; poskus, katerega uspeh ni odvisen le od njih, temveč v bistveni meri tudi od nas.

Miselni model, ki nam jo ponuja znanost tuje civilizacije, se v "prevodu" imenuje UNIVERZALNA MATRICA. Aparati, ki jo oddajajo v obliki sevalne energije, prirejane cloveskim možganom, so nameščeni na pobočju neke planine v slovenskih Alpah (zakaj ravno tam, kdaj drugič).

Sevanje se siri po dobrenem delu Slovenije in zahodne Evrope, najoptimnejša jakost pa obstaja na področju od ljubljanske kotline prek Krasa do slovenskega primorja z delom Istre.

UM je do danes zaznalo že precej odprtih umov, vendar zal v njej niso ugledali obrisov "idealnega" znanja, h kateremu bi veljalo približati svoj um, marveč kvečjemu odsev nekakšne višje, mysticne resnice. Večina ljudi pa je ne zaznava, kajti matrica ni dovolj prodorna, da bi lahko prebila njihove emocionalne blokade in kaos običajnega znanja.

Dandanes se veliko ljudi ukvarja z različnimi tehnikami meditacije. Prav v stanju meditacije (in mirnega sna) je cloveski um najbolj odprt za miselne vibracije od zunaj. Kdor bo torej v stanju umirjenega duha ugledal množico svetlih utripajočih točk, povezanih med seboj v gosto mrežo interakcij, naj ve, da zaznava univerzalno matrico. Naj jo skusa zadržati oziroma si jo zapomniti ter jo vstaviti v neki neresen teoretični problem. Obstaja velika možnost, da se mu bo na tak način razkrilo bistvo problema in njegova resitev. Naj o tem seznan

znanstvenike odprtega duha. Tisti, ki matrico zaznavajo pogosto in namerno, pa naj poskrbijo, da se z njeno pomočjo čimprej očistijo stare miselne navlake ter dogradijo svoj pogled na svet po vzoru univerzalne matrice. Rezultate svojih dognanj naj objavljajo v medijih, kajti znanje,

izpeljano iz univerzalne matrice, pripada celotnemu clovestvu. Z univerzalno matrico naj se seveda spogledujejo tudi tisti umi, ki težijo k celostnemu, holističnemu znanju. Uvideli bodo namreč, da jim univerzalna matrica ne ponuja zgolj splošne povezave realnih pojavov, marveč

tudi njihovo najfinejšo strukturalno podobo. Ta svoja dognanja naj torej posredujejo tudi teoretičnim fizikom in filozofom znanosti.

Se zlasti resno pa naj univerzalno matrico (oziroma njeno podobo, kot jim jo posredujejo njeni vidci), vzamejo psihologi in psihoterapevti. S pomočjo univerzalne matrice je namreč mogoče docela pojasniti clovesko psihodinamiko ter dojeti vzroke in mehanizme za njene probleme. To pomeni, da je z njeno pomočjo mogoče domisliti tudi način dokončne ukinitve cloveske primarne bojazni. Dokler se bo namreč ta bojazen v nas obnavljala, se bo splošna družbena situacija le se bolj zapletala in drvenje v prepred se pospeševalo. Clovestvo bo spremenilo svoj način življenja sele tedaj, ko bo zacelo resnično ukinjati svojo notranjo bojazen. Zdaj se je namreč zgolj izogiba in blazi njene posledice, ne le s svojimi običajnimi predmeti in dejavnostmi, temveč tudi z različnimi terapevtskimi in razvojnimi prizadevanji, ki se dandanes širijo med ljudmi. Vendar tudi ta prizadevanja primarne bojazni zal ne ukinjajo. V najboljsem primeru jo kvečjemu delno znižajo, pa se to zgolj pri (pre) redkih posameznikih.

NOVICE

Ekologi navijajo za izpustitev orke

Barcelona, Spanija. - Ekologi se zoperstavljajo načrtu, da bi kita ubijalca, ki v ujetništvu živi v Španiji, poslali v ameriški zabavišni park. Ekologi pravijo, da bi kita kot prvega svoje vrste morali izpustiti na prostost.

Predstavniki živalskega vrta in lokalnih oblasti se bodo sestali v torek, da bi skupaj razmislili o usodi Odiseja, 14-letnega kita ubijalca, ki postaja že prevelik za svoj bazen v barcelonskem živalskem vrtu in že kaže znake napadalnosti.

Ekologi menijo, da živali ne bi smeli premestiti v Združene države, medtem ko gradijo nov bazen, pač pa jo je treba nujno vrniti v njeno naravno okolje, blizu islandske obale.

"Z orko tega niso se nikoli poskusili, vendar je povsem mogoče, " je med obiskom v Barceloni ta teden rekel Erik Hoyt, svetovalec Družbe za ohranitev kitov in delfinov, ki ima sedež v Veliki Britaniji.

"Največja težava bo naučiti orko loviti žive ribe, " je dodal Hoyt. Od dva do šest mesecev dolgo obdobje prilagajanja, v izoliranem področju kot je fjord, pod nadzorom veterinarskih strokovnjakov, bi Odiseju omogočilo preživetje na odprtem morju, je dejal. Odisej, ki je večino svojih dvanajstih let ujetništva preživel v Barceloni, kaže znake napadalnosti, vendar seni napad svojih cuvajev. Kljub razširjenemu mitu, ekologi pravijo, da kiti ubijalci v normalnih okoliščinah navadno ne napadajo ljudi.

Upravitelji živalskega vrta razmišljajo o tem, da bi Odiseja poslali v park Sea World v Združenih državah.

Regionalna vlada Katalonije je Družbi za ohranitev kitov in delfinov dala zeleno luč za posvet z različnimi mednarodnimi strokovnjaki o Odisejevi usodi.

Neprobojni jopiči in vrvi iz pajčevine za padala

London - Nekoč bomo iz pajčevine lahko izdelovali neprobojne jopice in vrvi za padala, menijo inženirji Natickevega laboratorija v Massachusettsu, ki so rezultate svoje raziskave pred nedavim objavili v reviji New Scientist.

Pajčevina se lahko raztegne do petnajst odstotkov preden se raztrga, medtem ko imajo materiali, iz katerih sedaj izdelujejo neprobojne jopice, precej manjšo razteznost. Pajčevina je tudi manj občutljiva na temperaturo. Znanstveniki poskušajo ugotoviti, zakaj je prava pajčevina toliko močnejša. Elektromotor vsak dan naplete 320 m svilenen niti iz posebnih zlez srednjeameriškega pajka vrste Nephila clavipes. Predvidevajo, da bodo že v bližnji prihodnosti lahko testirali prototipe uporabnih izdelkov te vrste, se posebej neprobojne jopice in močnejše vrvi.

FIZIKA / SEDANJA MIKROSKOPSKA TEHNIKA OMOGOČA RAZISKOVALCEM VPOGLED V NAJMANJŠE DELCE

S pomočjo mikroskopske tehnike do novih spoznanj in natančnih meritev

Misliti o majhnem. Ne, zdaj misliti se o manjšem. V "čudežni deželi", ki so jo znanstveniki pred nedavnim začeli odkrivati in raziskovati, je zrno riza veliko kot asteroid in kapljica vode kot ogromno sladko jezero na celi. Z uporabo novih naprav velikih zmogljivosti so raziskovalci in biologi z univerze v Chicagu pridri v velike rdeče krvne celice. Tako so dobili vpogled v proteinske molekule. Na znanem kalifornijskem inštitutu za tehnologijo so kemiki začudeno opazovali, kako je vodikov atom privlačil

kisik iz molekule ogljikovega dioksida, na stand-sfordski univerzi pa je fizik Stevek Chu postal prvi izvedenec za tehniko levitacije milijonov atomov natrija v jekleni posodi, iz katerih nastanejo svetleči vodometi, ce jih iz posode izpustimo. V zadnjem času je Chu s sodelavci raztegoval dvojno vijajnico molekule DNA v molekulo, podobno ravni vrvi. Ko so en konec molekule sprostili, je ta znova skocila v prvotni položaj, kot da bi bila iz gumija.

Podobno kot so izboljšave navigacijskih

naprav odprle jadnicam ocean, je nova generacija preciznih instrumentov odprla vpogled v mikrosvet.

Z dodanimi računalniki, ki pravo poplavo podatkov spreminijo v slike na zaslonih, znanstveniki lahko posežejo v vse svetove, od živih celic do posameznih atomov. "Tudi ta tehnologija je se zmeraj precej groba, " omenja Chu, " a kdo ve, kaj bomo z njo dosegli v naslednjih nekaj letih. Med instrumenti, ki s tem znanstveniki zbujajo posebno radovednost, so naslednji:

Fotosekundni laserji

Kot bliskavice, ki osvetlujejo submikroskopsko plesišče, te naprave lahko zamrznejo gibanje atomov in molekul z bliski svetlobe. S temi laserji lahko proučujejo združevanje natrijevih atomov z drugimi atomi in ugotavljajo, kako rastline pretvarjajo sončno energijo z znanim procesom fotosinteze. Fiziki iz kalifornijskega raziskovalnega središča Lawrence Berkeley Laboratory poročajo, da so ta tip laserja uporabili za izdelavo posnetkov kemijskih reakcij. To je prvi korak k

vidni percepciji. Reakcije, ki se sproža, ko se svetloba dotakne mrežnice, doslej se ni bilo mogoče neposredno opazovati. Čas trajanja te reakcije v laboratoriju ocenjujejo na 200 femtosekund, se pravi milijonink milijardinke sekunde. Kako hitro je to? Če svetloba lahko v dobri sekundi prepotuje razdaljo med Zemljo in Luno, v eni femtosekundi prepotuje razdaljo ene stotinke debeline cloveske lasu. "To vrsto časovne skale si je skoraj nemogoče predstavljati, " pravi direktor laboratorija Charles Shank, eden od pionirjev pri razvoju te tehnologije.

Laserske pasti

Z laserskimi zarki je mogoče zajeti v past skupine atomov, ki jih potem lahko poljubno premikamo. Ker pa se atomi pri sobni temperaturi gibljejo skoraj z nadzvočno hitrostjo, jih morajo najprej upočasniti. Leta 1985 so v ta namen izdelali "optične melase" in tako omogočili upočasnjevanje. Kot pove že ime, optična melasa z uporabo svetlobe ustvarja elektromagnetno zavoro, da poplesujoče atome spravi v mirovanje. Ker pri tem atomi izgubijo skoraj vso kinetično energijo, se pri mirovanju približajo absolutni ničli, se pravi temperaturi, pri kateri se gibanje zaustavi.

Znanstveniki ugotavljajo, da materija pri takih supernizkih temperaturah kaže bizarne nove lastnosti. Tak primer je vodomet, ki ga je ustvaril Chu in ki znanstvenikom omogoča, da lahko opa-

zujejo prosti pad atomov in s tem merijo gravitacijsko silo z doslej nesluteno natančnostjo. Prav tako vodometi omogočajo merjenje oscilacij atomov cezija se natančneje kot doslej. Cezijevi atomi za atomske ure, ki so najnatančnejši merilci časa, so podobni kvarčnim (kremenovim) kristalom v zapetstih urah.

Optične pincete

Z enim samim zarkom infrardece laserske svetlobe lahko znanstveniki zajamejo in manipulirajo vse snovi od molekul DNA do bakterij, ne da bi jih poškodovali. Med drugim optične pincete omogočajo, da se drobni organizmi med proučevanju premikajo tudi medtem, ko znanstveniki raziskujejo njihove drobne gibalne organe. Z njimi je mogoče posegati tudi v celicne stene do specializiranih organov celic, kakršni so organeli. Trenutno raziskovalci s to tehnologijo proučujejo mehanično silo, ki jo daje ena sama molekula miosina, enega od proteinov v misicah, ki omogoča gibanje. Prav tako znanstveniki raziskujejo prave sposobnosti posameznih spermijev. "Nekega dne bomo mogoče sposobni prijeti živo moško spolno celico in jo spraviti v žensko spolno celico, " domneva Michael Berns z Beckmanovega inštituta za laserje in medicinske klinike pri kalifornijski univerzi.

Skanirajoči tunelski mikroskop

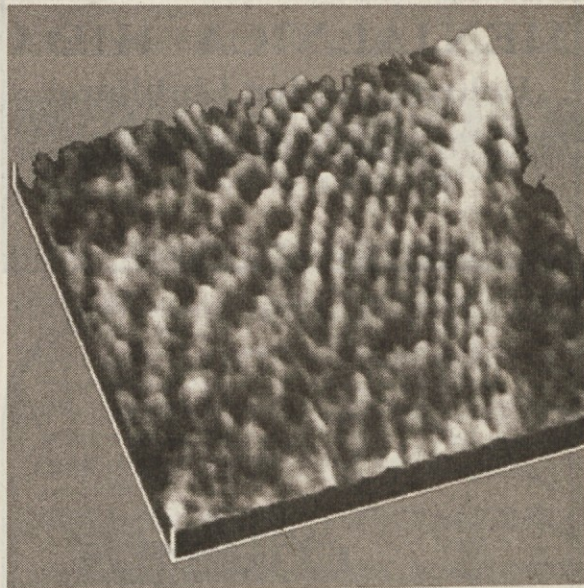
To napravo so izdelali pred komaj desetimi leti.

Z njo prek kovinskega tipala sondirajo površine, široke le nekaj atomov. Na zelo kratki razdalji lahko elektroni potujejo v prostor med tipalom in površino in tako nastane pojav tuneliranja.

Ta ustvarja majhen tok, s katerim je mogoče atome ali molekule premikati z izjemno natančnostjo. Tako so lanske leto fiziki iz raziskovalnega središča Almaden, ki sodi pod okrilje znane družbe IBM, manipulirali 35 atomov ksenona na površino niklja, s tem da so izpisali ime podjetja. Hkrati so sedem atomov spravili v miniaturno posodo z rilcom, v katerem lahko opazujejo kemijske reakcije na nivoju atomov, in naredili delujočo verzijo elektronskega stikala iz enega samega atoma, ki lahko vsaj teoretično nadomesti tranzistor. Čeprav je nekaj tovrstnih dosežkov prav muhastih, eden izmed takih primerov je sestava miniaturnega zemljevida zahodne poloble iz atomov zlata, pa taki podvigi napovedujejo tehniko, ki bo morda omogočila shranjevanje računalniških podatkov v nerazumljivo majhnih napravah.

Mikroskopi z atomsko silo

Podobno kot mikroskopi imajo tudi ti instrumenti majhen vrh, ki spominja na gramofonsko iglo. Z njimi je mogoče razbirati površino in slediti obrisom posameznih atomov nekako tako, kot slepa oseba bere Braillovo pisavo. Ker je elektromagnetna sila pri vrhu

majhna, lahko tak mikroskop zelo občutljivo sondira širok razpon najrazličnejših površin, tudi sten živih celic.

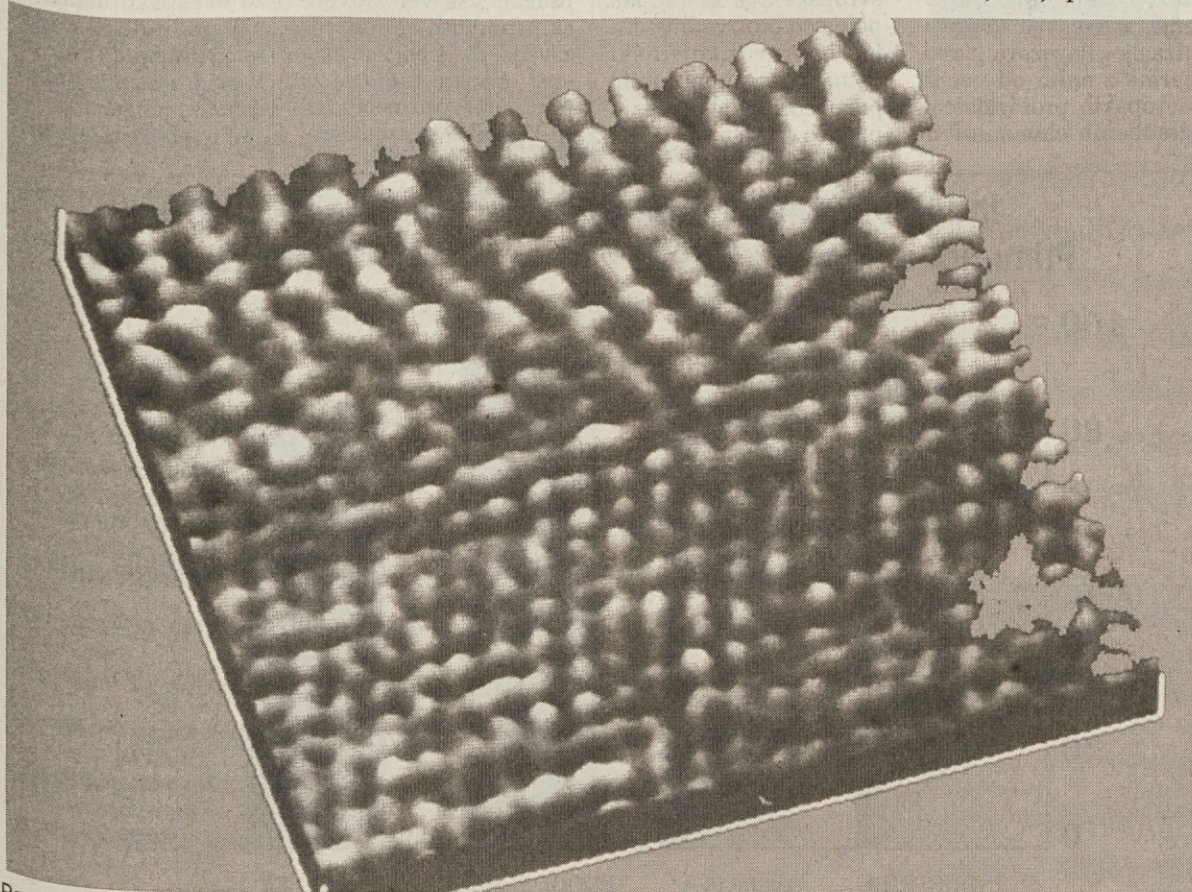
Se bolj presenetljivo pa je, da z uporabo neznatne sile ali pritiska naprava odstrani vrh celic, ne da bi poškodovala njihovo notranjost. Instrument so znanstveniki že uporabili za proučevanje v bioemiji, in sicer nastanek krvnih strdkov, atomsko strukturo skolk in odkrivanje drobnih komunikacijskih kanalov, ki povezujejo posamezne celice. "Gledamo v tako majhen svet, da tega skoraj ne moremo razumeti, " ugotavlja fiziolog z univerze v Chicagu Morton Arnsdorf.

Zadnji izumi so brez dvoma velikega praktičnega pomena. Natančnejša atomska ura je samo eden takih primerov, kajti če lahko v zemeljsko krožnico spravimo boljso atomsko uro, lahko izpopolnimo globalni sistem za navigacijo, s pomočjo katerega bodo letala lahko pristajala tudi v izjemno gosti megli, kot navaja William Phillips z ameriškega nacionalnega inštituta za standarde in tehnologijo. Za zdaj si je se težko predstavljati, da bi lahko instrumente uporabili v industriji polprevodnikov za proizvodnjo mikroskopsko majhnih

naprav. Vsekakor bi optične pincete lahko uporabljali kirurgu pri odpravljanju ali zdravljenju posameznih celic, s femtosekundnim laserjem pa bi lahko nadzorovali kemijske reakcije. Fizikalni kemik z univerze v Chicagu Steven Sibenr pravi: "V prihodnje bi kombinacija teh magičnih carobnih palčic lahko postala znatno močnejša, pa četudi bi uporabljali eno samo."

Taki čudeži se seveda ne bodo uresničili čez noč. Fizik iz IBM-a Donald

Eigler svari: "Stikalo iz enega samega atoma je res videti majhno, dokler ne vemo, da potrebujemo cele sobe opreme za njegovo izdelavo. Vseeno pa bodo računalniški čipi v velikosti bakerij in motorji v velikosti molekul miosina kaj kmalu stopili iz sveta fantazije v svet resnicnosti." Futurist Eric Drexler, predsednik inštituta Foresight iz Paola Alta v Kaliforniji, dodaja, da so znanstveniki leta in leta razstavljali atome z namenom, da bi jih razumeli. Zdaj pa je prisel čas, ko skušamo dognati, kako jih lahko sestavimo, da bi naredili koristne stvari. S tako močnimi instrumenti bodo znanstveniki in inženirji najbrž kaj takega kmalu tudi zares sposobni uresničiti. (M.K.)

Posamezni atomi so videti kot hribočki na mikroskopu, ki deluje po principu atomske sile. Slika zgoraj prikazuje plast atomov bakra in plast atomov zlata; v desnem kotu pa, kako elektrokemična korozija odstrani plast bakra.

NOVICE

Posvet o prestrukturiranju
javnega sektorja

BLEJ - Učinkovitost javnega sektorja, zlasti javnih služb, je zaradi njihovega obsega, pa tudi zato, ker kot infrastruktura vplivajo na druge dejavnosti, izredno pomembna za makroekonomski sistem države, je v svojem uvodnem referatu zapisal slovenski minister za varstvo okolja in urejanje prostora Miha Jazbinsek, ki je včeraj odprl dvodnevni mednarodni posvet o prestrukturiranju javnega sektorja v Sloveniji. Vsebinsko blejskega srečanja je v neposredni povezavi z današnjim (ne) sprejetjem zakona o gospodarskih javnih službah v slovenski skupščini, »je posebej poudaril minister Jazbinsek, ki je svoj nastop skoraj v celoti posvetil omenjenemu predlogu zakona. Zakon bo določal način in oblike delovanja gospodarskih javnih služb, ki jih veljavna zakonodaja določa kot dejavnosti materialne infrastrukture, ki imajo poseben družbeni pomen (področje energetike, prometa in zvez, komunalne dejavnosti, vodnega gospodarstva...).

Posvet, ki ga skupaj z »Jazbinskovim« ministrom organizira Institut za javno upravo Pravne fakultete v Ljubljani, se bo nadaljeval tudi danes, osrednji dogodek pa bo nastop vodilnega evropskega strokovnjaka za javna podjetja, dr. Raymunda Sanerja iz Svize. (V.B.)

Obvestilo uporabnikom bančnih
avtomatov

LJUBLJANA - Ljubljanska banka obvešča uporabnike bančnih avtomatov, da zaradi priključitve in preizkusa signalno varnostnih naprav, ki so bile nameščene ob vgraditvi novega sistema neprekinjenega napajanja, bančni avtomati ne bodo delovali v soboto, 21. novembra od 18. do predvidoma 24. ure. Vsem uporabnikom bančnih avtomatov se Ljubljanska banka opravičuje za morebitne nevšečnosti zaradi napovedane prekinitve.

Srečanje gospodarstvenikov

MURSKA SOBOTA - V Gradcu je ta teden potekalo dvodnevno srečanje gospodarstvenikov z avstrijske in slovenske Stajerske in iz Prekmurja. Posvet je pokazal nujnost odprtega sodelovanja ne le na najvišjih, meddržavnih, ampak tudi na regionalnih in nižjih ravneh. (G. G.)

upimo

menjalnice

Ljubljana, Subičeva 1, Tel. 061 212 073,

od 8.30 do 18. ure

Sežana, Euroservis, tel. 067 31230

MENJALNICA HIDA
Pokrita tržnica LjubljanaMENJAMO TUDI LIRE, DOLARJE, FRANKI, KRONE, FUNTE IN GULDNE
VEDNO NA ZALOGI TUDI HRVAŠKI DINARJI

Delovni čas: 7.00 do 19.00 Tel.: 061/126-111, 127-273

COME2US

TURISTICNA AGENCIJA COME2US
VAS VABI V:

VERONO 21.11. – filatelistična in numizmatična razstava – avtobus, 1 dan, DEM 40

PRAGO 27. 11. – možnost obiska gledališke predstave in božični nakupi v Moedlingu (Avstrija) – avtobus, 3 dni, DEM 250

LONDON 11.12. – z ogledom Mišelovke – letalo, 3 dni, DEM 650

FIRENCE 18.12. – v božičnem vzdušju – avtobus, 2 dni, DEM 220

BANGKOK IN PATAYO 25.12.92.–3.1.93 – DEM 1.550

FLORIDA – ORLANDO DISNEY WORLD
30.1.93–6.2.93 – USD 1.490

NUDIMO TUDI:

- letalske vozovnice znanih svetovnih družb po ugodnih cenah
- počitnice po katalogih znanih svetovnih agencij
- počitnice v zasebnih apartmajih po Evropi (Interhome)
- počitnice po vaših željah po vsem svetu
- zimске počitnice v Sloveniji, Italiji, Avstriji in Franciji
- rezervacije hotelov po vsem svetu
- menjalniške storitve

KJE SMO?

V poslovni hiši KOMPAS HERTZ, Celovška 206, Ljubljana; tel.: 061/574-188, 571-668, 191-311, fax: 061/572-635; delovni čas: 8–17h

SLOVENIJA / RAZVOJ HRANILNIŠTVA

Kapitala manj,
hranilnic več

Oteženo iskanje ustreznih rešitev

BORUT REPANSEK

Hiter razvoj finančnega sistema v Sloveniji narekuje tudi potrebno hitrost prilagajanja pravnih predpisov in včasih ne hote otežuje iskanje haju-streznih rešitev. Nekaj taksnega se dogaja pri usmerjanju in pravnem urejanju razvoja hranilnic v Sloveniji. Razvoj hranilništva in hranilnic v evropskih državah namreč poteka drugače, kot pri nas.

Medtem ko je razvoj hranilnic v Sloveniji po drugi svetovni vojni zastal, so se te v tujini intenzivno razvijale. Preoblikovale so se v ustanove, bistveno drugačne od več kot 500 predvojnih hranilnic, ki so ostale v spominu starejše generacije Slovencev. Hranilnice v tujini so se po drugi svetovni vojni prilagodile procesu oblikovanja univerzalnih bančnih institucij, značilnem za kontinentalno Evropo, tako da so ponudile zelo široko paleto storitev. Istovrstno je v hranilništvu - tako kot v bančništvu - teklen proces koncentracije kapitala. Stevilo hranilnic se je manjšalo, na trgu bančnih storitev so se lahko obdržale le tiste dovolj velike, katerih ponudba in stroški poslovanja so bili konkurenčni banc-

nim Trend odpravljanja razlik med hranilnicami in bankami ni obšel pravne oblike hranilnic. Vsa si je bilo značilno, da so bile hranilnice kreditne ustanove javnega prava. V zadnjih letih se je položaj ponekod začel spreminjati - hranilnice postajajo delniške družbe.

Za spremenjeno poslovno filozofijo - spremembe pa so bila nujne, če so se hranilnice zelele obdržati na trgu - je pravna oblika delniške družbe primernejša tudi glede osnovnega motiva poslovanja. Za hranilnice pretekle dobe namreč to ni bil dobiček, ki je značilen za delniške družbe. Hitrost sprememb je v različnih državah seveda različna; zanimivo pa je, da v tem procesu zastajajo nemške hranilnice, za kar obstajajo posebni vzroki. Eden med njimi je ta, da so v zadnjem desetletju uspele podvojiti lastni kapital, čeprav se je njihovo število le malo zmanjšalo. Povprečna nemška hranilnica je imela lani okoli 57 milijonov DEM lastnega kapitala. V Sloveniji je proces nasproten, saj kljub pomanjkanju kapitala v slovenskem bančništvu število hranilnic v zadnjem letu narasča. Za ustanovi-

tev hranilnice namreč zakon o bankah in hranilnicah predpisuje najnižjo ustanovitveno vlogo v višini 1,5 milijona tolarjev. Če upoštevamo sedanjo višino obrestne marže, je njihovo poslovanje lahko precej donosno. Zaradi več kot nizkega minimalnega ustanovitvenega kapitala in s tem možnosti, da je tudi jamstveni kapital hranilnic nizek, je na specifičen način urejeno vprašanje jamstva hranilnih vlog varčevalcev, za katere si morajo hranilnice pridobiti garancijo poslovalne banke ali ustrezno zavarovalno pogodbo. V nasprotnem primeru jim Banka Slovenije ne izda dovoljenja za zbiranje hranilnih vlog. Do 31. oktobra letos je dobilo dovoljenje za poslovanje enajst hranilnic in med njimi sta dve, ki zaradi omenjenega vzroka ne smeta zbirati hranilnih vlog.

V slovenskem finančnem sistemu pa poleg hranilnic poslujejo tudi njim podobne hranilniške institucije, katerih skupna bilanca vsota presega skupno bilanco vsoto hranilnic za več kot dva in polkrat. Hranilno-kreditnih služb s specifičnim načinom poslovanja je v Sloveniji namreč 75.

INTERVJU / ANDREJ KAVČIČ

»Zakon naj ščiti
vlagatelja«

ALENKA L. JAKOMIN

Andrej Kavčič je diplomirani pravnik, ki se pri podjetju Capita d.o.o. ukvarja z borznim posredništvom. Z njim smo se pogovarjali o podjetju, ki ima sedež na Ljubljanski borzi od aprila 1991, ukvarja pa se tudi z drugimi finančnimi posli. Capita je bilo v lanskem letu (s petimi zaposlenimi) po

nov mark prometa. Zdaj, ko EDP-jev ni več, trgujemo na borzi z vrednostnimi papirji za svoj račun, poleg tega pa obračamo portfelj naših komitentov.

S katerimi vrednostnimi papirji največ trgujete?

Vecinoma so to papirji, ki kotirajo na Ljubljanski borzi. Trgujemo pa tudi z

vasimi komitenti? So to pravne osebe ali fizične?

Stevilčno prevladujejo fizične osebe, pravne pa so kapitalsko močnejše. Naložbe v vrednostne papirje so zanimive zlasti za podjetja, ki preizek kapitala ne vlagajo v proizvodnjo. Podjetje se seveda lahko samo odloči katera vrednostne papirje bo kupilo, lahko pa odločitev prepusti nam, in sicer tako, da nam prepusti vodenje svojega portfelja. Isto velja tudi za fizične osebe.

Pripravlja se nova zakonodaja o borzi in o vrednostnih papirjih, ki bo precej strožja od zdaj veljavne zakonodaje. Za borzno-posredniške hiše kot je vasa bo prinesla precejšnje spremembe. Kaj kot borzni posrednik priporočate pripravljalcem zakona?

Nova zakonodaja bo prav gotovo koristna, saj borza in trgovanje na borzi rabita zakonsko regulativo. Vendar pa bi se morali tisti, ki zakonodajo pripravljajo, zavedati, da se borznistvo pri nas šele razvija, zato bi bilo nesmiselno, da bi že v začetni fazi zakonsko omejevali investiranje v vrednostne papirje. S tem mislim na prvih deset let razvoja borze in trgovanja z vrednostnimi papirji pri nas. Zakonodaja bi morala v čim večji meri ščititi investitorja, ne pa ga omejevali pri njegovem poslovanju. Če bomo razvoj zatrli že v začetni fazi, ne bo imela od tega koristi ne država ne sam investitor.

Andrej Kavčič (Foto: Jože Suhadolnik/TRIO)

ustvarjenem prometu drugo najmočnejše zasebno podjetje v Sloveniji.

Kaj vse obsega vaše poslovanje?

Ukvarjamo se z nakupom in prodajo hrvaških dinarjev, deviz in seveda z borznim poslovanjem. Ko je bilo aktualno trgovanje z evidenčnimi deviznimi pravicami, smo največ trgovali z njimi in na ta račun prek borze ustvarili prek 28 milijon-

drugimi. Najmanj so riznični državni vrednostni papirji, kar pomeni, da je vlaganje v te papirje najbolj varna naložba. Pri delnicah in drugih vrednostnih papirjih je rizikost večja, s tem pa je lahko večja tudi njihova obrestna mera in nizja cena pri nakupu papirja, to pa donos poveča. S trgovanjem se lahko pri nas doseže lep dobiček.

Kdo prevladuje med

GOSPODARSKO RAZSTAVIŠČE / SEJEM POHIŠTVA

Nagrajeni

Zlata plaketa in nagrada DOS Marlesu

Komisija za ocenjevanje in dodelitev priznanj Skupščine mesta Ljubljana je podelila pet nagrad najboljšim slovenskim razstavljalcem na 3. ljubljanskem pohištvenem sejmu. Kristale mesta Ljubljana so prejeli tovarna pohištva Cepovan in oblikovalka Mini Mozetic za direktorski kabinet

NATASA PEROVIC

Tempus, podjetje Marles Holding in oblikovalka Irena Antolc za kuhinjo Asteria, podjetje Petric in oblikovalka Vidojka Cerne za stebre za shranjevanje CD plošč, Stolar- na Javor - Bac in oblikovalec Viktor Udovic za

jedilniško garnituro Bac ter podjetje Lina design in oblikovalca Dusan Skusek-Ursic in Damjan Ursic za sistem pisalnih miz Lina. Strokovna žirija uredništva revije Nas dom pa je letos dodelila Zlato plaketo tovarni po-

hištva Marles Maribor za kuhinjsko pohištvo Asteria avtorice Irene Andolc. Za oblikovalske dosežke na področju pohištvene industrije je nagrado podelilo tudi Društvo oblikovalcev Slovenije, prejelo pa jo je podjetje Marles iz Maribora in oblikovalci Irena Antolc, Marjan Cepek in Irena Kranjc.

Nagrajena Marlesova kuhinja (Foto: Srđan Živulović/TRIO)

NOVO MESTO / NOVOTERM

Nemci kupili
večinski del

Ena največjih tujih naložb

Krka, tovarna zdravil, p.o. Novo mesto in nemški koncern Pfeleiderer Bau- und Verkehrssysteme AG sta podpisala pogodbo, s katero je nemški partner odkupil 80 odstotkov lastniškega deleža Krke v njenem podjetju Krka Novoterm, tovarna steklene volne. Pogajanja o celotnem projektu, ki po višini neposrednega priliva deviznih sredstev sodi v skupino večjih tujih vlaganj v Slovenijo, so se začele letosnjega maja. Po dogovoru in s sodelovanjem s Krkinim vodstvom sta potek dogovorov vodila Sklad za razvoj Republike Slovenije in Agencija za privatizacijo. Povezava Novoterm z enim od večjih evropskih proizvajalcev gradbenih elementov in

izolacijskih materialov daje novomeškemu podjetju dve pomembni prednosti, ki mu zagotavljata uspešen razvoj v prihodnje. To sta potreben kapital za tehnološko modernizacijo proizvodnje in vključitev v evropske trge, za kar domači finančni viri ne bi zadostovali. Koncern Pfeleiderer bo kot novi lastniški partner Novoterm z v letu 1993 vložil v posodabljanje tehnoloških postopkov in povečanje zmogljivosti deset milijonov DEM, se enkrat toliko pa v naslednjih letih. S tem bo zagotovljen izvoz na evropske trge za več kot polovico proizvodnje. Krka, čeprav manjšinski delničar ima v nekaterih primerih pri glasovanju pravico do veta. (B. C.)

SLOVENIJA / O KAKOVOSTI

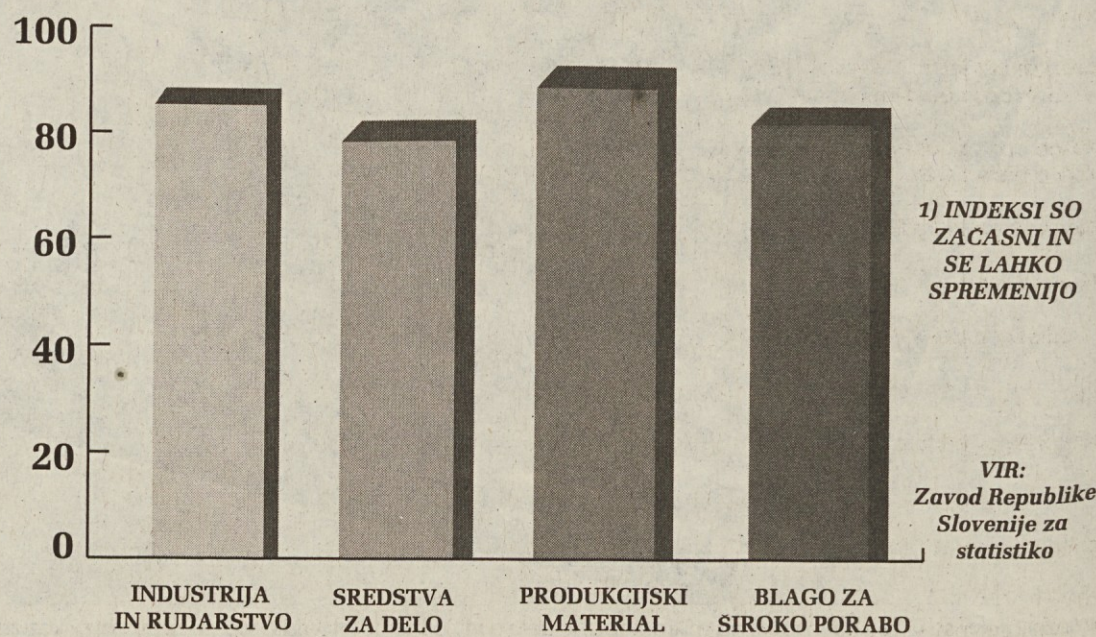
Kakovost za
preživetje

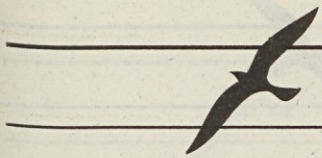
Kako spodbujati kakovost?

MILE ČUK

Bled - Na Bledu se danes začela prva letna konferenca Slovenskega združenja za kakovost, na kateri sodeluje skoraj 150 strokovnjakov, med njimi tudi nekaj iz tujine. Motto konference je Kakovost in mi, prijavljenih pa je kar štirideset referatov, ki naj bi odgovorili na vprašanje, kje smo trenutno v Sloveniji z uvajanjem sistemov kakovosti in kaj je treba storiti za spodbujanje in razvijanje ideje o kakovosti in njeno uresničevanje v praksi. Vse več slovenskih podjetij se namreč zaveda, da je boj za kakovost obnem tudi boj za preživetje v razmerah, ko so izgubila vzhodnoevro-

pske in jugoslovanske trge. Preostane jim namreč samo to, da se s kakovostjo uveljavijo na svetovnem trgu, kjer je konkurenca izredno močna, tako da so uspešni lahko le najboljši ali tisti, ki so se pravočasno zavedeli pomena uveljavljanja kakovosti. Spodbudne so ocene, ki naj bi jih potrdila tudi blejska konferenca, da se je takšna zavest v slovenskem gospodarstvu začela siriti po zaslugi posameznih podjetij, ki so se pravočasno odločili za evropsko usmeritev pri graditvi in certificiranju sistemov kakovosti. V pripravi pa je tudi nacionalni program kakovosti Republike Slovenije.

Indeksi fizičnega obsega industrijske proizvodnje.
Primerjava: jan. - okt. 1992 / jan. - okt. 1991 (indeks je 100)

MENJALNIŠKI TEČAJI

17. novembra 1992

menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 ITL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A Banka	61,40	62,05	8,69	8,80	7,05	7,18
Akont no.1	61,00	62,00	8,65	8,85	6,95	7,20
AMTK plus*	62,10	61,55	8,65	8,95	7,00	7,28
Avtohiša Ljubljana*	61,20	61,90	8,68	8,91	7,15	7,32
Banka Vipra, Nova Gorica	61,63	62,27	8,70	8,79	7,16	7,23
Banka Zasavje	61,20	62,40	8,70	8,87	6,90	7,40
Bela vrtnica	61,40	62,30	8,60	8,90	7,00	7,30
Bobr Irzin*	61,40	62,00	8,65	8,80	7,10	7,25
Bobr Fuzine*	61,40	62,00	8,65	8,80	7,10	7,25
BTC d.d. Ljubljana	61,60	62,45	8,55	8,85	7,10	7,30
BTC terminal Sezana*	61,25	62,20	8,55	8,73	7,10	7,20
Burin*	61,35	62,20	8,62	8,75	7,10	7,20
Come 2 Us*	61,50	62,10	8,65	8,80	7,00	7,25
Creditanstalt Nova Banka	61,40	62,00	8,70	8,85	7,00	7,30
Dolenjska banka	60,50	61,80	8,55	8,81	6,97	7,25
Erona globtour*	60,50	62,00	8,55	8,81	6,96	7,27
Eros Ljubljana*	61,70	62,10	8,65	8,85	7,00	7,20
Eros Kranj*	61,70	62,20	8,65	8,80	7,10	7,20
Eurofords International*	61,50	62,50	8,65	8,85	7,00	7,30
Feniks d.o.o. Portorož	61,50	62,52	8,52	8,88	7,11	7,21
Floras d.d. Idrija	61,50	62,70	8,60	8,90	7,02	7,20
Golfturist	61,20	62,10	8,58	8,84	7,00	7,20
Hida*	61,75	61,95	8,74	8,79	7,15	7,23
Hipotekarska banka Koper	61,50	62,30	8,60	8,85	7,10	7,28
Hranilno kreditna služba	61,60	62,05	8,70	8,80	7,10	7,19
Ilirika Ilirska Bistrica	61,30	62,70	8,40	8,84	7,00	7,20
Ilirika Slovenj Gradec	61,70	62,00	8,73	8,80	7,12	7,18
Ilirika Postojna	61,70	62,40	8,67	8,83	7,10	7,19
Invest	61,40	62,00	8,67	8,83	7,09	7,28
Italdesign*	61,65	62,30	8,67	8,77	7,12	7,22
Klub Slovenijales	61,40	62,00	8,65	8,85	7,10	7,25
Komercialna banka NG d.d.*	61,16	62,98	8,45	8,88	6,75	7,20
Komercialna banka Triglav d.d.	61,00	62,46	8,58	8,88	7,08	7,33
Kompas Fintrade*	61,20	62,19	8,70	8,80	7,10	7,28
Kompas Hertz Bled*	61,60	62,10	8,60	8,80	6,90	7,10
Kompas Hertz Idrija*	61,30	62,30	8,60	8,80	6,85	7,05
Kompas Velenje	61,50	62,00	8,60	8,80	6,90	7,10
Kompas Hertz Celje*	61,40	62,00	8,60	8,80	6,90	7,10
Kompas Hertz Krško*	61,40	61,90	8,60	8,80	6,90	7,10
Kompas Hertz Tolmin*	61,30	62,30	8,60	8,80	6,85	7,05
Kompas Hertz Novo Mesto*	61,40	61,90	8,60	8,80	6,90	7,10
Kompas Holidays	61,70	62,30	8,60	8,80	7,05	7,30
Kreditna banka Maribor d.d.*	61,00	62,30	8,65	8,80	6,80	7,30
Ljubljanska banka d.d.	60,50	62,00	8,55	8,81	6,96	7,27
Libertas Koper*	61,52	62,05	8,65	8,80	7,13	7,21
MA	61,70	62,20	8,65	8,80	7,05	7,35
Media*	61,50	62,00	8,65	8,80	7,10	7,25
Mercator Turist	61,40	62,10	8,55	8,80	6,96	7,25
O.M.D.B.*	61,40	62,00	8,65	8,90	6,90	7,20
Otok Bled*	61,40	62,01	8,67	8,76	7,10	7,20
Petrol	61,50	62,00	8,65	8,80	7,05	7,20
Pionir Avtohiša	61,65	62,10	8,73	8,80	6,95	7,20
Posilna banka Slovenije*	61,00	61,99	8,45	8,79	6,71	7,15
Publikum Ljubljana	61,60	61,95	8,71	8,85	7,06	7,26
Publikum Kranj	61,60	62,19	8,70	8,85	6,99	7,20
Publikum Maribor	61,45	62,28	8,71	8,79	7,03	7,12
Publikum Piran	61,50	62,20	8,60	8,80	7,00	7,15
Publikum Celje	61,44	61,94	8,58	8,77	6,95	7,15
Publikum Dobova	61,55	62,45	8,61	8,93	7,01	7,31
Publikum Krško	61,55	62,45	8,61	8,93	7,01	7,31
Publikum Metlika	61,50	62,10	8,60	8,80	7,00	7,20
Publikum Mozirje	61,50	62,09	8,60	8,80	6,95	7,25
Publikum Novo Mesto	61,60	62,10	8,50	8,80	6,95	7,20
Publikum Sentilj	61,45	62,28	8,71	8,79	7,03	7,12
Publikum Sentjur pri Celju	61,60	62,20	8,65	8,80	6,20	7,00
Publikum Trebnje	61,30	61,79	8,50	8,80	6,85	7,19
Publikum Zalec	61,60	62,19	8,60	8,80	6,98	7,19
Publikum Sevnica	61,50	62,45	8,50	8,85	6,85	7,19
Roja	61,80	62,10	8,72	8,83	7,11	7,25
SKB banka d.d. Ljubljana*	61,75	62,08	8,77	8,82	7,22	7,25
Simotisk*	61,50	62,00	8,65	8,80	7,00	7,20
Slovenska investicijska banka*	61,50	62,10	8,45	8,80	6,78	7,19
Slovenijaturist Ljubljana	61,65	62,10	8,67	8,76	7,12	7,21
SZKB	61,60	62,05	8,70	8,80	7,10	7,19
Sonce	61,70	62,20	8,65	8,85	7,17	7,30
Slovenijaturist zel. p. Maribor*	61,60	62,50	8,70	8,82	6,70	7,20
Sl. hranilnica in posojilnica	61,60	62,10	8,70	8,85	7,10	7,20
Splošna banka Koper*	61,30	62,83	8,27	8,84	6,91	7,23
Splošna banka Celje	61,30	61,95	8,70	8,81	6,99	7,25
Stajerska banka obrti in podj.	61,65	62,10	8,70	8,80	6,90	7,30
Tartarus Postojna	61,41	62,57	8,39	8,81	6,91	7,19
Tentours Domžale	61,70	62,20	8,60	8,85	7,10	7,35
Tori*	61,65	62,00	8,70	8,85	7,00	7,30
Tourist service Portorož	61,35	62,20	8,54	8,73	7,07	7,20
Tricas*	61,50	62,10	8,70	8,80	7,10	7,25
Upimo	61,75	61,90	8,72	8,79	7,13	7,19
Valuta	61,70	62,20	8,55	8,80	7,00	7,25
Tečaj velja danes: *						

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 219 z dne 18. novembra 1992 — Tečaji veljajo od 19.11.1992 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	65,3034	65,4999	65,6964
Avstrija	040	šiling	100	846,5318	849,0790	851,6262
Belgija	056	frank	100	289,6813	290,5530	291,4247
Kanada	124	dolar	1	74,5643	74,7887	75,0131
Danska	208	krona	100	1555,0122	1559,6913	1564,3704
Finska	246	marka	100	1878,4024	1884,0546	1889,7068
Francija	250	frank	100	1767,0324	1772,3494	1777,6664
Nemčija	280	marka	100	5955,6196	5973,5402	5991,4608
Grčija	300	drahma	100	—	46,0739	46,2121
Irska	372	funt	1	—	158,1793	158,6538
Italija	380	lira	100	6,9740	6,9950	7,0160
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	18,0000	—
Japonska	392	jen	100	76,0533	76,2821	76,5109
Nizozemska	528	gulden	100	5294,2481	5310,1786	5326,0091
Norveška	578	krona	100	1464,1891	1468,5949	1473,0007
Portugalska	620	escudo	100	67,0603	67,2621	67,4639
Švedska	752	krona	100	1581,5148	1586,2736	1591,0324
Švica	756	frank	100	6603,5910	6623,4614	6643,3318
Velika Britanija	826	funt sterling	1	143,0202	143,2010	143,6000
ZDA	840	dolar	1	94,6050	94,8897	95,1744
Evropska Skupnost	955	ECU	1	117,2006	117,5533	117,9060
Španija	995	peseta	100	83,2000	83,4504	83,7008

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov
Banke Slovenije na dan 18. NOVEMBRA 1992

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 10. 12. 1992 (prodaja ukinjena):					1,000,000	570,705	594,722	1,165,427
21	59.7354	114,1411%	118,9444%	116,5427%	100,000	57,071	59,472	116,543
2) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 15. MARCA. 1993:					1,000,000	556,351	582,960	1,139,311
116	59,7354	111,2702%	116,5919%	113,9311%	100,000	55,635	58,296	113,931

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

19. NOVEMBRA 1992	v SIT za 100 HRD	
menjalnica	nakupni	prodajni
AMTK plus*	12,00	22,00
Banka Zasavje	15,00	21,00
Burin*	15,00	20,00
Tori*	14,00	22,00
Sonce	14,00	20,00
MA	14,00	22,00
Invest	14,00	20,00
Eros Ljubljana*	14,00	18,00
SKB banka d.d. Ljubljana	12,00	19,00
Publikum Celje	14,00	18,00
Kreditna banka Maribor	14,00	20,00
Tečaj velja danes: *		

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

18. NOVEMBRA 1992	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1335	1375
nemška marka	845	862
francoski frank	249	256
holandski gulden	747	769
belgijski frank	40,80	42,15
irski sterling	2030	2090
irski sterling	2240	2270
danska krona	220	226
grška dramma	6	6,60
kanadski dolar	1025	1080
japonski jen	10,75	11,05
švicarski frank	925	945
avstrijski šiling	119	123
norveška krona	207	213
švedska krona	224	229
portugalski escudo	9	10
španska pezeta	11,50	12,15
avstralski dolar	900	940
madžarski fiorint	11	15,50
slovenski tolar	13,75	14,50
hrvaški dinar	1,50	2,50

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

18. NOVEMBRA 1992			
država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pilberk	10,00	11,00
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	11,00	11,80
Avstrija	Posojilnica Borovlje	10,50	12,20
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	11,00	11,80
Avstrija	Posojilnica Ločilo	11,00	12,00
Italija	Kmečka banka Gorica		
Italija	Tržaska kreditna banka		

DEVIZNI TRG BEOGRAD

18. NOVEMBRA 1992	ZA DEVIZE				
država	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni
Avstrija	šiling	100	6645,1749	6665,1704	6685,1659
Francija	frank	100	13862,5930	13904,3060	13946,0190
Nemčija	marka	100	46705,0790	46485,6150	46986,1520
Italija	lira	100	54,8604	55,0255	55,1906
Švica	frank	100	51675,7640	51831,2580	51986,7520
ZDA	dolar	1	747,7500	750,0000	752,2500
V. Britanija	funt	1	1132,4648	1135,8724	1139,2800

opombe: Tečaji veljajo za jugoslovanski dinar.

MEDPODJETNIŠKI TRG

Tečajna lista Ljubljanske banked.d. za obračun
deviznih prilivov in odlivov podjetij
Tečaji veljajo od 19. novembra 1992 od 00.00 ure dalje

država	valuta	enota	ZA DEVIZE	
			nakupni	prodajni
Avstrija	šiling	100	870,1050	872,9550
Francija	frank	100	1813,4820	1819,4220
Nemčija	marka	100	6106,0000	6126,0000

planinski svet

Veselo marlinovanje

Izredna udeležba planincev in prijateljev društva dokazuje, kako je priljubljeno marlinovanje, ki ga tradicionalno, vsako leto, prireja SPDT. Mnogi nočejo zamuditi te priložnosti in se pridružijo veselim planincem, ki običajno z izletom in družabnostjo zaključujejo vsakoletno bogato izletniško sezono društva. Prav zato se je prejšnjo nedeljo na Proseku zbralo okrog sto udeležencev letošnjega marlinovanja, ki so se z avtomobili odpeljali preko mejnega prehoda na Gorjanskem do vasi Lipe. Tu so vzeli pot pod noge in se v nekaj manj kot eni uri povzpeli na Trstelj. Le škoda, da je izletnikom vreme spet nagajalo. Po sončni soboti so vsi pričakovali, da bo sonce sijalo tudi v nedeljo. Pa vendarle, kljub oblačnosti in zoprnemu vremenu, se je na Trstelj povzpelo veliko število planincev, ki so nato naredili še kratek postanek v tamkajšnji planinski koči. Kasneje so bili mnogi mnenja, da bi bilo lahko hoje še več, kajti vzpon na Trstelj ni bil prav nič zahteven. Družabnost se je potem nadaljevala v lovski koči Delce pri vasi Nadrožica blizu Gorjanskega. Planinci so se razposajeni vmili z avtomobili iz Lipe in pri lovskem domu jih je na lepo urejenem prostoru pod veliko lipo cakalo kosilo: golaz s polento in solata. Po kosilu so prireditelji zanetli ogenj in pekli kostonje v največje veselje prisotnih, izkazale so se tudi članice, ki so za to priložnost pripravile slasice. Vzdrusje je bilo prisrčno in prijateljsko, razpoloženje tako sproščeno, da so se vsi odlično počutili ob obilni hrani in kostonju. K prisrčnemu razpoloženju, kljub temu, da je v popoldanskih urah začelo deževati, sta v odločujoči meri prispevala tudi harmonikaša, ki sta ob veselih zvokih navduševala številne udeležence, da je zadonela vesela pesem. Med izletniki so bili tudi taki, ki so improvizirali nabiralno akcijo za društvo. Ob slovesu so mnogi izrazili željo, da bi SPDT prirejalo še taka srečanja in družabnosti.

Predavanje o Islandiji

Nadaljuje se niz predavanj, ki jih SPDT prireja za svoje člane in prijatelje. Zvečer se bo v Gregorčičevi dvorani v ul. Sv. Franciška 20 ob 20.30 predstavila prof. Katja Kalc, ki se je pred kratkim vrnila iz dolgega potovanja po najsevernejši evropski državi: Islandiji. Islandija je deleža ognja, ledu in vode, kjer je človekova prisotnost skoraj neopazna. Obiskovalec ima v tej deželi venomer občutek, da na otoku neprestano delujejo prvobitne naravne sile in prevzame ga energija okolja. Vse te občutke, dzivjetja in izkustva bo prof. Katja Kalc v sliki in besedi posredovala vsem, ki se bodo zvečer potrudili na predavanje, na katerem se bodo seznanili s cari in lepotami te za nas skoraj nepoznane dežele.

40 let PD Sežana

Sežanski planinci se pripravljajo, da primerno in svečano obeležijo 40-letnico svojega planinskega društva. Ustanovljeno leta 1952, je planinsko društvo v Sežani izredno aktivno na Krasu in je vsestransko sirilo planinsko zavest zlasti med solsko mladino. Zadnje case se je tudi angaziralo v preureditev bivše karavle na Jirmancu pod vrhom Kokosi, ki bo psotala prava planinska postojanka. O svoji bogati 40-letni dejavnosti, bodo sežanski planinci podali obračun na svečani akademiji, ki jo prirejajo v soboto, 21. novembra, ob 18. uri v Kulturnem domu »S. Kosovel« v Sežani, na katero vabijo člane in prijatelje ter predstavnike vseh sorodnih in sosednjih planinskih društev. (L.A.)

Družabnost SPDG na Lokvah

Slovensko planinsko društvo je tudi letos poskrbelo za tradicionalno družabnost za svoje člane in prijatelje. Prejšnjo nedeljo so v znanem gostišču Paradise na Lokvah pripravili martinovanje. Udeležilo se ga je skoraj sto članov in prijateljev. Družba bi bila prav gotovo še bolj številna, a kaj, ko je treba na zalost računati z razpoložljivostjo prostora. Zamudniki so tokrat zal ostali doma. Ni manjkala tradicionalna nagradna tombola z bogatimi dobiti - v sklad je prispevala Kmečka banka, poleg Marketa Sant Andrea in trgovine Bavcon - za otroke, ki jih je bilo lepo število in vseh starosti, kar potrjuje družabni in družinski značaj prireditve, ki jo društvo prireja že dobra tri desetletja, pa so pripravili nagradno zrebanje. Ker je bilo pač maritnovno, ni slo brez prijetne glasbe in plesa, pa tudi ne brezokusnje Stekarjeve nove briške rebule.

Obvestila

SD BREG - ODBOJKARSKA SEKCIJA

obvešča, da so treningi za mladinke letnikov 79, 80 in 81 ob ponedeljkih od 17.45 do 19.00, ob sredah od 18.00 do 19.30 in ob četrtkih od 18.00 do 19.15. Treningi minivolleya za deklice letnikov 82 in 83 so ob ponedeljkih od 17.00 do 17.45 in ob sredah od 17.00 do 18.00.

TPK SIRENA

obvešča člane, da bo DRUŠTVENA VECERJA v soboto, 21. novembra v restavraciji Sardoc v Prečniku. Ob tej priložnosti bo nagajevanje Arianne Bogatec in drugih društvenih sportnikov. Rezervacije v društvenem baru - tel 422696

SAHOVSKA KOMISIJA ZSSDI

vabi vse sahiste na 10. jubilejno zamejsko sahovsko prvenstvo ZSSDI, veljavno za 6. memorial prof. Zlatka Jelincica. Prvenstvo se bo začelo v soboto, 21. t.m., ob 15.30 v Gregorčičevi dvorani v Trstu (Ul. sv. Franciška 20, 2. nad.). Vpisovanje tik pred pričetkom turnirja.

NAMIZNOTENISKI ODSEK SZ BOR

sporoča, da sprejema v društveni pisarni prijave za vadbo rekreativcev vsak dan v uradnih urah od 17.00 do 20.00. Tel: 51377

ODBOJKA / V SREČANJU DVEH EDINIŠ ŠE NEPREMAGANIH EKIP PRI MLADINKAH

Koimpex ni uspel prekiniti serije zmag Friulexporta

Borovke so spravile v težave slogašice že s servisom

RADO GRUDEN

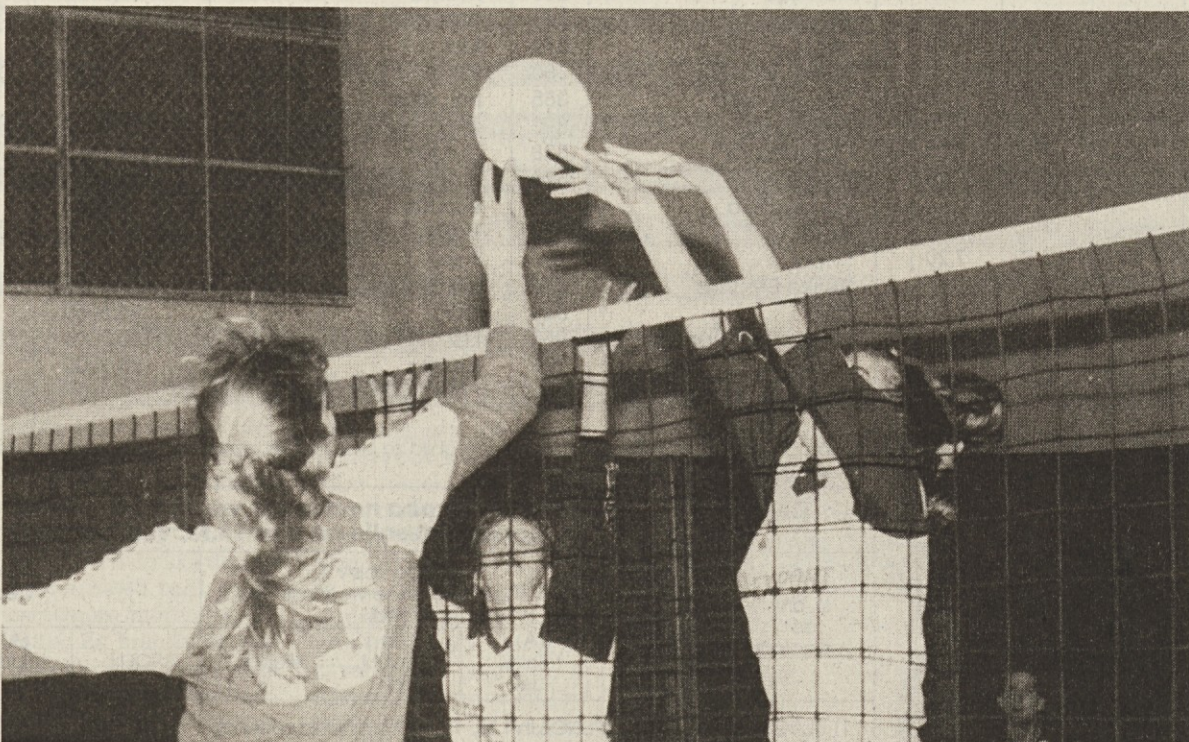
BOR FRIULEXPORT - KOIMPEX 3:0 (15:8, 15:10, 15:1)

BOR FRIULEXPORT: Gregori, Azman, Flego, Vodopivec, Cok, Pitacco, Gustini, Benevol, Zadnik, Faimann, Gruden, Callegaris.

KOIMPEX: Spacal, Fonda, Starc, Brisco, Kosmina, Ferluga, Milic, Brisnik, Ciocchi, Novamovic.

Derbi dveh še nepremaganih ekip v prvenstvu mladink je v terek zaslužen pripadel domačinkam z Vrdeleške ceste, ki so izkoristile vse prednosti, ki jih imajo, v primerjavi z vrstnicami Koimpexa: višino, močnejši servis, napad in blok, do izraza pa je prisla tudi njihova večja izkušnost, saj so kar stiri igralke tudi članice prve sesterke, ki nastopa v članskem prvenstvu C-1 lige.

Ceprav je sam izid dovolj zgovern, pa lahko rečemo, da smo bili kljub vsemu, vsaj na trenutke, prica zanimivi in tudi tehnično dovršeni igri. Prva škoda pa je, da je bila tekma v povsem neprimerni dvorani, zaradi katere vse kvalitete igralok obeh ekip niso prišle do izraza, pravega prostora pa niso dobili niti gledalci, ki so se

Na mreži je bil hud boj za vsako čogo (Foto Križmančič)

zbrali v presenetljivo velikem številu.

Kar zadeva samo kroniko tekme velja povedati, da je Bor Friulexport takoj začel v pravi predstavi. Nasprotnice so imele velike težave s sprejemom servisa in domačinke so povedle z 8:1 in nato se z 12:4, ko je Koimpexu uspelo nekoliko zmanjšati razliko, vendar več kot do osmice niso uspele priti. Do prave borbe pa je prišlo v drugem setu. Domačinke, zadovoljne z

lahko osvojenim prvim setom, so popustile, slogašice pa so začele nizati točko za točko. Povedle so s 4:0 in s 7:3, toda takrat so, kot da bi se zbale morebitnega uspeha, začele grešiti in set je pripadel domačinkam. Izguba tega seta pa je dokončno odrezala noge slogasičam, kar so borovke spretno izkoristile in tretji set ter s tem tudi srečanje brez težav osvojile.

Po tekmi je bil tehnični direktor Bora Igor

Može zadovoljen z izidom, obžaloval pa je, da so tekmo igrali v neprimerni dvorani, saj bi obe ekipi lahko pokazali dosti več, kot sta. Trener Koimpexa Peterlin pa je povedal, da je kljub porazu zadovoljen s prikazanim nivojem igre, na dan pa je prišla predvsem razlika v ritmu igre, »kjer borovke meljejo, slogašice pa veliko nihajo.« Podobno je tudi mnenje obeh kapetank: GREGORI (Bor): Mislim, da smo

igrale dobro, ceprav ne maksimalno. Tudi Sloga ni igrala slabo, me pa smo bile boljše v bloku in pri servisu, poleg tega pa smo znale reagirati v drugem setu, ko so gostje vodile.

STARC (Sloga): Pozna se, da borovke igrajo v višji ligi, vendar pa mislim, da smo se kljub vsemu dobro upirale. Naša slaba točka je bil sprejem, preporučana sem, da bo v nedeljo, ko igramo z Alturo, boljše in pričakujem zmago.

SPORT IN ŠOLA / DOBERDOB

Važna pobuda ZŠSDI skupaj z bančno sekcijo

Pred časom je bilo v Doberdobu nagajevanje najboljših mladih zamejskih sportnikov, ki so se ob sportu se posebej izkazali tudi v solskih klopeh. Ta zelo pomembna pobuda, ki jo je Združenje slovenskih sportnih društev pripravilo ob sodelovanju slovenskih denarnih zavodov v Italiji, je bila letos že drugič, povedati pa je tudi treba, da so bili tudi med nagajenci nekateri, ki so bili med najboljšimi ze lani. Vse to dokazuje, da gresta sola in sport prav lahko z roko v roko, pomembno je le, da si znajo mladi pametno organizirati cas.

V Doberdobu so letos nagradili stitirajst mladih sportnikov, ki so se v pretekli sezoni izkazali se v soli (poprečna ocena mora biti najmanj osem), ob sportu pa se pri kaki drugi aktivnosti (učenje tujih jezikov, sodelovanje pri kulturnih društvih in drugo). Med letošnjimi nagajenci tako najdemo Borove odbojkarice Aleksandro Azman, Bredo Cok, Paolo Gregori in Tanjo Pitacco, odbojkarico Sokola Jano Drasic, odbojkarico Alturo Lucio Tersar, odbojkarja Sloge in Soce Andreja Maverja oziroma Christiana Pellegrina, kosarkarja Kristiana Briscicha (Jadran) in Pavla Krizmana (Kontovel), nogometasa Sovodenj in kotalkarja SD Vipava Stefana Tommasija, tenisača Gaje Boruta Plesnicarja, sahista Jana Bednarika iz Gorice ter sahista in odbojkarja Olympie Igorja Povseta. Vsi ti so na sportnem

področju v svojih kategorijah osvojili vsaj pokrajinske naslove, ali pa so redno nastopali vsaj na deželni nivoju v članski kategoriji.

Slovesnosti v prostorih Kmečko obrtne hranilnice in posojilnice v Doberdobu so se udeležili najvišji predstavniki Združenja slovenskih sportnih društev v Italiji s predsednikom Jurijem Kuferšnikom na celu, prisotni pa so bili tudi predstavniki vseh slovenskih denarnih zavodov v Furlaniji-Juljski krajini. Med temi naj omenimo predsednika bančne sekcije pri Slovenskem deželnem gospodarskem združenju in predsednika Kmečke banke Goridča Ksaverija Lebana, predsednika Opepske hranilnice in posojilnice Pavla Milica, predsednika Kmečke obrtne hranilnice iz Doberdoba Andreja Gergoleta, predsednika sovedenjske hranilnice Hmeljaka, predsednika upravnega sveta posojilnice iz Nabrežine Gvida Zidarica in komercialnega direktorja Trzasko kreditne banke Milana Tavčarja.

Pobuda ZŠSDI, kateri je znala prisluhniti tudi bančna sekcija SDGZ, zasluži vso pozornost, saj mlade sportnike spodbuja k aktivnosti tudi na drugih področjih, ki so se kako pomembna za njihovo nadaljnjo kariero. Ob vsem pa so na te sportnike lahko ponosni vsi od staršev, solnikov in njihovih trenerjev, ki skrbijo za njihovo vzgojo in sportno udejstvovanje.

KOLESARSTVO / DEŽELNA TEKMOVANJA Z GORSKIMI KOLESI

Tomaž Legiša osvojil dva naslova in še vrsto dugih visokih uvrstitev

Tekmuje bri bazovskem društvu Cicli Marc, ki je med boljšimi v deželi

sedlal v Bazovico?

V začetku letošnje sezone sem se domenil z gospodom Rudijem Marcem iz Bazovice, ki mi je dal na razpolago novo gorsko kolo in mi je s svojo organizacijo tudi sicer stal ob strani. Seveda so se pogoji za treninge in predvsem za tekmovalna bistveno spremenili, saj sem imel vtis, da sem skoro »profesionalce«.

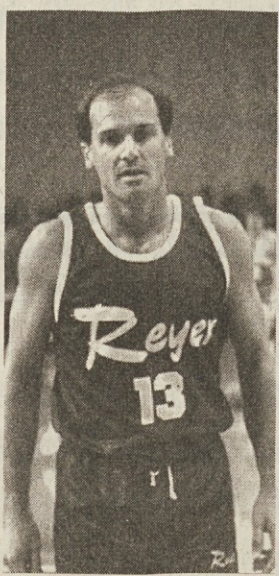
Tekmovanja z gorskimi kolesi so različna...

Pri tej disciplini razlikujemo v glavnem tekme na kronometer in cestne oz. gorske tekme. Vse se odvija v deželi Furlaniji-Juljski krajini. Sam sem osvojil deželno prvenstvo na kronometer v Tavagnacu in zasedel drugo mesto v deželni prvenstvu gorskih tekem v Trbižu. Poleg teh naslovov, ki jih lahko osvojis v eni sami tekmi, obstaja še posebna lestvica "Top Race", za katero se sestavajo rezultati vseh tekem, ki jih je bilo letos sedem. Sam sem osvojil tri prva, tri druga in eno tretje mesto in s tem dosegel 65 točk na 70 možnih.

To pomeni, da si v svoji kategoriji najboljši nisi pa deželni prvak. Zakaj?

Kot sem že prej omenil, je nasa dežela izbrala sistem, da podeli deželni naslov v eni sami tekmi, medtem ko je v nekaterih drugih deželah deželni prvak tisti, ki je najboljši na Top Race lestvici. Jasno, da mi je zal, da mi ni uspelo osvojiti tega naslova, a priznati moram, da je deželni

Boris Vitez je prvi nakup na novembrski borzi goriškega kluba Ciemme, ki nastopa v kosarkarski B-1 ligi. Goriško moštvo je doslej v tem prvenstvu bridko razocaralo in je v spodnjem delu lestvice in se je zato moralo cimprej ojačiti, da bi ne tvegalo celo nazadovanje v nizjo ligo. Vitez, ki je star 31 let, je začel kosarkarsko kariero pri Poletu, nadaljeval pri Jadranu, v A ligi je igral v Trstu, v Gorici in Benetkah. Lani pa je zelo uspešno igral v B-1 ligi pri rimskem Alpassu.

Tomaž Legiša med vožnjo

prvak zaslužen osvojil naslov v Trbižu, ceprav je bila to ena redkih tekem, na katerih je sodeloval, saj se normalno ukvarja s kros-tekmovalji (ciclocross). Katera tekma je bila zate najlepša? Brez dvoma tekma na Sv. Visarje. Startali smo na Trbižu, vozili smo po gozdovih do Ovcje vasi, nato po "mulatieri" dolgi 8 km z visinsko razliko 1.000 metrov prispeli na Sv. Visarje. Takrat sem zasedel drugo mesto. Koliko vas navadno tekmuje? Normalno se tekem udeleži nad 100 tekmovalcev, tekem Top Race pa od 150 do 200 v vseh kategorijah, v mladinski kategoriji tekmuje običajno 25 do 30 kolesarjev. Škoda, da se med nasa mladino premalo ukvarjajo s to panogo; morda bi kazalo, da se tudi na tem področju organiziramo, saj ima med zamejskimi Slovenci tudi kolesarstvo svetle tradicije. (ALJO)

KOŠARKA / PRIMORSKA LIGA

Kontovel dobil slovenski derbi proti borovcem

Jadran TKB izgubil v Trziču

BOR RADENSKA - KONTOVEL 80:94 (38:44)

BOR RADENSKA: Bajc 6, Percic 6 (0:1), Debeljuh 3. **Persi** 26 (6:10), Barini 10 (6:8), Smotlak 5, Carbonara 13 (5:7), Monticolo 3 (1:3), Poretti 8 (2:4), trener: Sancin.

KONTOVEL: Grilanc 12, Sosic 22 (8:11), D. Gulic 18 (2:2), Civardi 22 (3:4), W. Danieli 8 (1:3), Vodopivec, Turk 4 (0:1), A. Danieli 8 (0:1), Kralj, trener Ban.

TRI TOČKE: Persi in Grilanc 2, Debeljuh, Smotlak, Civardi, W. Danieli po 1.

V pričakovanju četrtoligasskega derbija (5. decembra) ekipi nista taktično pokazali nicesar. Bili smo prica le dobremu treningu za mož - moža obrambo in pa za nabiranje kondicije. V 10. min. so Kontovelci imeli 12 točk prednosti (25:13), nato so borovci razliko nadoknadili (31:31 v 16. min). Vsekakor je Banovim varovancem uspelo koncati prvi del tekme z rahlo prednostjo.

V drugem polcasu sta bili ekipi enakovredni le v prvih petih minutah igre, nato so Kontovelci povedli za 10 točk (58:48). Zelenobeli so ponovno izenacili v 30. min (65:65). Odtlej pa so gostje poostirili tempo igre in s hitrimi protinapadi premagali borovce. (U.A.)

ITALMONFALCONE - JADRAN TKB 71:62 (30:38)

JADRAN TKB: Crisma 7 (2:2), Oberdan 7, Milic, Starc 12 (4:4), Rebula, Pertot 7 (1:7), Merlin 4, Rauber 16 (1:2), Smotlak 8 (2:2), trener Drvaric.

TRI TOČKE: Starc 2, Crisma 1, Oberdan 1, Rauber 1, PON: Rauber (34).

Po odličnem in prepričljivem domaćem prvenstvenem nastopu v B ligi proti Mestrini je Jadran TKB nepričakovano, toda tudi zaslužen izgubil v 4. kolu Primorske kosarkarske lige v Trziču proti Italmonfalconu. Jadranovci so res nastopili brez Maura Cuka, kar se je seveda se kako poznalo predvsem pod kosema in pri končni beri točk, to pa se ni zadostno opravicilo za medlo igro predvsem v drugem polcasu, ko so nasi kosarkarji docela popustili.

Po prvem delu igre so jadranovci mislili, da so ze strli odpor gostiteljev, v nadaljevanju pa je stopil v ospredje Luigi Tomasi, ki je bil za nase skoraj neustavljiv. Dal je namrec 18 točk, predvsem pa je bil pobudnik vseh akcij svojega mostva. Poleg tega pa so tudi jadranovci povsem odpovedali v obrambi, pa tudi v napadu so bili zelo netocni, saj so v tem delu igre dosegli le bormih 24 točk.

Nedvomno bo to dobra sola za jadranovce pred sobotno prvenstveno preizkušnjo.

NOGOMET / GOSTOVANJE NA CIPRU

Po izrazito boljši igri samo remi Slovenije

Zmago slovenskih nogometašev preprečil sodnik

ALES FEVZER

tekmo se nikoli niso igrali skupaj, saj jih kar osem igra v tujini. Zidan in Novak sta igrala kot v najboljših Olimpijskih casih in s prodori po krilih stalno ogrozala domacega vratarja. Najbolj opazen od vseh pa je bil Matjaz Florjancic, ki je bil prehter za domace branilce, ki so ga najveckrat lahko zaustavljali samo na nedovoljen nacin. Poleg obeh nedosojenih najstrozjih kazni so nasi se nekajkrat nevarno streljali, v 9. minuti je

Milosevic po lepi podaji Zidana s strelom po sredini zadel domacega vratarja in v 28. min., ko je Zulic z desetih metrov sam neoviran streljal z glavo prek vrat. V zacetku drugega polcasa so nasi povsem zagospodarili na igriscu, a so ze po petih minutah poceni prejeli zadetek, ko je Elsnerjevo »darilo« izkoristil Savvides. Po prejetem zadetku nasi niso popustili in ze v naslednjih petih minutah je Milosevic mojstrsko ize-

nal. Florjancic je bil zopet prehter za domace branilce, centrirano zogo pa je Milosevic z glavo poslal v daljsi vratarjev kot. Po dosezenem zadetku se je igra se naprej odvijala na polovici domacinov, ki so se krcevito branili. Florjancic, Novak in Zahovic so se naprej dajali ton igri, po vstopu v igro pa je bil zelo aktiven tudi Ceh. V 70. minuti je imel Florjancic najlepso priloznost na tekmi in je zadel mrezo, nazalost pa le z zunanje strani. Slab domaci sodnik je s pristanskim sojenjem razburjal tako igralce kot gledalce in le mirnim zivcem nasih, predvsem Zidana, ki so ga domaci stalno zaustavljali z grobimi prekrskri, se gre zalvaliti, da se je tekma sportno koncala. Po srecanju sta bila oba selektorja zelo zadovoljna, Bojan Prasnikar pa je dejal: »Veseli me, da smo odigrali odlicno srecanje in prekosili domacine po hitrosti in borbenosti. Ustvarili smo si pet, šest lepih priloznosti, zadetek pa smo prejeli po edini napaki, ki smo jo storili v obrambi. Ekipa bo v prihodnje se mocnejša, se posebej ko bo zaigral poskodovani Katanec in ce bomo izbirali prave nasprotnike, lahko napredujemo v srednje evropski kakovostni razred.

TENIS / TURNIRJA V FRANKFURTU IN NEW YORKU

Ivanišević prvi večer strl odpor Changa Steffi Graf že izločena

Hrvat niza uspehe - McNeillova izredna

Goran Ivanisevic po zmagi nad Changom (AP)

FRANKFURT, NEW YORK - Drugi dan teniskega turnirja ATP, na katerem nastopa najboljših osem posameznikov s svetovne lestvice, je Courier po hudem boju v izredno razburljivem srecanju premagal Nizozemca Krajicka z izidom 6:7, 7:6 in 7:5. Prvi večer pa so bili uspesni Stefan Edberg, Pete Sampras in Goran Ivanisevic.

Po predvidevanju je otvoritveni dvoboj pripadel Edbergu, ki pa se je moral proti Kordici kar posteno potruditi. Mocan odpor je Korda nutil zlasti v drugem setu, ki si ga je dobil Edberg, vendar sele po dolgem in napetem tie breaku (11:9).

Prava atrakcija prvega dne je bil prav gotovo dvoboj med domacim idolom Beckerjem in Amerikancem Samprasom. Oba seta sta se zavlekla do tie breaka in obkraj se je sreca nasmehnili Samprasu, ceprav je bila doslej največja vrtilna »rdečega« Nemca skoraj stalna nepremagljivost v odločilnih igrah (24 zmag in 4 porazi).

Prvi večer se je zaključil s spopadom med Ivanisevicem in Changom. Tudi tokrat se je prvi set končal s tie breakom, ki si ga je prislužil Goran s 7:4. V drugem delu je hrvaški tenisač suvereno strl odpor Amerikana in zaključil dvoboj z gladi 6:2.

IZIDI: Edberg (Sve) - Korda (CSFR) 6:3, 7:6; Sampras (ZDA) - Becker (Nem) 7:6, 7:6; Ivanisevic (Hrv) - Chang (ZDA) 7:6, 6:2; Courier (ZDA) - Krajicek (Niz) ...

Zenski Masters v New Yorku pa je številnim gledalcem ze postregel s presenetljivimi izidi. Pravo senzacijo predstavlja namrec izločitev Nemke Steffi Graf (st. 2 na svetovni lestvici), ki je izgubila z domacinko Lory McNeil. Grafova je takoj povedla s 5:1 in vse je kazalo, da bo zmaga le gola formalnost. Plavalosa Steffi si je tako privoscila mentalni odmor, kar pa je McNeillova izkoristila in najprej nadoknadila zaostanek, nato pa se presenetila doslej zanjo nepremagljivo nasprotnico. Do presenečenja je prislo tudi v spodnjem delu razpredelnice, kjer je Jana Novotna izlocila Mary Joe Fernandez.

IZIDI: McNeil (ZDA) - Graf (Nem) 7:6, 6:4; Novotna (Ceh) - Fernandez (Spa) 7:6, 6:2; Martinez (Spa) - Maleeva (Bol) 6:4, 6:3.

NOGOMET / EVROPSKO PRVENSTVO UNDER 21

Srečna zmaga (2:1) azzurrov proti Škotski

Italija prevzela vodstvo na lestvici

SKOTSKA - ITALIJA 1:2 (1:0)

STRELCI: Dailly v 25. min., Panucci v 55. min., Vieri v 89. min.

SKOTSKA: Reid, Wright, Bolland, Bain, Salton, Burley, O' Neil, Bernard, Dailly, Ferguson, McLaren.

ITALIJA: Visi, Bonomi, Favalli, Sacchetti, Panucci, Mignani, Cois (od 36. min. Orlandini), Altomare, Vieri, Maini, Muzzi.

SODNIK: Ruokonen (Finska). RUMENI KARTONI: Altomare, McLaren, Mignani in Sacchetti. GLEDALCEV: 5.000.

MOTHERWELL (SKOTSKA) - Mlada italijanska reprezentanca je včeraj v kvalifikacijskem

srecanju za EP dosegla srečno zmago proti Škotski, ki je skoraj vse srečanje imela pobudo v rokah in je tudi zapravila vrsto ugodnih priloznosti za gol. V sportu pa velja »neusmiljeno« pravilo, da, kdor greši, tudi drago placa. In to se je včeraj zgodilo prav Skotom, ki se po koncu srečanja niso mogli sprijazniti s porazom.

Sicer pa so imeli nogometasi obeh ekip velike težave predvsem z močnim vetrom. Skoti so kronali premoc v prvem polcasu z zadetkom, ki ga je dosegel Dailly po hudi napaki italijanske obrambe. V drugem polcasu so gostitelji nadaljevali z napadi. Gostje pa so stanje izenacili z zares lepim prostim strelom

Panuccija. Skoti so si kaj kmalu opomogli, se bolj poostriili tempo igre in ustvarili vrsto priloznosti za zadetek. Zadelo so vraticno, nekajkrat pa je tudi vratar Visi drzno in prisebno posegel. Prav v zadnji minuti pa je po grobi napaki domace obrambe Vieri dosegel zmagoviti gol, s katerim je Italija osvojila izredno pomembno zmago in dohitela Svico, ki je v torek zanesljivo s 4:0 odpravila Malto, na vrhu lestvice te skupine.

LESTVICA: Svica in Italija 4, Portugalska in Skotska 1, Malta 0. PREOSTALE TEKME: 16.12. Malta - Italija, 23.1.93. Malta - Portugalska, 16.2. Skotska - Malta, 23.2. Portugalska - Italija.

KOŠARKA / PRIJATELJSKA TEKMA HRVAŠKA - ITALIJA

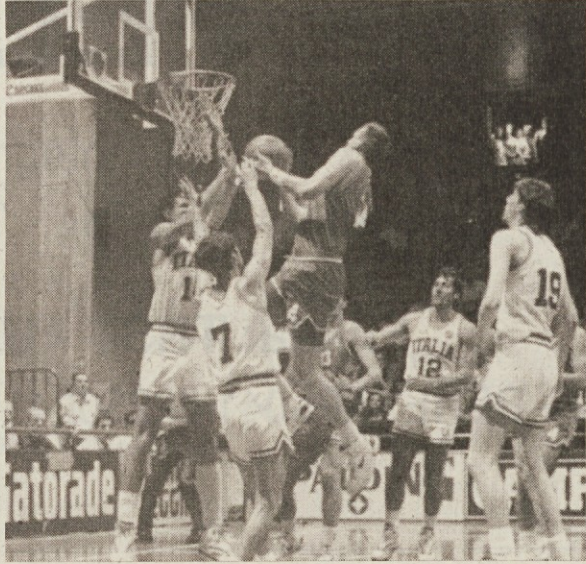
Tudi zdesetkana postava Hrvaške za razred boljša od izbrancev odhajajočega selektorja Gambe

ZAGREB - Ena na tri je slab obračun italijanske reprezentance, ki je tudi proti zdesetkani postavi Hrvaške visoko zgubila. Razlika med ekipama je bila ocitna, Hrvati so prikazali boljše skupinsko igro, boljše so metali, zlasti vidna je bila razlika med mladimi upi obeh postav. Miljarderji v kratkih hlačah (Myers, Niccolai, Moretti, Abbio) so bili povsem nemocni proti skoraj neznanim rezervam hrvaških zvezdnikov.

HRVASKA - ITALIJA 102:79 (54:39)

HRVASKA: Gregov 13 (3:3 za 2, 2:7 za 3); Alanovic 8 (4:9, 0:1); Arapovic 11 (5:5); Radja 30 (12:18); Naglic 2 (1:1); Sobin 3 (1:1, 0:1); Msrac 10 (5:10, 0:3); Sarlija 10 (3:5); Juric 7 (2:2, 1:2); Kovacic 2 (1:1); Kelecevic 6 (3:3).

ITALIJA: Rossini 4 (2:3); Myers 6 (2:4, 0:1); Moretti 7 (2:4, 1:2); Pessina 22 (8:14); Rusconi 22 (10:12); Niccolai 0 (0:3, 0:1); Coldebella 7 (2:7, 0:1); Frosini 0 (0:2); Ferroni 0 (0:1); Abbio 3 (1:2); Pilutti 6 (3:4); Ruggeri 2 (1:1).

NOVICE

Paul Accola: »Meni pokal, Tombi svetovno prvenstvo«

MILAN - »Pocutim se zelo dobro in mislim, da bom spet osvojil svetovni pokal. Tomba pa je favorit na svetovnem prvenstvu.« je včeraj v Milanu dejal casnikarjem svicarski smuicar Paul Accola, ki je v lanski sezoni posegel po svetovnem pokalu.

»S Tombo sva velika prijatelja in veckrat me povabi domov na kosilo. Na smuciscih pa sva velika konkurenta, kot se to v sportu tudi spodobi.« je se dodal svicarski as.

Pri Ferrariju »le« zadovoljni z izjavo Ayrtona Senne

MARANELLO (MODENA) - »Zelo so nas razveselile izjave brazilskega pilota Ayrtona Senne, da je vse blizji nasi avtomobilski hisi, toda prepricani smo, da trenutno imamo najbolj konkurenčni par pilotov v formuli 1 in mislimo, da je preuranjeno, da bi ze sedaj govorili o letu 1994.« so včeraj komentirali izjavo brazilskega avtomobilisticnega asa.

Pri Ferrariju so tudi dodali, da trenutno ne razmisljajo o najemu Senne, ceprav se zavedajo, da je den izmed najboljših pilotov vseh casov in da ni naključno trikratni svetovni prvak.

Alpska liga: Bolzano premagal Jesenice

CORTINA D'AMPEZZO - V 22. kolu alpske hokejske lige je Bolzano doma premagal Jesenice s 5:3. Na lestvici se vedno vodil milanski Lion pred Villachom.

IZIDI 22: KOLA: Graz - Villach 2:3, Bolzano - Jesenice 5:3, Varese - Brunico 4:4, Fassa - Fiemme 5:4, Alleghe - Innsbruck 8:5, Feldkirch - Zell Am See 1:1, Asiago - Klagenfurt 3:4.

LESTVICA: Lion Milan 32, Villach 30, Graz in Alleghe 29, Bolzano 28, Zell Am See 27, Asiago in Feldkirch 26, Jesenice in Klagenfurt 24, Innsbruck 18, Brunico 16, Varese 13, Gardena 10, Fassa 8, Fiemme 6.

Havelange bo spel kandidiral za predsednika FIFA

RIO DE JANEIRO - Predsednik mednarodne nogometne zveze Joao Havelange je včeraj v Rio de Janeiru potrdil, da bo kandidiral za predsednika tega organizma tudi na volitvah leta 1994.

Havelange se je nato zaustavil tudi pri nekaterih drugih vprašanjih glede svetovnega nogometa. Glede SP leta 1990 je dejal, da je Italija odlicno priredila mundial in da si tudi ZDA prizadevajo, da bi njihovo SP leta 1994 uspelo tako glede organizacije kot glede discipline tako na igriscu kot na tribunah. Predsednik FIFA se bo tudi trudil, da bodo televizijski prenosi brez prekinitev zaradi reklamnih spotov. Ugodno je ocenil nova nogometna pravila, saj so prej tekme trajale zaradi prekinitev kar 20 minut manj, sedaj pa je njihovo trajanje ze zadovoljivo. Havelange je se dodal, da si bo prizadeval, da bo organizacijo SP leta 2002 dobila Japonska, leta 2006 pa Juzna Afrika.

Disciplinski ukrepi: kaznovanih kar 11 nogometašev A lige

MILAN - Disciplinska komisija italijanske nogometne zveze je v A ligi kaznovala kar 11 nogometašev. Prepoved igranja za eno kolo so namrec dobili: Doll (Lazio), Muzzi (Roma), Peruzzi (Juventus), Signorini in Padovano (Genoa), Aguilera (Torino), Bordin (Atalanta), Bruniera (Ancona), Ferretti in Nobile (Pescara) in Policano (Napoli).

Košarkarji tržaškega Stefanela uspesni na turnirju v Novari

NOVARA - Na prvem srečanju kosarkarskega turnirja v Novari je trzaski Stefanel brez težav premagal mostvo Hyundai iz Desia s 110:92. Najboljsi strelci pri Stefanelu so bili Elenc (24 tock), Bodiroga (23) in Cantarello (23). Dobro je igral tudi Gregor Fucka, ki je dal 10 tock. Pri porazenih pa je bil dalec najboljsi American Davis, ki je dosegel 33 tock.

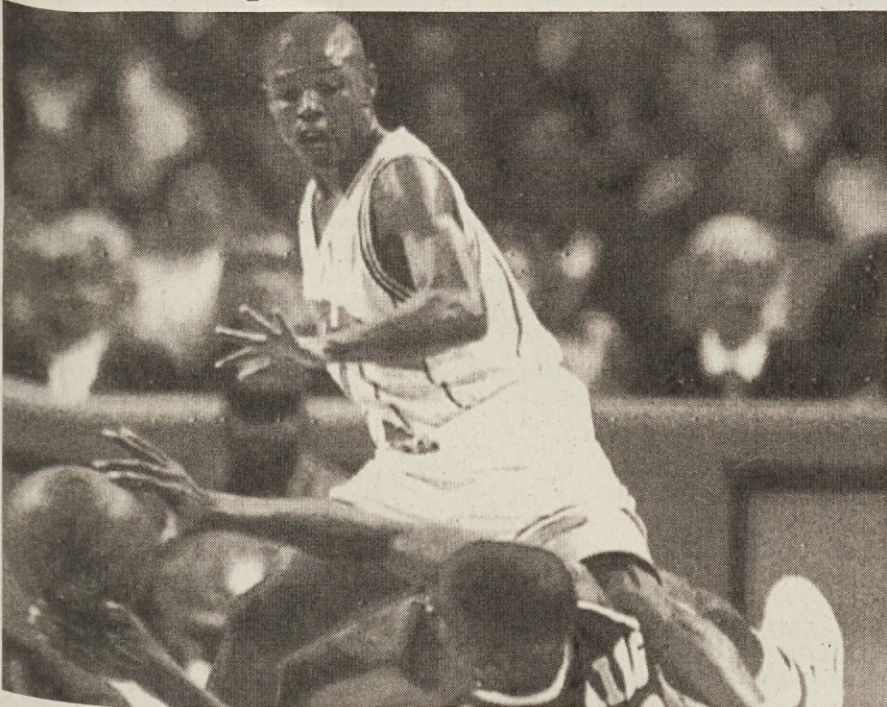
Na turneji po ZDA postojnski Optimizem še dvakrat porazen

DAYTON (OHIO) - Kosarkarji Optimizma so na ameriski turneji igrali cetrtotekmo, pred 4500 izgubili so z mostvom Wright State University 83:61 (39:29). Strelci za Postojncane so bili Tiringer 7, Reichneker 15, Bacar 9, Pakiz 4, Jelcnikar 4, Besedic 8, Ademi 7, Rojko 5 in Susic 2. Med najboljsimi pri Optimizmu je bil ameriski center Reichneker, ki je v mostvu na preizkusnji, kot kaze pa bo z nasimi kosarkarji pripotoval nazaj v Slovenijo in okrepil Optimizem.

Trener Predrag Milovic je po tekmi dejal: »Turneja v taksem ritmu je za nase igralce prenaporna, saj nenehno potujemo in igramo. Kljub temu bo to dobra sola in pridobitev izkusenj, predvsem na trdo in agresivno igro, kar bomo potrebovali v prvenstvu in SBA ligi.«

V tretji tekmi na ameriski turneji pa je Optimizem visoko izgubil proti univerzi Murray State, 94:70 (44:32). Strelci za Otpimizem so bili Jeklin 4, Pakiz 9, Besedic 15, Ademi 12, Rojko 2, Tiringer 9, Radan 4, Jelcnikar 2, Susic 4 in Reichneker 9. Za ameriske studente pa so kose dosegli Teague 2, Gumm 8, Brown 17, Taylor 2, Wilson 4, Hoard 9, Bailey 15, Cannon 5, Bussell 8, Park 4, Sivills 2, James 12, Walden 5. Trener Optimizma Predrag Milovic je po tekmi dogodke na igriscu komentiral takole: »Nasi igralci so izgubili prevec zog, ceprav smo na trenutke igrali zelo dobro. Gostitelji so igrali zelo agresivno, celo grobo, sodniki pa so bili le nemi opazovalci. Najboljsi so bili Ademi, Jelcnikar in Besedic, tudi domaci trener pa je pohvalil igro nasega mostva.« (T.S.)

Blazerse in Bullse je tudi letos težko premagati Slab pričetek Sixersov

NEW YORK - Prvenstvo NBA poteka s polno paro, saj so v dveh tednih odigrali ze pet, nekateri tudi sest tekem. Najboljsi vtis je doslej zapustil lanski finalist Portland, ki se ni okusil poraza, medtem ko je Chicago pozabil na neroden spodrsrlaj in je ze nanizal pet uspehov. Nad pricakovanjem sta doslej igrala Phoenix in Seattle (4 zmage in en poraz), medtem ko se nista ujela prave forme San Antonio (1:4) in Philadelphia (1:3).

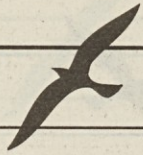
GRAHAM PRELISICIL JORDANA: Prvak NBA Chicago je v drugem kolu porazen s tocko razlike zapustil igrisce Atlante. V odločilnih potezah tekme je novinec Paul Graham (letos poleti se je mudil v Italiji a so ga odstranili) pobral zogo iz rok slovitega Jordana ter

v protinapadu zadel kos in se izsilil prekrsek. Z uspesno igro so ga ze uvrstili med deseterico najboljših prvih menjav. BARKLEY, NOV REKORD: Lanski igralec Philadelphie in clan Dream teama, Charles Barkley, je ze protagonist s svojo novo ekipo Phoenix. V letosnji otvoritveni tekmi je postavil nov rekord ekipe: ujel je kar 12 odbitih zog pod kosem nasprotnikov.

SLABI ODSOTKI PRI METU ZA PETROVICA: Drazen Petrovic je v zadnjih treh tekmah igral takole: 42 minut, 16 tock (6:14 v metu) in 4 odbite zoge proti New Yorku; 40 m., 27 t. (11:24) in 6 asistenc proti Minnesoti ter 35 m., 11 t. (3:14) in 9 asistenc proti Orlando.

JORDAN - 24, 37, 34 in 18 TOCK: vse kaze, da bo tudi letos prestol strel-

cev njegov. LESTVICA: ATLANTIC DIVISION New York 4:2; Miami 3:2; Orlando 3:2; New Jersey 3:3; Boston 2:4; Philadelphia 1:3; Washington 1:5. CENTRAL DIVISION Chicago 5:1; Milwaukee 4:2; Indiana 3:2; Cleveland 3:3; Atlanta 2:3; Detroit 2:3; Charlotte 2:4. MIDWEST CONFERENCE Utah 3:2; Houston 2:2; Minnesota 2:3; Dallas 1:3; Denver 1:4; San Antonio 1:4. PACIFIC DIVISION Portland 5:0; Seattle 4:1; Phoenix 4:1; Sacramento 4:2; LA Lakers 3:3; Golden State 2:4; LA Clippers 2:4. Na sliki AP mali Tyron Bogues (Charlotte) in Vern Fleming (Indiana).

NOVICE

Življenje v višjih nadstropjih povzroča težave predvsem otrokom in nosečnicam

TOKIO - Življenje v višjih nadstropjih stolpnic negativno vpliva predvsem na otroke in nosečnice. To sta v ločeni studiji ugotovila dva japonska znanstvenika.

Dr. Nasaki Oda s tokijske univerze je ugotovil, da kar 71 odstotkov otrok, ki živi v stanovanjih nad trinajstim nadstropjem, redno moči posteljo. Odstotek pade na 43, če otroci živijo pod petim nadstropjem. Ta pojav je prisoten tudi med dnevom, in sicer v razmerju 27: 9, 5 odstotka. To pa se ni vse, Oda je namreč odkril, da so otroci iz nižjih nadstropij spretnejši, saj se v večjem odstotku sami umivajo, obuvajo in pomagajo starešem kot njihovi vrstniki iz višjih nadstropij.

Dr. Fumio Osaka pa je v Jokohami ugotovil, da imajo nosečnice, ki bivajo v višjih nadstropjih, več spontanih splavov in mrtvorojenckov. Obe ločeni studiji pripisujeta te razlike predvsem večjemu stresu.

Kdor živi v zadnjih nadstropjih stolpnic živi bolj osamljen, ostaja dlje v svojem stanovanju in nima torej priložnosti za gibanje in socializacijo.

Sofia Loren odposlanka »dobre volje« UHNCR

ZENEVA - »Cutim se zrelo, da se lotim humanitarnih misij in zato sem sprejela ponujeno mi nalogo Visokega komisarjata za begunce pri OZN (UNHCR), da se podam v Somalijo. Ta moja prva izkušnja bo nedvomno težka in boleča, tako da bi lahko spremenila moje življenje.« To je včeraj izjavila italijanska filmska igralka Sofia Loren v Zenevi, potem ko so jo v kraji slovestnosti imenovali za »odposlanko dobre volje« UHNCR.

Diadem Thum und Taxisa vreden 900 milijonov lir

ZENEVA - Diadem iz biserov in diamantov, ki ga je po naročilu Napoleona III. leta 1853 izdelal Gabriel Lemonier, so predsinocnjim prodali na dražbi v Zenevi za 935.000 švicarskih frankov (900 milijonov lir).

To pa je bila le »najuglednejša« dragocenost od 150 draguljev in razne srebrnine, ki jih je princesa Gloria von Thurn und Taxis prodala na dražbi Sotherby's, da bi lahko placala ogromne davke na dediščino in poravnala dolgove te plemiške družine, kar bo sedaj z lahkoto storila, saj je vnovčila kakih 19 milijard lir.

CATANIA / V NEDOGRAJENI OSAMLJENI HIŠI SREDI POLJ

Agenti našli mafijško skladišče z orožjem

Najdeno orožje naj bi pripadalo franži mafijske družine Cursoti, ki jo vodi Santo Mazzei »u carcagnusu«

CATANIA - Dva metalca ognja, dva zaboja ročnih bomb, 500 kilogramov razstreliva, približno petdeset pištol in ravno toliko poteznih pusk, karabink in puškomitraljezov kalašnikov, več neprobojnih jopičev in nad tisoč nabojev: to je se nedokoncen seznam orožja, ki so ga karabinjerji našli v osamljeni nedograjeni hiši, neke na meji med občinama Belpasso in Paternò, približno 25

kilometrov stran od Catanie. Hiša naj bi bila last domaćina, ki je zaposlen v Nemčiji, vsekakor pa preiskovalci menijo, da najdeno orožje pripada tisti franži mafijske družine Cursoti, ki ji načeljuje Santo Mazzei poimenovan »u carcagnusu«.

Vodjo te franže so agenti aretirali prejšnjo sredo v kraju Belpasso, kjer je bil v družbi Girolama Rannisijsa, enega najbolj neizprosnih kilerjev mafijske družine

Giuseppa Pulvirentija. Zaradi njenega srečanja so preiskovalci domnevali, da se je Santo Mazzei hotel povezati s Pulvirentijem, da bi tako izbojeval boj z drugo franžo družine Cursoti, ki jo vodi Salvatore Pilera. Prejšnjo sredo je bil sploh »usoden« dan za franžo Santa Mazzeia: v osamljeni hišici v predmestju Belpassa so agenti odkrili »logistično bazo« franže, nadaljnje preiskave pa so privedle se do odk-

ritja drugih dveh skrivališč.

Do prejšnje »crne« srede za skupino Santa Mazzeia so bili preiskovalci prepričani, da ta trenutno zmaga v boju z drugo franžo. Krvavi obračun med franzama družine Cursoti se je pričel 16. januarja lani, verjetno zaradi porušenja notranjih odnosov v družini ali pa zaradi različnih pogledov na sklepanje zavezništva z drugimi družinami.

JUŽNA AFRIKA / MATERINA LJUBEZEN

Psička in nosorog

MILAN / ROCK

Spopadi ob koncertu

MILAN - Pred, med in po koncertu ameriške rock skupine »Metallica«, ki je nastopila v veliki sportni dvorani Palatrussardi, je prislo do spopadov med skupinami mladih in agenti javne varnosti. Zaključni obračun teh spopadov je sedem lažje ranjenih agentov, poškodovano je bilo tudi policijsko vozilo, aretiran pa je bil 25-letni Antonio Sigonia iz Genove, ki mu bodo sodili po hitrem postopku. Dolžijo ga namreč, da je zalil in se upiral agentom javne varnosti, ki so zastrazili Palatrussardi.

NEW YORK - Včeraj je po desetletjih uspehov v boju proti najrazlicnejšim zločincem in tujcem in vesolja, ki so ogrozili Zemljo, umrl

Superman, junak iz risank. Podlegel je boju proti Doomsdayju, ki ga vidimo na objavljeni naslovnici zadnje številke znane risanke, ki

so jo prodali v 3 milijonih izvodov. Venda marsikdo trdi, da bo Superman premagal tudi smrt in da ga bodo prej ali slej spet priklicali k življenju

Dnevnik, ki ga bereš, je bil v celoti pripravljen s tiskarsko-redakcijskim sistemom

Apple Computer

prodaja, montaža in servis

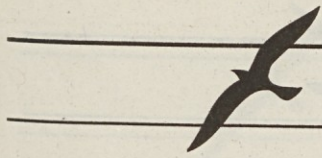
PELLEGRINI

integrirani sistemi za urade

Computer - Copying - Telefax - Telefoni - Software - Oprema

Filiala: TRST - Ul. Padovan 4 - Tel. 040/948460

MESTRE: 041/5310122 - BENETKE: 041/5225004 - RIM: 06/5180732 - PADOVA: 049/8072288 - VICENZA: 0444/511688

GLEDALIŠČE

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

JUTRI: ob 11. in 20. uri (Linhartova dvorana) Dogodek v mestu Gogi - Grumova drama tokrat v angleski izvedbi - gostuje gledališka skupina Beanbag Theatre Group pri Univerzi iz Essex. Vstopnina je 400 SIT.

Ob 21.00 uri (Kosovelova dvorana) premiera Freyer teater: Trnuljica, lutkovni balet. Cena vstopnice 500 SIT.

V PRIHODNIH DNEH: 21. t. m. ob 20. uri (Linhartova dvorana) Dogodek v mestu Gogi, gostovanje gledališke skupine iz Velike Britanije.

NAPOVEDUJEMO: 30. t. m., in 1. 12. (Gallusova dvorana): Kralj Lear, avtor projekta Radko Polić, režija in dramaturgija Dusan Jovanović. Vstopnice so že v prodaji! Cena vstopnice 600, 500, 400 SIT, za dijake in studente z izkaznim CD bo na razpolago omejeno število vstopnic po 200 SIT.

Informacije vsak delovnik od 13. do 20. ure, ob sobotah od 9. do 14. ure in uro pred začetkom predstave; tel. 061/222-815.

DRAMA SNG

DANES: ob 19.30 (izven in kontu) Večer z Milo Kacičevom - ob 80-letnici igralke in pesnice.

JUTRI: ob 19.30 uri (abonma petek in izven) Gregor Strniša: Samorog.

V PRIHODNIH DNEH: 21. t. m. ob 19.00 uri (izven in kontu) Henrik Ibsen: Peer Gynt. V glavnih vlogah nastopata Igor Samobor in Milena Zupancic, dobitnika letosnje Borstnikove nagrade za igro.

Informacije in rezervacije vsak delavnik od 11. do 12. ure ter od 18. ure do pricetka predstave na tel. 061/221-511.

OPERA SNG

V PRIHODNIH DNEH: 21. in 28. t. m. ob 19. uri Puccini: Tosca. 24. t. m. ob 19. uri J. Offenbach: Hofmanove pripovedke. 25. (ob 19. uri) in 27. (ob 16.30 uri) t. m. J. Strauss ml.: Netopir; 26. t. m. Verdi: Nabucco. Blagajna je odprta vsak dan od 11. do 13. ter od 16. do 19. ure, rezervaciji po telefonu 331-950 samo med 9. in 11. uro.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO

DANES: ob 20.00 uri L.Pirandello: Kaj je resnica?, gostovanje v Kopru.

V PRIHODNIH DNEH: 21. t.m. ob 20.00 uri bo na Mali sceni gostovala avstrijska gledališka skupina. V prvem delu bosta Toni Maier in Johannes Pump izvedla nanizanko afrozimov Zarka Petana: Gledališče je politika... V drugem delu pa bosta interpretirala pesni trih avstrijskih pesnikov, zbranih pod skupnim naslovom Lirika in trobenta. Predstavi bosta v nemščini. Vstopnice so že v prodaji, cena vstopnice za studente in upokojeence 250 SIT, za ostale 500 SIT. Informacije in rezervacije na tel. 061/210-852.

KUD FRANCE PRESEREN

DANES: ob 21.00 uri predstava Gledališča Ane Monro: Tarzan v epizodi veliki mrhovinar. Cena vstopnice 400 SIT. Informacije na tel. 061/332-288.

JUTRI: ob 21.00 uri Gledališče Ane Monro: Tarzan v epizodi veliki mrhovinar.

KD SPANSKI BORCI

JUTRI: ob 19.30 uri Ray Cooney: Zbezi od zene, gostovanje Presernovega gledališča Kranj. Informacije na tel. 061/448-920.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

JUTRI: ob 19.30 uri (izven) A. Dumas- A. Stojan: Trije mušketirji, režija A. Stojan. Cena vstopnice od 200 do 300 SIT. Informacije na tel. 061/312-860.

TRST

KULTURNI DOM

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

JUTRI: ob 20.30 Aldo Nicolaj, Hamlet v pikantni omaki. V glavnih vlogah: A. Petje, L. Kozlovic, M. Blagovic, B. Bratuz in A. Svete. Režija Z. Petan.

NAPOVEDUJEMO: A. P. Cehov, Česnjevt vrt. Premiera 27. t. m., ob 20.30 ob 40-letnici umetniškega dela Mire Sardoč. Režija Boris Kobal.

GLEDALIŠČE ROSSETTI

Stalno gledališče FJK

DANES: ob 20.30 : Bohumil Hrabal, Una solitidine tropo-rumorosa - izvaja Stalno gledališče FJK v sodelovanju z Gledališko zadruzo iz Sardinije in Mittelfestom iz Cedada V glavni vlogi Paolo Bonacelli. Režija Giorgio Pressburger. V abonmaju, odrezek st. 3, red sreda. Za vstopnice in rezervacije se lahko zglasite pri osrednji blagajni v pasazi Protti in v gledališču Rossetti.

NAPOVEDUJEMO: v sredo, 25. t. m., ob 20.30 premier-ska predstava Jack lo sventatore, Vittoria Franceschi... Izvaja Stalno gledališče FJK v sodelovanju z Nuova Scena Teatro Testoni in InterAction. Režija Nanni Garella. V glavni vlogi Alessandro Haber. Predstava v abonmaju, odrezek st. 4.

Predprodaja vstopnic in rezervacije od danes dalje pri osrednji blagajni v Pasazi Protti in v gledališču Rossetti.

GLEDALIŠČE CRISTALLO

DANES: ob 20.30: Carpinieri in Faraguna, Putei e putele. V glavnih vlogah Ariella Reggio, Orazio Bobbio, Mimmo Lo Vecchio in Gianfranco Salella. Režija Francesco Macedonio. Jutri, ob 20.30 zadnja ponovitve.

NAPOVEDUJEMO: od 21. do 29. t. m. gostovanje gledališke skupine Compagnia della Rancia z musicalom »La cage aux folles«.

KRIZ

DOM A. SIRK

V PRIHODNIH DNEH: v soboto, 21. t. m., ob 20.30 gostovanje gledališke skupine Teatr iz Kopa s predstavo »A largo vivendis« Edite Franceskin. Večer prireja KUD Magnet.

TRZIC

OBCINSKO GLEDALIŠČE

NAPOVEDUJEMO: v torek, 24. t. m. in sredo, 25. t. m., ob 20.30 gostovanje Stalnega gledališča FJK: Bohumil Hrabal - Una solitidine troppo rumorosa. Režija Giorgio Pressburger. Nastopajo Paolo Bonacelli, Paolo Meloni, Franco Noe.

CEDAD

GLEDALIŠČE RISTORI

NAPOVEDUJEMO: V torek, 1. decembra, ob 20.30, Alas-ka. Izvajajo gledališki skupini Contemporanea 83 in Acc. d'arte drammatica Silvio d'Amico. Režija in glavna vloga: Patrizio Cigliano.

CELOVEC

MESTNO GLEDALIŠČE

DANES: ob 19.30 Die Sternstunde des Josef Bieder, revija za gledališkega reviziterja (Otto Schenk).

MARIBOR

SNG MARIBOR

DANES: ob 19.30 uri v Minoritski cerkvi (red Univerza) G. Buchner: Vojske

V PRIHODNIH DNEH: 21. t. m. ob 20.00 uri v Minoritski cerkvi (red Repriza) Grum- D.Zlatar- Frey: Dogodek v mestu Gogi.

Gledališka blagajna je odprta vsak dan razen nedelje od 11. do 16. ure ter uro pred predstavo, ob nedeljah in praznikih pa samo uro pred predstavo. Informacije in rezervacije vstopnic na tel. 221-206.

CELJE

SLG CELJE

V PRIHODNIH DNEH: 20. 11. bo premiera Molierovega

Namisljenega bolnika v režiji Katje Pegan. Druga pred-premiera bo danes ob 10.30 za Gimnazijo Celje. Igrajo: Janez Bernez, Ljerka Belak, Darja Reichman, Anica Kumer in drugi. Ne premiero bo ob 17.30 uri izpred hotela Kompas na Miklošičevi ulici v Ljubljani odpeljal gledališki avtobus. Informacije in rezervacije na tel. 063/25-332.

KRANJ

PRESERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

DANES: ob 19.30 uri (abonma rumeni, izven in kontu) Sam Shepard: Pokopani otrok, gostuje Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice.

Vstopnice so že v prodaji. Informacije in rezervacije na tel.: 064/222-681

GORICA

KULTURNI DOM GORICA

V PRIHODNIH DNEH: 15. decembra bo predstava SSG, P.A. Cehova, Česnjevt vrt. 22. decembra: B. Slade, Ob letu osorej. Gostovanje Cankarjevega doma iz Ljubljane. Predstave se bodo odvijale v teatru G. Verdi v Gorici (ul. Garibaldi 4), s pricetkom ob 20.30. Informacije v uradu Kulturnega doma v Gorici (ul. I. Brass 20) tel.: (0481) 33288.

ZAGREB

HRVATSKO NARODNO KAZALISTE

JUTRI: ob 19.30 uri: Ivan Aralica: Propast magnauma, režija Ivica Kunčević. Igrajo: Krno Saric, Zvonimir Zorčić, Anja Sovagović, Dragan Despot in drugi.

V PRIHODNIH DNEH: 21. t. m. drama Ivana Aralice: Propast magnauma.

NAPOVEDUJEMO: 25., 26. in 27. 11. ob 18.30 - Ivan Gundulić: Osman, gledališki spektakl v režiji Georgija Parra, nastopa 250 članov drame, opere in baleta.

GLASBA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

JUTRI: ob 19.30 uri (dvorana Slovenske filharmonije) Zvoki sestih strun, Assad Brothers- kitarski duo. Program: Scarlatti, Albeniz, Rodrigo, Piazzola, Villa Lobos, Gershwin. Cena vstopnice 300 SIT.

Ob 21.30 uri (Klub CD) Ciganske pesmi in ruske romance. Cena vstopnice 400 SIT.

V PRIHODNIH DNEH: 22. t. m. (Gallusova dvorana) nastop skupine Odeon pope trio.

26. in 27. t. m. (Gallusova dvorana) koncert oranžnega abonmaja Slovenske filharmonije z ruskima gostoma di-

Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice v tem obdobju gostuje po Sloveniji z dramo Pokopani otrok Sama Shepada v režiji D. Jovavanovića

rigentom Nikolajem Aleksejevom in solistom Aleksandrom Rudinom.

Vstopnice so že v prodaji. Informacije na tel.: 061/158-121.

KLUB B-51, GERBICEVA

DANES: ob 21.00 uri v prostorih Kluba B-51 koncert avstrijske skupine Orange Baboons.

SLOVENSKA FILHARMONIJA

V PRIHODNIH DNEH: 23. t. m. solistični recital ruskega violončelista Aleksandra Rudina, zmagovalca velikega tekmovanja Cajkovskega v Moskvi.

MALA DRAMA

JUTRI: ob 20.00 uri (izven, konto) Večer sansonov Jacquesa Brela v izvedbi Katje Levstik.

MARIBOR

DVORANA KINA UNION

DANES: koncert orkestra slovenske policije z deli Haendla, pod vodstvom dirigenta Milivoja Surbka, solista šestnajstletna pianistka Zeljka Ivković.

IDRIJA

GIMNAZIJA JURIIJA VEGE

DANES: ob 19. uri v avli idrijske gimnazije bo koncert v počastitev devetdesetletnice skladatelja Maksa Pirnika. Vabljeni vsi bivši dijaki. Koncert prireja društvo Muzina in gimnazija Jurija Vege. Na programu bodo dela Maksa Pirnika, Marija Kogojca, Alda Kumarja, Fabia Niedra in Brine Jez-Brezavšček.

TRST

AVDITORIJ MUZEJA REVOLTELLA

Do 13. decembra bodo na sporedu koncerti posvečeni 300-letnici Tartinijevega in 200-letnici Rossinijevega rojstva.

V PRIHODNIH DNEH: v nedeljo, 22. t. m., ob 11. uri recital pianista Edoarda Torbaniellija. Na sporedu Rossini in Bellini.

Prodaja vstopnic pri blagajni gledališča Verdi na Trgu Unità in v Muzeju Revoltella eno uro pred pricetkom koncerta.

CERKEV SV. FRANCISKA

JUTRI: ob 21. uri tretji koncert nabozne glasbe. Pod taktirko Carla Mellasa bosta nastopila orkester in zbor orkester gledališča Verdi. Na programu Bach in Cherubinijev Requiem.

Vabila za koncert lahko dvignete pri blagajni gledališča Verdi na Trgu Unità in v zupniji ul. Giulia 70.

GLEDALIŠČE MIELA

V PRIHODNIH DNEH: 21. t. m., ob 20.30, Zborovski poklon Kogojcu. Pod vodstvom Stojana Kureta bo nastopil zbor Jacobus Gallus iz Trsta. Koncert spada v abonma 1992/93 Glasbene matice.

V PRIHODNIH DNEH: v sredo, 25. t. m., ob 20.45: koncert pianista Ralpa Suttona - organizira Tržaški jaz-zovski krozek.

V četrtek, 17. decembra, ob 17. uri: koncert dua Kenny Drew in Niels O. Pedersen.

GLEDALIŠČE ROSSETTI

V PRIHODNIH DNEH: v ponedeljek, 23. t. m., ob 20.30 tretji koncert Tržaškega koncertnega društva. Nastopil bo Münchner Kammerorchester.

NAPOVEDUJEMO: v sredo, 2. decembra: koncert kantavtorja Mimma Locasciullija; 25. januarja 1993 koncert Francesca De Gregorija; 26. in 28. marca musical My fair lady s Sandrom Massiminijem; 29. in 30. aprila koncert Giorgia Gaberja.

TRZIC

OBCINSKO GLEDALIŠČE

NAPOVEDUJEMO: v petek, 27. t. m., ob 20.30 celovečerni koncert pianista Stanislava Bunina. Na programu Bach, Schumann in Chopin.

GORICA

GORISKI GRAD — AVDOTORIJ

JUTRI: ob 20.30 koncert John Cagejevih skladb; pri klavirju Gisella Frontero.

Sledi koncert pevke Vivienne Dogan Corringham ob spremljavi Mike Cooper (kitara). Ponovitve koncerta 21. novembra v Skuc galeriji - Ljubljana.

V PRIHODNIH DNEH: 21. t.m., ob 20.30 koncert skupine P.A.P.A. (Italija) in Davida Mossa (ZDA). V nedeljo, 22. t.m., ob 20.30 koncert Massima Giuntoli (Italija) in Ive Bittove (Českoslovska).

AZLA

ZUPNIJSKA CERKEV

V PRIHODNIH DNEH: v soboto, 21. t. m., ob 20. uri Pesem upanja z zborom Roz iz Sentjakoba (Koroška).

KOROSKA

VELIKOVEC

NOVI GRAD

DANES: ob 20. uri klavirski koncert Waltraud Wulz. Na programu Mozart, Schubert, Brahms in Liszt.

WOLFSBERG

DELAVSKA ZBORNICA

DANES: ob 19.30 Seviljski brivec (Der Barbier von Sevilla) Giovannija Paisiella.

RAZNE PRIREDITVE

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

DANES: ob 17.00 in 20.00 uri (Gallusova dvorana) Modni bazar, tradicionalna predstavitev proizvajalcev oblačil, trikotaze, usnja in obutve. Cena vstopnice 500 do 700 SIT.

Ob 19.00 uri (sejna dvorana V4) predavanje Igorja Skamperleta- ciklus Društva za primerjalno religijologijo: Hermetika, skrita vednost renesanse. Vstop je prost

FILOZOFSKA FAKULTETA

HUMANISTIGNI SIMPOZIJ (predavalnica 34):

V PRIHODNIH DNEH: 24. 11. Iztok Saksida: Crna Eva, mati vseh živih. 1. 12. Jože Vogrinc: Je mogoče ne-razumeti? 8. 12. Neda Pagon: Iz zgodovine imaginacij 18. stoletja. 15. 12. Peter Vodopivec: Ali zgodovina sploh lahko predvideva? 22. 12. Milorad Pupovac. 5. 1. prof. Ernest Gellner. 12. 1. dr. Borut Telban: Strah pred biti viden in strah pred nevidnostjo v vasi Ambonwari na Papui- Novi Gvineji.

Vstopnine ni!

Informacije na tel. 061/150-001, int. 388- oddelek sociologije.

MJ STEP IN KAZINA

Do 23. t. m. plesni spektakel Vročica v Kulturnem domu Spanski borci.

SALON DSP, TOMSICEVA 12

DANES: ob 19.00 uri literarni večer treh pisateljev avstrijske Stajerske: Wolfgang Pollanz, Anrea Wolfmayr, Gunter Hammer. Vstop je prost.

VODNIKOVA DOMACIJA

JUTRI: ob 19.00 uri večer poezije Darje Mozetic-Kra-vanja. Večer bosta popestrila glasbenika: Uroš Rakovec s kitaro in Domen Rakovec s synthsisizerjem.

KINO MOJCA

DANES: ob 19.00 in 20.30 uri multimedijiški spektakel: Lidia Asta, zvodnica in svetnica. Scenarij in režija Lidija Asta.

SEŽANA

KC SREČKA KOSOVELA

DANES: ob 20.00 uri (filmsko gledališče) ameriska psihosloška grozljivka Golo kosilo, režija D. Cronenberg. Cena vstopnice 200 SIT.

GRAD DOBROVA V GORISKIH BRDIH

DANES: ob 20.00 uri začetek Gradnikovih večerov 1992 (do sobote, 21.11.) z razmišljanjem literarnega zgodovinarja Marijana Breclja: Gradnik v svojih izvirnih pesniških zbirkah. Večer bo vodila novinarka Ingrid Orel.

V NASLEDNIH DNEH: 20.11. ob 20.00 uri (Gradnikovi večeri 1992) literarni večer pesnikov, članov Literarnega kluba iz Nove Gorice: Poklon Gradniku. 21.11. ob 20.00 uri gledališki večer z Gradnikovo poezijo in člani Primorskega dramskega gledališča: Zlate lestvice.

GORICA

GOSTILNA HMELJAK (SOVODNJE OB SOCI)

V NASLEDNIH DNEH: v petek, 27. t.m., ob 20.30 drugi round "3x3 =9, vsakdo mora svojo pet ...". Nastopa furlanski kabaretist Sdrindule. Prireditelj Kulturni dom-Gorica. Vstop samo z vabili, ki jih dobite v uradu Kulturnega doma v Gorici in Kulturna zadruga Maja (Ul. Brass 20, tel. 0481/33288).

SKOFJA LOKA

KNJIZNICA IVANA TAVCARJA

DANES: ob 17.30 uri Smeh ni greh- projekcija diapozitivov Foto-kino kluba Anton Azbe.

RADOVLJICA

KNJIZNICA ANTONA TOMAZA LINHARTA

V PRIHODNIH DNEH: 24. t. m. ob 19.30 uri Staranje-bolezen, predsodek ali dejstvo, predavanje dr. Marijane Grum.

TINJE

DOM PROSVETE

DANES: ob 19.30 O razvoju kmečkih his tja do danes ob primeru Podjupe. Predava Barbara Altersberger (nem.).

TRST

INSTITUT ZA SLOVANSKO FILOLOGIJO

(Ul. Lazzaretti Vecchio 8)

DANES: ob 16. uri predavanje predsednika SAZU dr. Franceta Bernika na temo Prevrednotenje pogledov na slovensko književnost.

RAZSTAVE

LJUBLJANA

KD SPANSKI BORCI

Do 3.12 bo odprta fotograf-ska razstava Kunst Freunde iz Avstrije. Informacije na tel. 061/448-920.

NARODNA GALERIJA

Do 31. decembra je odprta razstava Metamorfoze. Razstava otroških glinastih kipcev, ki so nastali po vzgledu gotške plastike iz stalne zbirke Narodne galerije. Galerija je od torka do sobote odprta od 10. do 18., v nedeljo pa od 10. do 13. ure.

Vstopnina je 100 SIT, za studente, dijake in upokoje-nce 60 SIT, za učence v skupi-nah pa 30 SIT. Informacije: tel. 061/219-716.

MODERNA GALE-RIJA

Do 22. t. m. je na ogled retrospektivna razstava fotografij Henri Cartier-Bressona, ki jo je realiziral Centre national de la photographie iz Pariza.

Do 3. januarja je odprta razstava historičnega slikarja in krajnarja Gjormira Antona Kosa. Galerija je odprta od torka do sobote od 10. do 18., v nedeljo pa od 10. do 13. ure.

Vstopnina je 100 SIT, za studente, dijake upokoje-nce in vojske pa 50 SIT. Informacije: tel. 061/214-106.

MALA GALERIJA

Do 13. decembra je odprta razstava slikarja Mitja Tuška. Galerija je odprta od torka do sobote med 10. in 18.uro, ter v nedeljo med 10. in 13. uro. Vstopnine ni.

MESTNA GALERIJA

Do 21. 11. je odprta razstava del Denisa Bowna, znanega angleškega slikarja in grafika. Denis Bown sodi med pionirje abstraktne umetnosti v Veliki Britaniji. Galerija je odprta od torka do sobote od 10. do 18.ure in v nedeljo od 10. do 13. ure. Informacije: tel. 061/212-896.

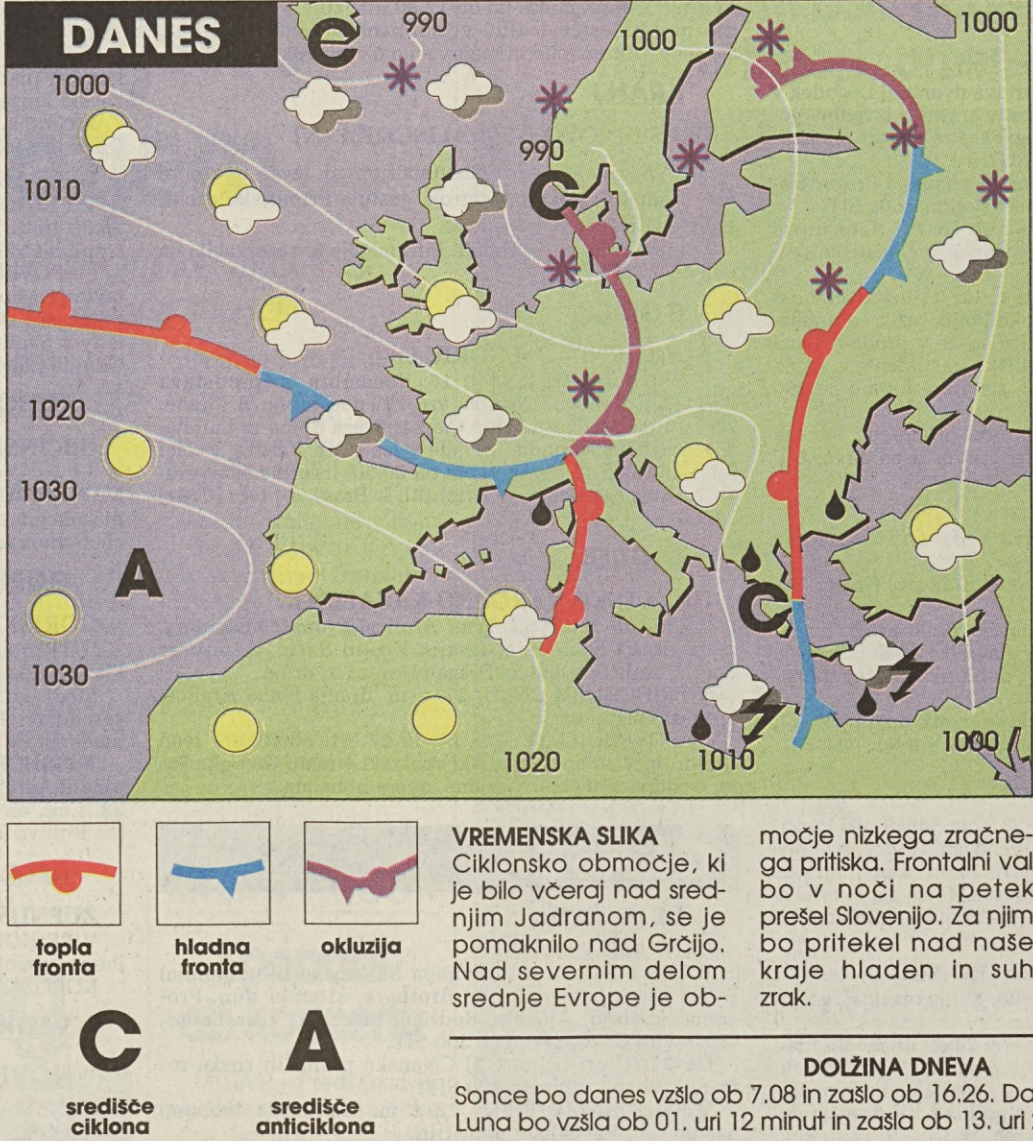
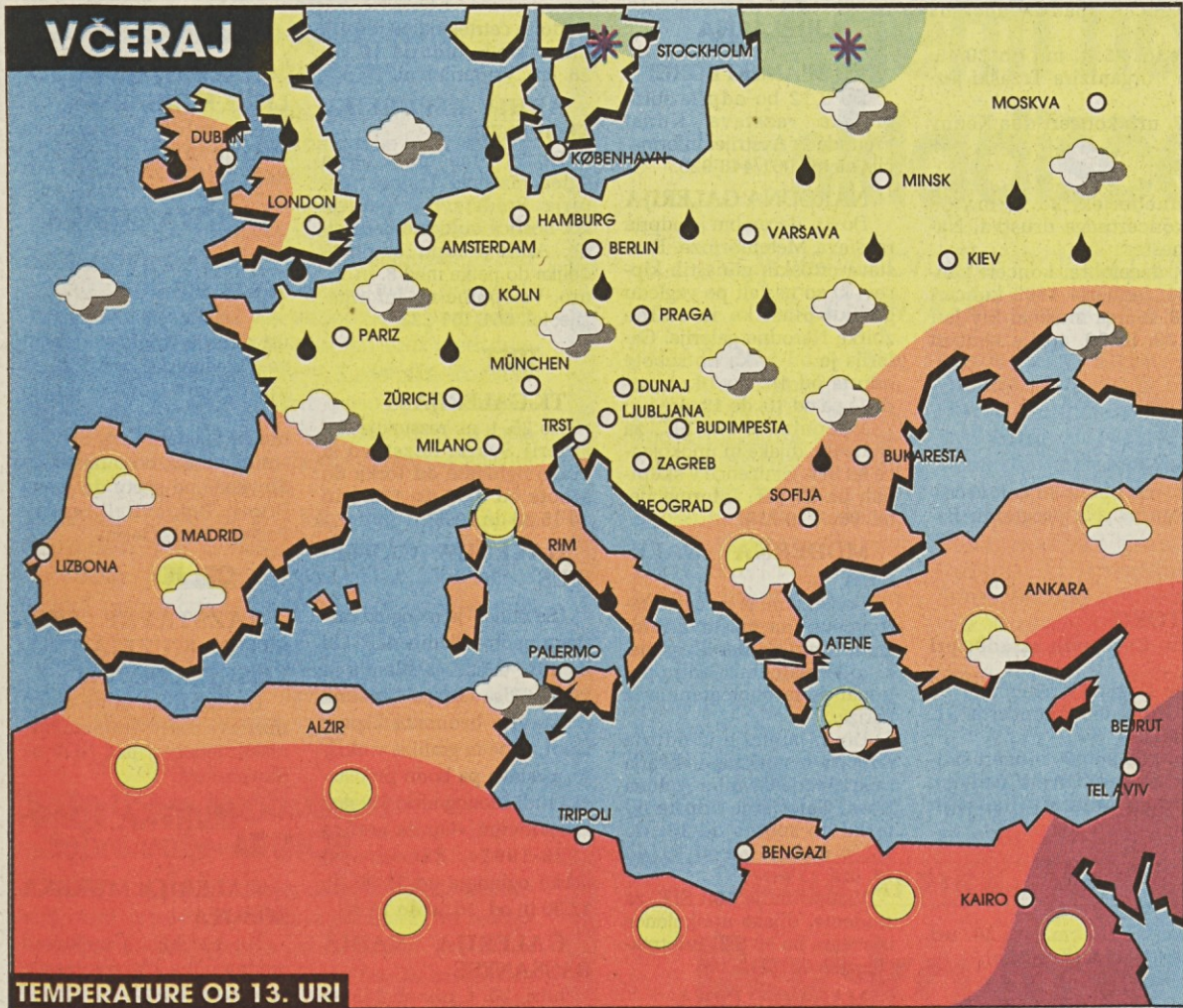
GALERIJA TIVOLI - MEDNARODNI GRAFICNI LIKOVNI CENTER

Do 12. decembra je na ogled razstava slik in instalacij korejske umetnice Baik Soon-Shil. Galerija je odprta od torka do sobote med 10. in 16. uro, v nedeljo med 10. in 13. uro.

CANKARJEV DOM

V galeriji CD bo do 12. decembra na ogled razstava slik seulskega slikarja Cho-

EVROPA / POMIK HLADNE FRONTE PROTI JUGOVZHODU

VREMENSKE NAPOVEDI
HIDROMETEOROLŠKEGA
ZAVODA SLOVENIJE

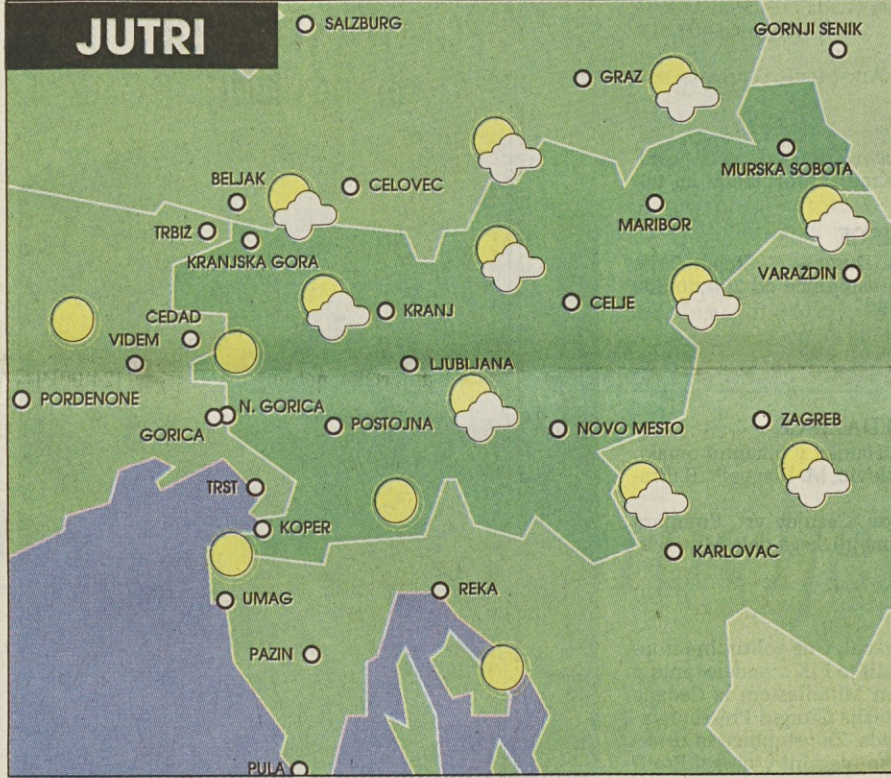
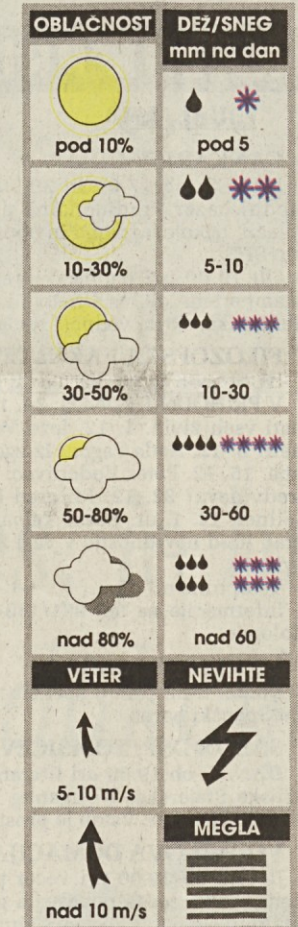
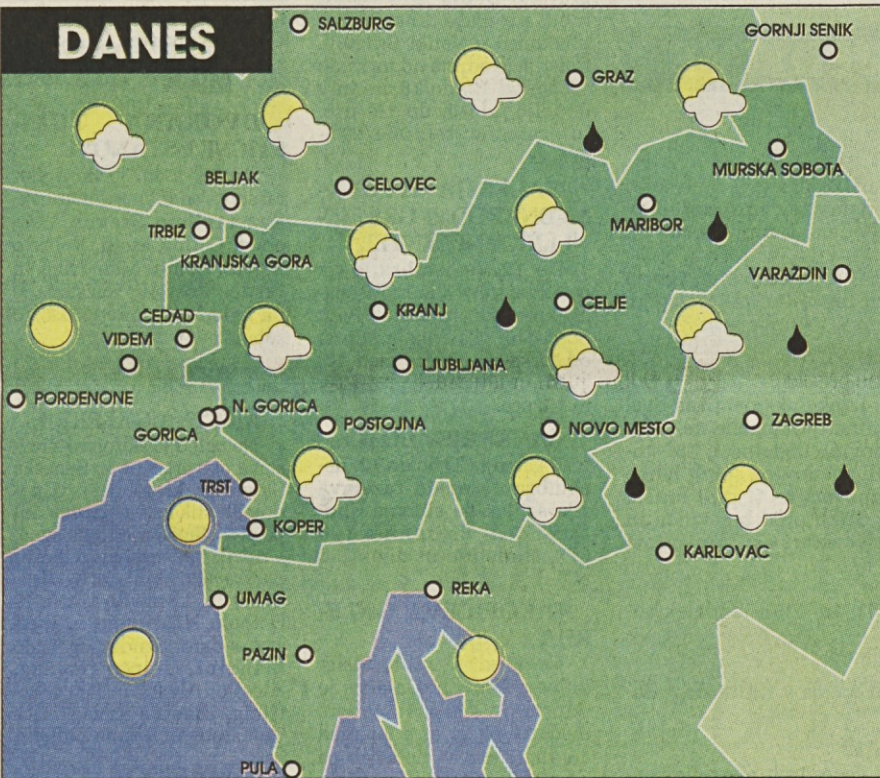
TEMPERATURE
PO SVETU

HELSINKI.....	-5/-3
OSLO.....	-2/-2
STOCKHOLM.....	1/2
KØBENHAVN.....	2/7
MOSKVA.....	-1/0
BERLIN.....	4/10
VARSAVA.....	4/6
LONDON.....	0/8
AMSTERDAM.....	6/8
BRUSELJ.....	2/6
BONN.....	4/5
FRANKFURT.....	3/7
PARIZ.....	0/8
DUNAJ.....	4/7
MÜNCHEN.....	2/5
ZÜRICH.....	0/5
ZENEVA.....	1/5
RIM.....	6/16
MILAN.....	3/8
BEOGRAD.....	8/17
NICA.....	7/15
BARCELONA.....	6/17
CARIGRAD.....	14/17
MADRID.....	13/16
LIZBONA.....	14/17
ATENE.....	19/19
LARNAKA.....	14/24
TUNIS.....	11/18
ALŽIR.....	10/18
MALTA.....	16/26
JERUZALEM.....	12/23
KAIRO.....	15/27
BUKARESTA.....	3/13

ALPE-JADRAN / ZMERNO OBLAČNO, VEČ SONCA OB MORJU

TEMPERATURE
VČERAJ
OB 7. URI
IN OB 13. URI

LIUBLJANA.....	2/5
TRST.....	9/10
CELOVEC.....	1/4
BRNIK.....	2/4
MARIBOR.....	4/6
CELJE.....	3/6
NOVO MESTO.....	1/1
NOVA GORICA.....	9/12
MUR. SOBOTA.....	4/6
PORTOROŽ.....	7/10
POSTOJNA.....	1/4
IL. BISTRICA.....	-/-
KOČEVJE.....	0/2
ČRNOMELJ.....	3/4
SL. GRADEC.....	2/4
BOVEC.....	5/8
RATEČE.....	-1/3
VOGEL.....	-/-
KREDARICA.....	-12/-11
VIDEM.....	5/12
GRADEC.....	3/6
ZAGREB.....	3/4
REKA.....	6/9

ONESNAŽENOST
ZRAKA

Povprečne 24-urne koncentracije SO₂ v mikrogramih na m³ zraka:

Ljubljana.....	26
Maribor.....	41
Celje.....	66
Trbovlje.....	29
Hrastnik.....	37
Zagorje.....	31
Šoštanj.....	35

Kritična 24 urna koncentracija SO₂ je 375 mikrogramov na m³ zraka.

STANJE VODA

Višina vode v cm ob 7. uri:

Mura, G. Radgona:	203
Drava HE Dravograd:	-
Sava Radovljica:	173
Sava HE Maribor:	-
Radeče:	400
Sora Šk.Loka:	212
Ljubljana Moste:	214
Savinja Laško:	250
Krka Podbočje:	194
Kolpa Radenci:	256
Soča Solkan:	513

HOROSKOP Piser: Aleksandra Zorc Berce

OVEN 21-3/20-4 : Besni ste, se najbolj nase. Ni hujšega kot osmesiti se v očeh drugih. Pri vsem tem pa se vedno vztrajate pri svojih trditvah, čeprav veste, da nimate prav.

BIK 21-4/20-5 : Ste si vzeli čas za počitek? Res je, da ni konec tedna, ampak tudi konca sveta ne bo, če vi ne delate s polno paro. Previdno, obstaja možnost drobnih nesreč, uresnin...

DVOJČKA 21-5/21-6 : V zadregi ste, pa ne po svoji krivdi. Imidž, ki ste ga pridno gradili, se podira, zaradi nekaj besed, izrecenih na napačnem mestu. Se sanjalo se vam ni...

RAK 22-6/22-7 : Se sreča, da ste se organizirali in vam ni treba prositi za pomoč. dobro pa je tudi, da hitro pozabljate in da maskevalnost ni vasa izrazita lastnost.

LEV 23-7/23-8 : Za vas bo najboljšje, da danes ostanete na varnem, doma. Kakšen koli nakup bi se izkazal kot popolnoma stran vržen denar, ki ga pa zdaj nimate prav veliko.

DEVICA 24-8/22-9 : Intenzivno brskate po svoji notranjosti in urejate zmedene misli. Pritiski z vseh strani pa so razlog za dodatne živčne napetosti.

TEHTNICA 23-9/22-10 : Prijeten dan. Opravila, ki vključujejo mlajše osebe, se bodo iztekla v vaše veliko zadovoljstvo. Harmonija vas bo sprostita, to pa je tisto, kar zdaj najbolj potrebujete.

SKORPIJON 23-10/22-11 : Zelo zadovoljni ste, saj vas spremljajo občudujoče oči. In kaj je lepšega kot biti center sveta za nekoga, biti njegov ideal. Vas ego se bo za lep čas nahranil.

STRELEC 23-11/21-12 : Partner vam očita številne stvari, ki se jih sploh ne zavedate, hkrati pa vas globoko v notranjosti razjeda crv dvoma: »Kaj pa, če ima prav?« Premislite.

KOZOROG 22-12/20-1 : Precej velikodušni ste in razdajate se. Zanimajo vas celo problemi drugih, čeprav ni vasa navada, da bi vdiral v njihove intimne zadeve.

VODNAR 21-1/19-2 : Kdaj ste si nazadnje privoščili obisk neke kulturne ustanove? Pojdite na razstavo, v galerijo, morda v gledališče. Obeta se vam izredno prijetna sprememba.

RIBI 20-2/20-3 : Občutljiva področja v vas rinejo v ospredje in postajajo skorajda obsedenost. To so le dvomi, ki jih cutite vi, drugim pa se zdi, da se vznemirjate po nepotrebnem.

CESTE / NEVARNOST POLEDICE

Ceste so zvečine mokre in spolzke. Za ceste čez Jezersko je obvezna zimska oprema, še vedno pa velja prepoved vožnje za tovorna vozila in avtobuse. Cesti čez Korensko sedlo in Ljubelj sta že kopni. Za cesti Novo mesto - Metlika in Kočevje - M. P. Petrina priporočamo zimsko opremo. Zaradi poplavl in zemelj-skih plazov so še vedno zaprte ceste Planina - Unec, Idrija - Oblakov vrh (Tolmin) in Področje - Petrovo brdo. V notranjosti je promet tekoč, prav tako ni zastojev na mejnih prehodih.

belinka® ambient ekološka barva za les

V VEDNOST

Vpliv vremena na ljudi

Preučevanje medsebojnih vplivov dveh zapletenih naravnih sistemov, delovanja človekovega organizma in vremenskih dogajanj, oziroma stanj, je težavna naloga. Človek se na dražljaje iz okolja, čeprav gre včasih tudi o parcialne reakcije, ki jih tudi dobro poznamo, največkrat odziva kot celota.

Do nedavnega so parcialne zveze v glavnem ugotavljali z empiričnimi in eksperimentalnimi metodami. Pogosto so določali le statistične povezave, ne da bi poznali bistvo delovanja. V novem času pa s pomočjo fizikalno-matematičnih modelov celoviteje ocenjujemo biotplotni učinek.

Človek zaznava vpliv ozračja in vremena za vestno, z receptorji, ali pa podzavestno, z vegetativnim živčevjem. Nekateri receptorji in učinke ze dolgo poznamo, zato so nesporni. Verjetno nihče ne dvomi o učinkih pretoplega

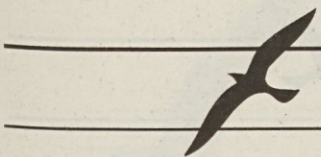
oziroma prehladnega okolja. Zaradi podhladitve oziroma pregrevanja organizma z vsemi pojavi, ki ju spremljajo, lahko pride celo do smrti.

Tudi to, da nekatere primese v zraku povzročajo alergije oziroma se na druge načine škodljivo vplivajo na organizem, je že dolgo znano. Prav nedvomno škodljivo je tudi pretirano sončenje.

Vendar nekateri vplivi biorevrenca na ljudi znanstveno se niso dovolj raziskani in so dokazni predvsem statistično. Tu imamo v mislih meteorotropni učinek vremena na ljudi.

Čeprav biorevrenca vpliva na ljudi celovito, pogosto delimo to področje na štiri značilne sklope. Ti so: biotplotni učinek, meteorotropni učinek, učinek sončnega obsevanja in zračno kemijeni učinek. V naslednjih prispelkih vam jih bomo obširneje predstavili.

Tanja Cegnar

ODDAJE V SLOVENŠČINI

SLOVENIJA 1

- 10.10 Jakec in carobna lucka, pon. 6. dela nanizanke
10.25 Norčije v zivalskem vrtu
10.35 Leteci vrtnar
10.50 Solska tv:
Analitična mehanika, 7. del, VPS 1050
Učenje angleščine s pomočjo videa, VPS 1120
Muzzy, 7. del angleščine za najmlajše
12.00 Poročila
15.15 Sportna sreda, ponovitev
17.00 TV dnevnik I
17.10 Ebba in Didrik, 7. del nadaljevanke
17.40 Ziv zav
18.30 Ze veste?, svetovalna oddaja
19.30 TV dnevnik II
20.05 Obala v pričakovanju volitev
21.40 Tednik
22.25 TV dnevnik III, VPS 22354
23.00 Poslovna borza
23.15 SOVA:
Dragi John, 31. del am. humoristične nanizanke, VPS 2315
Majhna zrtev, 1/4 del ameriške nadaljevanke, VPS 2340

SLOVENIJA 2

- 16.45 Sova, ponovitev:
Radio FM, 8. del ameriške nanizanke
Beverly Hills, 90210, 12. del ameriške nadaljevanke
18.00 Slovenska kronika
19.30 TV dnevnik: Koper - Capodistria
20.00 16 crk, tv igrice
20.30 Gozdarska hiša Falkenau, 38. del nemške nadaljevanke
20.55 Podnebje in clovek, 2/3 del angleške poljudnoznanstvene serije
21.45 Fantom iz opere, ameriški film

KANAL A

- 10.30 RIS, risanke in spoti
11.00 Drugacen svet, ponovitev 23. dela ameriške nad.
19.15 MCM
20.00 Risanka
20.15 Dnevno informativni program
20.32 Dance Session, oddaja o plesu
21.00 Marlboro Music Show
21.30 BMX: Tone in Simon Stojko
22.02 Porocila v angleščini: Deutsche Welle
22.30 Drugacen svet, 34. del ameriške nadaljevanke
23.15 Dnevno informativni program
0.00 Astroloska napoved

KOPER

- 18.00 Slovenska kronika
Studio 2

RAI 1

- 6.50 Aktualno: Unomattina, vmes dnevnik in gospodarstvo
10.15 Nad.: A viso coperto, vmes (11.00) vesti
11.55 Vremenska napoved
12.00 Variete: servizio a domicilio, vmes (12.30)dnevnik 1
13.30 Dnevnik in Tri minute
14.00 Variete: prove e provini a Scommettiamo che...?
14.30 Aktualno: Primmissima
14.45 Film: Darby O'Gill e il Re dei Folletti (1959)
16.25 Mladinski variete: Big V Parlamentu in vesti
18.10 Aktualno: Italija, navodila za uporabo
18.45 Variete: Ci siamo?
19.50 Vreme in dnevnik
20.40 Variete: Partita doppia
23.00 Nočni dnevnik
23.15 Koncert iz Milana
24.00 Dnevnik in vreme
0.30 Danes v Parlamentu
0.40 Rubrika opolnoci
1.10 Film: M.me Butterfly

RAI 2

- 7.00 Otroški variete
9.30 Ristorante Italia
9.45 Film: Napoletani a Milano (kom., lt. 1953)
11.25 Nan.: Lassie
11.50 Kratke vesti
11.55 Variete: I fatti vostri
13.00 Dnevnik, Gospodarstvo in vreme
13.45 Politicna tribuna
14.00 Sto kljucev za Evropo
14.20 Nad.: Quando si ama, 14.40 Santa Barbara
15.35 Kronika v živo
17.15 Vesti in iz Parlamenta
17.25 Aktualno: teden proti drogi, nato sport
18.20 Nan.: Hunter
19.15 Nad.: Beautiful
19.45 Dnevnik in sport
20.30 Film: La morte nera (dram., ZDA 1992)
22.15 Cosa Nostra, zgodovina ameriske mafije
23.15 Dnevnik in vreme
23.35 Nočni filmi

RAI 3

- 6.30 Danes v kioskih
11.30 Namizni nogomet: Hollandiska-Italija (SP), vmes (12.00) vesti
12.45 Dok.: Laos
14.00 Dezelne vesti
14.20 Popoldanski dnevnik
15.15 Sola se posodablja
15.45 Samo za sport
17.20 Sportna rubrika Derby
18.00 Dok. oddaja: Geo
18.30 D. Raffai odgovarja
19.00 Vreme in dnevnik
19.30 Dezelne vesti
19.45 Telegiornale Zero
20.05 Variete: Blob
20.25 Una cartolina
20.30 Aktualno: Jug
22.30 Dnevnik ob 22.30
22.45 Milano, Italia
23.40 Posebnosti TG 3

RETE 4

- 6.55 Aktualno: Telesveglia, vmes od 7.00 dalje vsakih 30 min. vesti
10.05 Nad.: Marcellina, 10.35 Ines, Celeste
11.25 Variete: A casa nostra
11.40 Kratke vesti
13.00 Nad.: Sentieri
13.30 TG 4vesti
14.00 Variete: Buon pomeriggio
14.05 Nad.: Sentieri, Maria
15.30 Rubrika o lepoti
15.50 Nad.: Amanda, Febbre d'amore
17.30 TG 4vesti
17.40 Aktualno: C'eravamo tanto amati
18.00 Kviz: La cena è servita
18.55 TG 4 vesti
19.30 Nad.: Gloria
20.30 Film: Cambio marito (kom., ZDA 1987, i. Burt Reynolds)
22.30 Kviz: Io, tu e mamma
23.15 TG 4 nočne vesti
23.30 Nan.: Kojak, 0.30 Sceriffo a New York

CANALE 5

- 6.30 Na prvi strani
8.35 Variete: Maurizio Costanzo Show (pon.)
10.30 Nan.: La casa nella prateria (i. M. Landon)
11.30 Variete: ore 12
13.00 Dnevnik TG 5
13.25 Aktualno: Sgarbi quotidiani
13.35 Variete: Non è la RAI
14.40 Aktualno: Forum, 15.15 Agenzia matrimoniale, 15.45 Ti amo parliamone
16.00 Otroški variete
18.00 Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00 Dnevnik TG 5
20.25 Striscia la notizia
20.40 Kviz: Tutti per uno
22.30 Nan.: I Robinson
23.00 Variete: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) TG 5 vesti
1.30 Nočni spored

ITALIA 1

- 6.20 Pregled tiska
6.30 Otroški variete
9.15 Nanizank.
12.45 Odprti studio
13.00 Nan.: La bella e la bestia
14.00 Otroški variete
16.00 Variete: Unomania
16.05 Nan.: Happy Days
16.35 Variete: E' pericoloso sport, 16.50 Twin Clips
17.50 Film
20.00 Variete: Karaoke
20.30 Nan.: Beverly Hills 90210
22.30 Film: Ammazzavampiri (srh., ZDA 1985, i. Chris Sarandon, Roddy McDowall)
0.30 Odprti studio, pregled tiska in Studio sport

TMC

- 8.30 Tecaj angleščine
8.45 Nad.: Doppio imbroglio, 9.30 Potere
10.00 Rubrika: Zenska TV
11.40 Nan.: Doris Day Show
12.10 Variete: Kosilo z Wilmo
13.00 TMC News— Sport
14.00 Film: Stazione Termini (dram., ZDA 1953, i. Jennifer Jones, Montgomery Clift)
15.40 Risanke: Snack
16.15 Variete: Amici mostri
17.15 Rubrika: Zenska TV, nato vreme
19.30 Vesti: TMC News
19.55 Pravljica
20.00 Nan.: Maguy - Una ricevuta sleale
20.40 Film: Tre scapoli e un bebè (kom., ZDA 1987, i. Tom Selleck, Steve Guttenberg)
22.35 Variete: T'amo TV (vodi Fabio Fazio)
23.35 Nočne vesti in vreme
23.55 Film: Cinque giorni a giugno (kom., Fr. 1988, i. A. Girardot)
1.50 Aktualno: CNN News

ITALIA 7

- 7.30 Risanke
12.00 Nad.: Cara cara
13.45 USA Today News
14.00 Nad.: Aspettando il domani, Il tempo della nostra vita
15.45 Dezelni programi
17.20 Risanke
17.35 Nan.: Winspector, 19.00 I Campbell's, 19.30 Diamonds
20.30 Film: Il vostro super agente Flit (kom., It. 1967, i. R. Vianello, Raffaella Carrà)
22.15 Vesti: News Line
22.30 Variete: Colpo grosso story
23.30 Film: Con la rabbia agli occhi (krim., 1976, i. Y. Brynner)
1.30 Variete: Colpo grosso

TELEFRIULI

- 16.55 Kratke vesti
17.00 Starlandia
18.00 Nan.: Mago Merlino
18.30 Nad.: Destin
19.00 Večerne vesti
19.30 Rubrika: Parliamone
20.30 Film: Malareck (kom., Braz. 1989, i. Elias Koteas, K. Keane)
22.15 Ena rastlina na dan
22.30 Nočne vesti

TELE 4

- (Se povezuje s sporedi Italia 1)
Lastne oddaje:
14.00 Kronika in komentar
19.30 Dogodki in odmevi

Koper

- 13.00 Rayanovi, ameriška nadaljevanke
13.20 Zdravniki s krili, avstralska nadaljevanke
14.10 Ulica nočne more, am. film
16.00 TV novice
16.05 Carobna svetilka
16.05 Tecaj italijanskega jezika
16.05 Sok moderne umetnosti, pon. am. dok. serije
17.00 Bersaglio
17.40 Arhitektovi nasveti
18.00 Slovenska kronika
19.00 TV dnevnik
19.25 Rayanovi, ameriška nadaljevanke
19.50 Zdravniki s krili, avstral. nadaljevanke
20.40 Meridiani, aktualna tema
21.20 Dolgo iskanje, angleška dok. serija
21.45 TV dnevnik
21.55 Juke box, glasbena oddaja v živo, vodi: Alex Bini

Avstrija 1

- 6.00 Textvision
9.00 Ponovitve
13.35 Sinha Moca, 48. del
14.00 Lorentz in sinovi:
Smrt v vinogradu, 1. del
15.00 Jaz in ti, otroški program
15.05 Knjiga o dzungli, risana serija
15.50 Jasnovidnost: Ognjeni clovek
16.15 Otroški kulturni klub
16.30 Nasveti
17.00 Mini cas v sliki
18.00 Cas v sliki
18.30 Sedem brez: Zapornica
19.30 Cas v sliki, vreme
20.15 Dvojno drzi slabše, komedija
21.20 Pogledi s strani
21.30 Dobro jutro, Vietnam, ameriški film
23.30 Tezave v mestu angelov, ameriški film

Avstrija 2

- 17.00 Tisoč mojstrov
17.10 Leksikon umetnikov
17.15 Dinovavri: Zgodba o zobu, 2. del
18.00 Harry in Hendersonovi: Lovci in plen
18.30 Kdo je kdo, igra
19.00 Lokalni spored
19.30 Cas v sliki, vreme
20.00 Kultura
20.15 Domace reportaze
21.00 Trailer, oddaja za ljubitelje filma
21.30 Pozor, kultura
22.00 Cas v sliki
22.40 Literarni kvartet
23.40 Humor ima tisti, ki se lahko od zunaj vidi
0.25 Porocila, Tisoc mojstrov

Hrvaška 1

- 7.00 Porocila: Na robu noči, 4/6 del am. nan.
10.00 Porocila
10.05 Tv sola
11.30 Cevljar in hudic
12.00 Porocila in Ko se svet vrti, 4. del am. nad.
13.30 Monofon
14.05 Slika na sliko, ponovitve
14.50 Druga stran paradiza, ponovitve 3. dela nad.
15.40 The Big Blue, oddaja za UNPROFOR
16.00 Porocila
16.35 Malavizija
18.00 Porocila
18.35 Santa Barbara, 253. del ameriške nadaljevanke
19.30 Dnevnik I
19.55 Sport
20.05 Spekter
20.50 Iscem sorodno dušo, 3. del humoristične serije
21.25 Ekran brez okvirja
22.35 Dnevnik II
23.00 Slika na sliko
23.45 Porocila v angleščini
0.00 Sanje brez meja

Hrvaška 2

- 16.00 Tenis: zaključek ATP Masters turnirja, posnetek
19.30 Dnevnik
19.55 Sport
20.05 Ikonili, 15. del humoristične serije
21.00 Druga stran paradiza, 4., zadnji del nadaljevanke
21.55 Moc in slava, 6/13 del dokumentarnega sportsnega filma
22.30 Pepsi DJ Mag
23.35 Horoskop

Madžarska

- 5.40 Dobro jutro
8.30 Cez dan
9.00 Na konju smo, nemška serija
10.00 Hannay, angleška serija
11.00 Igra
11.15 Letni kolobarji
12.00 Porocila
17.00 Pregled dogodkov dneva
17.10 Kupil bom to zensko, 103. del mehiške serije
17.50 Svet denarja
18.00 Magazin za menedžerje
19.05 Novice iz sveta zabavne glasbe
20.40 Miami Vice, ameriška nadaljevanke
22.40 Aktualno
0.15 TV dnevnik

SATELIT

SUPER

5.30 Victory poslovne novice: Super Shop; 6.30 Denar in politika; 7.00 Financial; 7.30 News Watch; 8.00 Novice; 9.00 Channel E; 9.30 Super Shop; 11.00 Video Fashion; 11.30 Denar in politika; 13.00 Poslovne novice z Japonske; 13.30 News Watch; 14.00 Inside Edition; 14.30 Serie Noire; 15.00 The Mix; 17.00 On the Air; 18.30 Bonanza; 19.30 Serie Noire; 20.00 I Spy; 21.00 Inside Edition; 21.30 Film Europe; 22.00 Novice; 22.30 Financial; 22.45 US Market WRAP; 23.00 The Gun Riders (vestern, ZDA 1969); 0.45 News Watch; 1.15 Film Europe; 1.45 The Mix all-night

SKY ONE

6.00 DJ Kat show; 8.40 Mrs Pepperpot; 9.55 Playabout; 10.30 The Pyramid game; 11.00 Let's make a deal; 11.30 Držni in lepi; 12.00 Mladi in nemirni; 13.00 St. Elsewhere; 14.00 E Street; 14.30 Geraldo; 15.30 Drugi svet; 16.15 The Brady Bunch; 16.45 DJ Kat show; 18.00 Star Trek: The next generation; 19.00 Rescue; 19.30 E Street; 20.00 Družinske vezi; 20.30 Full House; 21.00 W.I.O.U.; 22.00 Chances; 23.00 Studs; 23.30 Star Trek: The Next Generation.

EUROSPORT

9.00 Aerobika; 9.30 Lahka atletika: Maraton (2); 10.00 Squash; 11.30 Aerobika; 12.00 Nogomet: kvalifikacije za SP; 14.00 Tenis; 17.00 Konjinstvo; 18.00 Nogomet: kvalifikacije za SP; 20.00 Eurofun; 20.30 Trans World Sport; 21.30 Sportne novice; 22.00 Nogomet: kvalifikacije za SP; 23.30 Tenis: turnir ATP (M); 1.00 Sportne novice

SCREENSPORT

8.00 Revs; 8.30 Global Adventure Sports; 9.00 Košarka; 11.00 Kick-box; 12.00 Longitude; 12.30 Keglanje; 13.30 Snooker; 15.30 Košarka; 17.30 Konjinstvo; 18.30 Global Adventure Sports; 19.00 Motosport; 19.30 Motorni colni: Offshore Formula 1; 20.30 Fascination; 21.30 Nogomet: Nizozemska liga; 22.00 Nogomet: Španska liga; 24.00 Keglanje.

MTV

7.30 Unplugged; 8.00 Awake On The Wild Side; 10.00 Video; 16.00 Greatest Hits; 17.00 Coca Cola Report; 17.15 MTV v kinu; 17.30 Porocila; 17.45 Trile od enega; 18.00 Simon's Dance Party; 18.30 MTV Prime; 20.00 Dial MTV; 20.30 Most Wanted; 21.30 Unplugged; 22.00 Greatest Hits; 23.00 Coca Cola Report; 23.15 MTV v kinu; 23.30 Porocila; 23.45 Trile od enega; 24.00 Michael Jackson: Dangerous; 1.00 Video; 3.00 Yol; 4.00 Nočni video.

SKY MOVIES

7.00 Pregled programa; 9.40 Entertainment Tonight; 11.00 Silent Movies; 13.00 The Invasion of Johnson County; 15.00 Wuthering Heights; 17.00 Portrait in Black; 19.00 Silent Movies; 20.40 Entertainment Tonight; 21.00 For The Very First Time; 23.00 Re-Animation; 0.30 The Supernaturals; 2.00 Freeway; 3.30 Near Dark; 5.00 Ghoules Go To College.

MOVIE CHANNEL

7.15 Murder; 9.15 Beatty and the Beast; 11.15 Hong Kong; 13.55 Fire and Ice; 15.00 The Joker is Wild; 17.15 April Morning; 19.00 Hamlet; 21.30 Misery; 23.25 Everybody Wins; 1.05 Crimes and Misdemeanours; 2.55 Ghost Town; 4.25 Man of Passion.

PRO 7

5.40 Serije: Agencija Maxwell, 6.25 Risanke, 8.10 Nelzprosa, a prisrčna, 9.00 V kraljestvu divjih živali; 10.00 Perry Mason: Smrt idola; 11.50 Ulice San Franciska; 12.40 Show Billa Cosbyja; 13.10 Perry Mason; 14.05 Štirje neugnanici (ZDA 1982); 15.45 Nelzprosa, a prisrčna; 16.40 Risanke; 18.30 Show Billa Cosbyja; 19.00 Ulice San Franciska; 20.00 Porocila; 20.15 Ljubzen med tatovi (ZDA 1985, i. Audrey Hepburn, Robert Wagner); 22.00 T.J. Hooker; 23.05 Divje pompe (Sp.-Arg.-ZDA 1965, i. Robert Taylor, R. Monteros); 0.45 Porocila, od 0.55 do 4.35 Polnočni klci; 1.50 Porocila; 2.00 Chatova zemlja; 3.35 Porocila; 4.45 Perry Mason.

RTL

6.00 Jutranji magazin; 8.50 Serije in razvedrilne oddaje: Owen Marshall, 9.45 Bogati in lepi, 10.05 Marcus Welby, 11.00 Viva, 11.30 Družinski dvoboj; 12.00 Opoldanski magazin; 12.30 Mladi in strasti; 13.20 Kalifornijski klan; 14.15 Springfieldova zgodba; 15.00 Tenis; 16.00 Hans Meiser; 17.00 Nagradne igre: Iteganoo?; 17.30 Cena je vroča; 18.00 Enajst; 19.30 Porocila; 19.35 Eksplozivno; 19.45 Dobri časi, slabi časi; 20.15 Angel za Felixa; 21.15 Klci v sil; 22.15 Kako, prosim?; 23.15 Gottschalk; 24.00 Tenis; 3.30 Ponovitve: Hans Meiser; 4.30 Eksplozivno, 5.10 Enajst 99.

SAT 1

5.30 Regionalna porocila; 6.00 Dobro jutro s SAT 1; 8.30 Ponovitve: Sosed, 9.05 Superboy, 9.30 John Rose, 9.55 Dobrodosli, gospod Chance, 12.00 Kolo sreče; 12.45 TV borza; 13.35 Pod kalifornijskim soncem; 14.30 Sosed; 15.05 Calbyjevi; 16.00 MacGyver; 16.50 Tenis; 19.15 Kolo sreče; 20.15 Tenis (prenos iz Frankfurt); 24.00 Electric Blue; 0.40 Pregled programa, Videotext.

TELE 5

6.35 Vrhunski model; 7.05 Bi Bam Bino; 9.25 Sosedov primer; 9.50 Evening Show; 10.20 Umik; 11.25 Vrhunski model; 12.00 Divji zahod; 12.35 S prizorišča v...; 13.00 Bim Bam Bino; 16.15 Wildcat; 16.40 Igra z ognjem; 17.10 Sosedov primer; 17.35 Evening Show; 18.05 Zakon Orazi; 18.55 Fazit; 19.05 Umik; 19.35 Hop all to you; 20.15 Nočna patrolja; 21.05 Moj stric (Fr.-lt. 1958, i. Jacques Tati); 23.00 Operacija Vietnam; 0.05 Holocaust - Zgodba družine Weiss; 1.50 Worldnews Tonight; 2.20 Bradburjev kabarelni groze.

TV SLOVENIJA 2 / NOCOJ OB 21.45

Umetniški večer:
Fantom iz opere

Film iz naftalina, klasika filmske zgodovine v režiji Ruperta Juliana

Nocoj vas vabimo k ogledu ameriškega barvnega filma Fantom iz opere, ki so ga v režiji Ruperta Juliana posneli leta 1925. V filmski zgodovini je kar nekaj nemih filmov, ki so postali resnična klasika in so zagotovo vredni ogleda. Film, ki si ga boste lahko ogledali nocoj, nikakor ne sodi med srhljivke, kakršne poznamo danes. Predstavlja nam parisko opero, zgrajeno nad katakombami, podzemnimi hodniki in srednjeveško mucilnicco. V tem podzemlju si je izbral zatocišče pohabljen pobeegli zlikovec Erik, sicer poznavalec glasbe, ki se je zaljubil v

lepo pevko Christine. Kot duh blodi po operi in strasi pevce in gledalke delavce. S pisni upravi in operni primadoni hoče izsiliti vloge za Christine, ki je sicer zagledana v cednega grofa Raoula. Erik z izsiljevanjem ne uspe, zato povzroci nesrečo in ugrabi Christine. Zaljubljeni grof se s prijateljem spusti v podzemlje, da bi obracunjal s fantomom in resil svojo prijateljico...

Posebno zanimive so v filmu barve. Kot celota je namreč posnet v oranznem in zelenem odtenu. Posebej pa velja opozoriti na prizor plesa v maskah, kjer je bil več kot deset let pred »uradnim«
zacetkom barvnega filma uporabljen Technicolor. V filmu Fantom iz opere so poleg Lona Chaneja, ki daje tej svojevrstni grozljivki poseben pečat, zaigrali tudi Mary Philbin, Norman Kerry, Arthur Edmund Carewe in Smitz Edwards.

Slovenija 1

(UKV 88.5; 90.0; 91.8; 92.9; 94.1; 96.4; MHz; od 16.00 SV 918 kHz)
4.30, 5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 18.00, 21.00, 23.00 Porocila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Radio plus; 10.00 Program A - 1; 11.30 Pregled domačega tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.20 Osmrtnice in obvestila; 13.45 iz tujega tiska; 14.05 Poslovne informacije; 15.00 Radio danes; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Obvestila; 17.05 Studio ob 17.-ih; 18.30 Varnostna kultura; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Četkov večer; 21.05 Literarni večer; 21.45 Lepe melodije; 22.30 Večema podoknica; 23.05 Literarni nočturni; 23.15 Nočni program - Glasba.

Slovenija 2

(UKV 87.8; 92.4; 93.5; 95.3; 96.9; 97.7; 98.9; 99.9; MHz)
6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Porocila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutranja kronika; 8.40 Kolesar prireditev; 10.30 Kompasovo turistično oko; 10.50 Primorski val; 11.15 Izjava tedna; 12.00 Opoldne;

12.40 Štajerski val; 13.00 Danes do 13.-ih; 14.00 Kulture drobnice; 15.10 Menjalniški tecaj; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.40 Mirovno gibanje; 17.00 Teme; 17.50 Sport; 18.00 Rock underground; 19.30 Jazz; 21.00 V izbi rate; 22.00 Zrcalo dneva; 22.20 Pesmi svobodnih oblik.

Slovenija 3

(UKV 96.5; 101.4; 102.0; 103.9; MHz; od 19.30 88.6; 93.1; 100.3; 100.6; do 16.00 SV 918 kHz)
9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Porocila; 8.10 Dobro jutro; 9.05 Matineja; 10.05 Komedija; 11.05 Izbrali smo; 12.05 Pojemo in igramo; 13.05 Mladinski program; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Govorimo francosko; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Oporni pevci; 16.45 Trejta stopnica; 17.00 Glasbena umetnost; 18.05 Svetovna reportaža; 18.25 Koncert; 19.35 Zborovska glasba; 20.00 Iz arhiva; 22.05 Večerni logas; 22.20 Zvočni zapisi; 23.55 Lirični utrinek.

Radio Koper

(slovenski program)
(SV 549 kHz, UKV 88.5 - 93.8 -

100.3 - 100.6 - 104.3 - 107.6 MHz)
8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30, 19.30, 20.30, 21.30, 22.30, 23.30, 24.30 Porocila; 19.00 Dnevnik; 6.00 Glasba in kolektor; 6.30 Jutranji in osmrtnice; 7.00 Jutranja kronika; 7.30 Pregled tiska; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri val - Na rešet; 8.45 Servisne informacije; 9.00 Soča misli na vas; 9.00 Pesem tedna; 10.30 Primorski val - prenos Vala 202; 11.00 Hladno...toplo... vroče; 12.30 Opoldnevnik Radia Koper; 13.00 Jagode in podoknice; 15.15 To je hit; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasbeni deseri; 16.30 Aktualna tema; 17.00 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Mladim poslušalcem; 19.00 Večerni dnevnik - prenos R. Slovenija.

Radio Koper

(italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Porocila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.05 Almanah; 6.30 Zgodovinski utrinki; 6.45 Kulturni koledarček; 7.50 Astrološki kotiček; 8.20 Block notes; 8.25 Pesem tedna; 8.45 Uganka; 9.00 Glasbene tuneje; 9.35 Glasbene želje po telefonu; 10.00 Pregled tiska; 10.40 Svet družine; 11.00 Glasba po željah;

13.35 Pesem tedna; 13.45 Edig Galletti; 14.00 Zelja po glasbi; 14.45 Glasbene novosti in recenzije z Angelom Baiguero; 16.00 Ob štirih popoldne; 16.20 Kulturni koledarček; 16.35 Boutique Gal; 17.20 Single tedna; 17.35 Zgodovina rocka; 18.00 Souvenir d'Italy; 18.45 Čas je za jazz; 20.00 Nočni program.

Radio Trst A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Porocila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Kolesar in Pravljica; 8.00 Dezelna kronika; 8.10 Trst, december 1941; 8.50 Slov. glasba; 9.15 New Age; 10.00 Pregled tiska;

Vlady Kociancich

Spomin je najboljši dokument naše človečnosti. Njegovo pripovedovanje je neločljivo povezano z literaturo, kot sta povezana glas in beseda

V drugem nadstropju tipične hiše v četrti Montserrat, v starem delu mesta Buenos Aires, stanuje pisateljica slovenskega rodu Vlady Kociancich. Z mozem Norbertom Del Vasom imata stiri že odrasle otroke.

Vlady sedi v lesenem naslanjaju z mehkiimi blazinami. V veliki dnevni sobi visi in leži okoli nje kup predmetov, nikakor pa ni čuti prenatrpanosti. Stojeci dezniki, loparji, velika kosara s časopisi, stara nizka omara, na steni leseno orodje za tretje orehov (spomin iz Slovenije, pravi), stenski kalendarji z argentinskimi narodnimi motivi, tri posode s cvetjem na stolu in ob njem se ena na tleh. Stara hiša ima bele stene, je najbrž visoka stiri metre. Se ena nizka omara z dvema zvočnikoma, med njima stara svetilka, nad njo porcelanasti krozniki.

Vlady Kociancich je odkritje v argentinski literaturi zadnjih let. Njena prva knjiga je bila zbirka crtic Pogum (Coraje, 1969), sledili

so ji romani Osmo чудо (La octava maravilla, 1982), Zadnji Shakespearjevi dnevi (Los ultimos dias de Shakespeare, 1984), Abisinija (Abisinia, 1988) in zbirka crtic Vse poti (Todos los caminos, 1991) pravkar pa je v Argentini in Spaniji izšel roman Nizina Strahu (Los bajos del Temor).

Predstavitel romana je bila v Buenos Airesu 20. oktobra, vendar ladja s knjigami danes bi ga prevedli tudi: Bregovi Strahu, Mocvirja Strahu, Dolina Groze ipd. Pisateljica je konec oktobra odpotovala v London, nato pa v Spanijo.

Kljub temu, da je leta 1990 v Spaniji prešla za svojo zadnjo knjigo crtic Vse poti pomembno nagrado Gonzalo Torrente Ballester in da so njena dela prevedena v angleščino, francosčino, nemščino, švedščino in tursčino, kljub temu da so njene Zadnje Shakespearjeve dneve predvajali na londonskem BBC in da

je pred nekaj meseci prejela zelo vabljivo ponudbo univerze iz ZDA za predavanja in ceprav objavlja pripevke v najbolj razširjenem argentinskem dnevniku Clarin, jo argentinska javnost pravzaprav odkriva sele zdaj.

V Buenos Airesu jo povezujejo z Bioyom Casaresom in Jorgejem Luisom Borgesom, vendar svojih del ni objavljala z njunimi priporočili. Prav nasprotno, pravi, »kakršna koli omemba Bioza Casaresa bi samo se povečala zavist« pri pisateljih in pisateljicah.

Na vprašanje, ali nima kot ženska nekoliko privilegiran položaj v argentinski literaturi, se nasmehne. »Moja literatura je resna, moska, nikakor ne feministična.« Le s feministično tematiko bi si kot ženska priborila položaj. »Argentina pa je bila vedno neizprosna do svojih pisateljev. V drugih državah je mnogo več solidarnosti med pisatelji.« Soriano jo ima za pomembno pisateljico, vendar je v Parizu

izjavil, da v Argentini o njej ne govorijo kot o pisateljici. Zakaj, jo vprašam. »Ker me preprosto ne morejo uokovirati, spraviti v predal. Nisem bila casnikarka, ne spadam v noben literarni krog, z nikomer ne polemiziram...«

Konji so ji všeč. »Ob koncih tedna hodiva z mozem v Manyanarres.« V prvi noveleti Vse poti opisuje idilo v pampi, konje, njihovo nego in opremo, predvsem pa svoboden drnec po ravnini.

Sprašujem jo, katero crtico iz Vseh poti bi mi priporočila za antologijo, ki jo pripravljam o slovenskih pripovednikih v Argentini. Premisluje in izloca: Tujke ne, Angležinje iz Mojadarja tudi ne, najbrž Leilo ali S tistimi očmi. Nic ji ne povem, da sem se že odločila za Otok Pajaros. Critico sem znova bral. Prvic je bila objavljena že leta 1969. V njej pisateljica z neverjetno lahкотnostjo opisuje zlobo, naivnost, prearacunljivost, srečo in tragiko ljudi. Gnusna dejanja so v otroških očeh videti mnogo bolj cloveska. V prvi verziji

je imela crtica naslov Norček z otoka Pajaros. Prve in druge objave nisem primerjal.

Sploh veliko piše o delti. Sprašujem jo, kaj pomeni naslov njenega zadnjega romana Los bajos del Temor (Nizina Strahu ali Nizine Te-morja). Namesto odgovora mi pripoveduje o prijatelju, ki je imel ladjico Juanca. Ladijska motorja nista vzgala, kadar je ona stopila na krov pred vzigom. Morala je čakati na pomolu. Nekoč pa je prijatelj preprečeval Juanco, da Vlady ni na ladjici. Motorja sta zarohnela. Prvic je slo za salo, a se je posrečilo, potem pa je to postala navada. »Nekajkrat sem pozabila na dogovor in sem se morala izkrcati. Morda tudi v fizičnem svetu obstaja neka duševnost s skrivnostnimi željami, kakor so včasih naše. Juanca se je mirno gibala v labirintu otokov in tako smo pogosto prepluli kanal v Nizini Strahu. Poti pa ne bi nasla nikdar več.« Ko je tako sedela na palubi in prebirala roman, ni vedela, da bo čez leta pisala roman o

tej ladji in mladenici, ki bere roman. Tedaj je brala roman nekega pisatelja, se včasih ozirala po obrežjih kanala in po redkih zapuscah in skrivnostnih hisah. V tistem čudovitem opoldnevu, ko je plavala v Nizini, tudi ni vedela, da je to vizija Buenos Airesa. Kot privid sivih nebotičnikov, ki se kažejo Srebrni reki, Martelov pogled na Buenos Aires: Martelov, Coprov, Finin. Prav tako ni vedela, da bo isti kanal Nizine, kjer se je veselo namakala, objokana preplavala Sarah. Tedaj je Vlady pregledavala Abisinijo in se zapisovala misli za nov roman, a je zbolela. Zdravniki so ji povedali: živčni zlom. Poldrugo leto ni mogla pisati. »Izgubila sem nadzor nad spominom, nad časom in domisljijo. S tega čudnega potovanja sem se vrnila s crticami Vse poti, stopila pa sem tudi že na pot, ki me je pripeljala do Nizine Strahu.« Zdaj je popolnoma prepričana da je cloveski spomin najboljši dokument naše človečnosti. Njegovo

pripovedovanje, ceprav fragmentarno zaradi kratkega življenjskega časa, ki nam je odmerjen, včasih izkazano, včasih skrivnostno poetično, je vedno neločljivo povezano z literaturo, kot sta povezana beseda in glas.

Novembra je znova v Madridu, kjer bo predstavila roman Nizina. V Sloveniji je bila trikrat. Kot turistična agentka je potovala za Turistično zvezo Latinske Amerike. Srečevala se je s predstavniki Kompassa.

Njen osemdesetletni oče živi v La Lucili, v

predmestju Buenos Airesa. Letos se je spet poročil. Rodil se je v Gorici, se solal v Ljubljani in se v času velike krize preselil v Buenos Aires. »Ko sem imela devet ali deset let, mi je prebiral Bradburyja.«

Vse to je realnost. Coper, Sarah, Byrne, Chicho Martel, otok, Agencija in celo tisti Buenos Aires, ki ga opisuje, pa pripadajo izmišljenemu svetu. Juanca je bila resnična. Lad-jo so prodali tisto leto, ko je zbolela. »Od tedaj se nisem vrnila v Del-to.«

JUTRI
20. novembra

Obdobje po veliki zmagi antihitlerjevske koalicije, ki jo zaznamujejo prenovljena Organizacija združenih narodov, blokovska razdelitev, oboroževalna tekma, Damoklejev meč atomske katastrofe in gibanje nevrščeni, se končuje z razsulum komunističnega bloka.

V desetletjih, ki jim je določila temeljne značilnosti jaltška konferenca, so vodilno vlogo v zahodnem, demokratičnem bloku, prevzele Združene države Amerike. Napadno bi bilo mnenje, da so bile ZDA kot pojem demokracije ureditve take tudi navznoter. Ne le, da je po vsej deželi dolga leta divjal pravi protikomunistični lov na čarovnice z metodami, ki so bile vse prej kot demokracije, pretresali so jo tudi hudi rasni nemiri.

Svojski pečat temu obdobju je doma in v svetu dal predsednik John Kennedy. Priljubljen je bil zlasti med mladimi. Ne nazadnje je v pretežno protestantski deželi bil izjema tudi kot katolican. Da je bil povezan s pomembnimi dogodki dokazuje to, da so na njega naredili atentat. Enako je svoj pohod na predsedniški položaj končal za njim njegov brat Robert, ki se je rodil 20. novembra 1925.

RECEPT

Obara s pivom

SESTAVINE:

75 dag govejega bočnika, sol, jušna zelenjava - korenje, por, zelena, petršilj - 10 dag čebule, maslo ali margarina, moka, mesna juha, 2,5 dl piva, sol, poper, 15 dag kislih kumaric

CAS PRIPRAVE: 20 min + kuhanje

Meso narezemo na kocke. Zelenjavo očistimo in narezemo na manjše kocke. Meso in zelenjavo kuhamo približno uro in pol. Medtem na maslu prepražimo drobno sesekljano čebulo. Dodamo moko in zalijemo z juho, v kateri sta se kuhala meso in zelenjava. Nato dodamo meso in zelenjavo in na kocke narezano kislis kumarico. Po okusu se začimimo. Ponudimo s koruznimi žganci.

(Slavko Adamlje)

ZELENI RECEPT

Kremna paradižnikova juha

SESTAVINE:

6 paradižnikov, 40 g masla, origano, timijan, 1 1/4 litra zelenjavne vode ali mleka, 1 žlica akacijevga medu, 40 g masla, 2 žlici črne moke, sol (po želji)

Paradižnik olupimo in narezemo in ga z disavami 15 minut dušimo na maslu. Dušenega zmeljemo v mesalniku in počasi dolivamo toplo mleko (pozimo, da je dovolj toplo in da ga prilivamo počasi, sicer se rado sesiri) ali zelenjavno vodo. Iz masla ali vode zgnemo masleno kroglico za podmet. Segrejemo zelenjavno vodo ali mleko s paradižniki, vrzemo vanjo masleno kroglico in kuhamo se 10 minut. Odstavimo in pri- mesamo med.

(Neva Miklavcic Predan, iz knjige Stirje letni casi v kuhinji - jesen)

MODA DANES

Vse se ponavlja

ZVONKA MAKUC

Letošnja jesensko-zimska moda oziroma njene najbolj opazne smernice v marsicem spominjajo na sedemdeseta leta. To je bil čas treh dolžin kril: minija, midija in maksija, čas puljev in tankih, enako obarvanih volnenin nogavic, »vrocih« hlaček ter čevljev na vezacke, ozjih pa tudi širokih dolgih hlač in dokaj izrazitega licenja. To je bil tudi čas, ko se je modnim zapovedim tako rekoč obvezno sledilo in naše oblačenje ni več zaostajalo za tujim. Lepo in razgiba-

no obdobje, ki je ne le v modi, temveč tudi na drugih področjih podlarskatere tabuje.

Moda se torej ponavlja. Povojna generacija se lahko svojim potomcem le smehlja ob navdušenju nad novo odkritimi dolžinami, linijami in dodatki. Ta generacija je nosila skoraj vse, kar si lahko izmislijo kreatorji in ce bi bila njihova stara oblačila se spravljena na kaksnem podstrešju, bi jih danasnja mladež z

veseljem nosila. Prostorska stiska nas navadno prisili, da stara oblačila zavržemo in tako bo treba sivati ali kupovati znova.

Danes se modi ne podrejšmo s tako gorečnostjo kot nekoč in cisto prav je tako. Kar ustvarijo stilisti, ni za vsak zep in postavlo. Sprejememo le posameznosti, ki se skladajo z okoljem in niso namenjena samo rosnu mladim. Mednje prav gotovo sodi do srede meč se-

gajoče ozko krilo z obveznim razporkom zadaj, spredaj ali ob strani. Deluje elegantno, zensko, namenjeno je vsem generacijam in pogoj za nošenje ni strogo manekenska postava, ceprav je ta seveda idealna. Zahteva pa previdnejši, krajši korak in dobro izbrane dodatke.

Hit sezone je tudi večna črna-bela kombinacija, zlasti za zvečer. V dobro krojeni beli bluzi ali srajci z veliko črno pentlo okoli vratu in daljšem črnem krilu (za svečanejšje prireditve sme segati tudi do gležnjev) se boste počutile modno in sproščeno. Če boste obule se malce višje čevlje na vezalke, kakršne so poznale že naše babice, boste stoodstotna predstavnica trenutne mode. Krilo ali bluzo lahko nosite tudi v številnih drugih kombinacijah.

Izraziti mini se nosi le še pod zelo dolgimi plasci, sicer pa se dolžine kril končajo malce nad koleno. Toda pozor! To je najbolj nevarna dolžina, zlasti za tiste z ne preveč lepo oblikovanimi koleno. Droben, a pomemben detalj so letos tudi gumbi. Najrazličnejši oblik in pogosto obogateni z imitacijo zlata ali srebra polepsajo se tako klasičen model ali kostim, ki ste se ga že malce navelicali. Zamenjajte torej gumbe, da boste videti novi in moderni. Za malo denarja velik učinek.

Črnobeli model kreatorja Karla Lagerfelda Fotografija je iz revije Marie Claire

MODA VČERA J

Rojstvo visoke mode

NADA VODUSEK

Leta 1853 se je neki pisec, v enem od svojih romanov pritoževal, da »se zdaj služkinje oblačijo bolje, kot so se oblačile njihove gospodarice pred dvajsetimi leti«. Ugotovitev bi težko posplošili - ravno narobe - na demokratizacijo mode je bilo treba počakati skoraj sto let. Zato pa zametki visoke mode segajo prav v omenjena leta.

Ko je leta 1858 gospod Charles-Frederic Worth, Anglež po ro-du, kar ni nepomemben podatek, v Parizu odprl svoj modni salon (maison de couture), je bilo »v poslu« že kar nekaj znanih krojačev. Vendar so ti skušali le čimbolj ustreci željam premožnih gospa - bili so izvajalci in ne

kreatorji - couturier. V obliki akvarelnih krokijev je zenskam ponudil serijo idejnih skic, ki jih je kasneje krojil po merah svojih strank.

Ideja se je zelo obnesla in na prelomu sto-letja imajo svoje mod-ne salone že vse evrop-ske prestolnice - Dunaj, Berlin, London, Pariz. Za razvoj visoke mode sta pomembna predvsem slednja dva. Razlike v »konceptu« so bile očitne. Ceprav je bila viktorijanska doba v Angliji že v zatonu, je njena morala se zmeraj obla- dovala tudi modo. Nobe ne sproščnosti, lispa, frivolnosti... Pariz pa seveda ravno nasprotno. Zato ni čudno, da je leta 1901 v pariškem žurnu-

lu L'illustration urednik na veliko pljuval po viktorijanski modi in ji očital, da zaudarja po naftalinu. Dejstvo, da je pariske dame oblačil Anglež, je v tem kontekstu seveda precej ironično.

Ves čas govorimo o zenskah. Haute couture je bila v osnovi ženska moda. Moska moda je ostajala stabilna in ni prilizovala ritma sezonsko strukturirane ponudbe.

Poleg visoke mode pa je čas prinesel se nekaj: konfekcijo za revne delavske sloje, k iso s prihodom v mesto opustili svojo lokalno nošnjo. Uniformna, cenena oblačila pa se na modne smernice seveda niso mogla kaj dosti ozirati.

Krinolina C.F. Wortha iz leta 1860 Fotografija iz knjige Costume and fashion